

Miten sinä
haluaisit asua?

Uponor lyhyesti

UPONOR ON YKSI JOHTAVISTA ASUIN- JA LIIKERAKENNUSTEN SISÄILMASTO- JA PUTKIJÄRJESTELMIEN TOIMITTAJISTA MAAILMASSA.

Uponorilla on toimintaa keskeisillä Euroopan ja Pohjois-Amerikan markkinoilla, ja sen tuotteita myydään yli sadassa eri maassa. Pohjoismaissa Uponor on myös merkittävä ympäristö- ja yhdyskuntatekniikan järjestelmien toimittaja.

Uponor tarjoaa asiakkailleen teknisesti kehittyneitä ratkaisuja, jotka ovat ekologisesti kestäviä, turvallisia ja luotettavia.

UPONORIN LIIKETOIMINTARYHMÄT

TIETOJA OSAKKEENOMISTAJILLE

Yhtiökokous

Uponor Oyj:n yhtiökokous pidetään keskiviikkona 17. maaliskuuta 2010 klo 17.00 alkaen Helsingin messukeskuksessa osoitteessa Messuaukio 1, Helsinki.

Muita tärkeitä päivämääriä vuonna 2010

- tilinpäätöstiedote vuodesta 2009 julkaistaan 10.2.
- vuoden 2009 tilinpäätös julkistetaan 10.2.
- yhtiökokous 17.3. klo 17
- osingonmaksun täsmäytyspäivä 22.3 *
- osingonmaksupäivä 30.3. *
- osavuositarkastus tammi-maaliskuu 28.4. klo 8
- osavuositarkastus tammi-kesäkuu 12.8. klo 8
- osavuositarkastus tammi-syyskuu 26.10. klo 8

* hallituksen ehdotus

SISÄILMASTORATKAISUT

Uponorin integroidut lämmitys-, viilennys- ja ilmanvaihtoratkaisut ovat terveellisen ja miellyttävän sisäilmaston perusta. Niiden avulla voidaan vähentää energian kulutusta sekä hyödyntää tehokkaasti uusiutuvia energialähteitä.

KÄYTTÖVESIRATKAISUT

Uponor tarjoaa luotettavia ja moniin erilaisiin käyttökohteisiin sopivia talousvesiputkijärjestelmiä, joilla on pitkä käyttöikä.

YHDYSKUNTATEKNIKAN RATKAISUT

Luotettavat ja tiiviit putkijärjestelmät puhtaan veden ja jäteveden kuljettamiseen tuovat pitkän elinkaarensa aikana kustannussäästöjä sekä asennuksessa että käytössä.

TALOTEKNIikka

YHDYSKUNTATEKNIikka

Lisätietoja osoitteesta
www.uponor.com

Millainen on hyvä elinympäristö?

Elinympäristö käsittää kaiken, mitä ympärillämme on. Siihen kuuluvat niin koti kuin työpaikkakin – ja kaikki siltä väliltä. Uponorin missio on luoda parempia elinympäristöjä yhteistyössä ammattilaisten kanssa.

Se on asukkaidensa unelmista tehty.

”Parempi elinympäristö on vihreä elinympäristö. Energiankulutus täytyy minimoida.”

Marek Plaamus, Viro

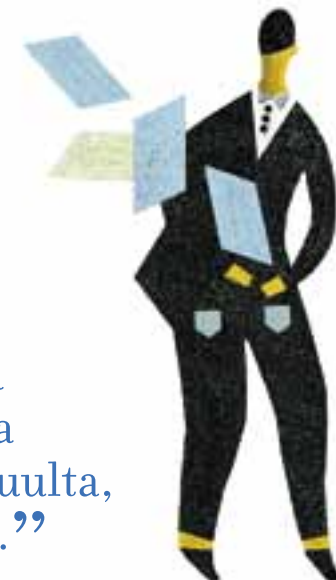
”Ei enää lisää saasteita. Veden merkitys elämälle arvokkaana ymmärretään eikä vettä tuhlailla.”

Sara Colognesi, Italia

”Toivon, että energiantuotannossa käytettäisiin enemmän uusiutuvia luonnonvaroja, kuten aurinkoa, tuulta, sadetta, vuorovettä ja maalämpöä.”

Mikael Söderström, Ruotsi

”Toivon, että meret olisivat puhtaampia ja kaupungit vihreitä. Ettei mikään teollisuudenhaara tuottaisi jätteitä. Käyttäisimme sähköautoja ja julkinen liikenne toimisi paremmin.”

Pirjo Heinonen, Suomi

”Minä haluaisin vain puhtaan ja terveellisen elinympäristön, vähemmän stressiä ja enemmän aikaa ystäville ja perheelle.”

Annika Engström Andersson, Ruotsi

”Minä haluan mukavuutta: sopiva lämpötila, raitista ilmaa, kulloiseenkin käyttötarkoitukseen sopiva kalusto.”

Keith Clasen, USA

Unelmat ovat paremman elinympäristön rakennuspalikoita.

Unelmat ovat ensimmäinen askel jokapäiväisen elämän parantamisessa. Kaikilla on oma unelmansa – onko jokin näistä sinun?

- 1 Turvallinen ja miellyttävä** elinympäristö kotona ja töissä; raitista ilmaa, miellyttävä lämpötila, ei allergiaa aiheuttavia tekijöitä, paloturvallinen
- 2 Eläminen kuormittamatta luontoa;** kestävä kehitys, jätteiden asianmukainen käsittely, kierrättäminen
- 3 Uusiutuvien energianlähteiden** kuten auringon, tuulen, sateen ja maalämmön, laaja hyödyntäminen energiantuotannossa
- 4 Veden merkityksen** ja puhtaan veden rajallisuuden ymmärtäminen; säästetään puhdasta vettä, turvataan puhtaan veden varastot, kierrätetään vettä
- 5 Ihmisten elämää** rikastuttava ympäristö

Uponor on mukana tekemässä unelmista totta.

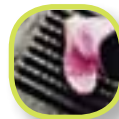
Innovatiiviset ratkaisumme parantavat elämänlaatua. Me luomme parempia elinympäristöjä tinkimättä mukavuudesta tai turvallisuudesta.

Nykykaisten sisäilmastoratkaisujemme avulla on mahdollista luoda mukava ja terveellinen ympäristö niin liikerakennuksiin kuin koteihinkin.

Käyttövesiratkaisumme kuljettavat vettä kaikenlaisissa rakennuksissa, pientaloista suuriin rakennuskomplekseihin. Luotettavat järjestelmät on helppo asentaa.

Yhdyskuntatekniset ratkaisumme mahdollistavat puhtaan ja käytetyn veden käsittelyn ympäristö huomioon ottaen kaupungeissa ja haja-asutusalueilla.

Autamme rakentamaan parempia elinympäristöjä.

Karttaan on sinisellä merkitty maat, joissa Uponorilla on toimipisteet. Lisäksi meillä on myyntiä lukuisiin muihin maihin.

Tuotantolaitos

Sisällys

Uponor 2009

Vuosi 2009 lyhyesti	2
Toimitusjohtajan katsaus	4
Uponorin ratkaisut	6

Strategia ja liiketoiminta 9

Strategia	9
Liiketoimintakatsaus 2009	17

Yritysvastuu 23

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä 29

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä	29
Uponor Oyj:n hallitus	36
Konsernin johtoryhmä	38
Uponorin rakenne	40

Tilinpäätös 2009 41

Tietoa sijoittajille 89

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä	89
Uponorin sijoittajasuhteet	94
Uponorin analyytikot	95
Sanasto	96
Yhteystiedot	97

Vuosi 2009 lyhyesti

Toimintaympäristömme pysyi vuoden 2009 aikana haastavana, sillä kansainväliset asuinrakentamisen markkinat hiljenivät entisestään.

Myös liike- ja julkisen rakentamisen sekä yhdyskuntatekniikan kysyntä heikkeni. Vaatimukset rakennuksien energiatehokkuuden lisäämiselle voimistuivat, minkä arvioidaan parantavan edelleen Uponorin liiketoimintamahdollisuuksia innovatiivisten sisäilmastojärjestelmien toimittajana.

STRATEGIA

Osana kasvustrategiamme toimeenpanoa toteutimme merkittävän yritysoston, joka tukee projektiliiketoimintamme kasvumahdollisuuksia kansainvälisessä liike- ja toimitilarakentamisessa erityisesti lämmitys- ja viilennysratkaisuissa.

Toiminnallisen tehokkuuden lisäämiseksi käynnistimme erilaisia rakennemuutosprojekteja. Heikentyneessä markkinatilanteessa jouduimme myös sopeuttamaan toimintaamme säästöhankeilla, lomautuksilla ja irtisanomisilla. Keskitimme toimintoja ja suljimme varastoja Ruotsissa, Tanskassa ja Liettuassa sekä logistiikkakeskuksen Saksassa. Keskityimme strategiatyössä erityisesti lyhyen aikavälin ohjelmiin ja säästötavoitteiden toteutukseen.

TAPAHTUMAT

Syksyllä tehtiin päätös Pohjoismaisen yhdyskuntateknisen toimitusketjun kehittämisestä. Sen seurauksena Hadsundin tehdas suljettiin ja toimintaa keskitettiin enemmän kahteen suureen tuotantoyksikköön Fristadiin Etelä-Ruotsissa ja Nastolaan Suomessa.

Avasimme Minnesotaan Yhdysvaltoihin uuden jakelukeskuksen, jonka suunnittelussa painotettiin rakennuksen ympäristökuormituksen vähentämistä. Saksassa teimme merkittävän yhteistyösopimuksen paikallisen lämmityslaitevalmistajan kanssa.

Uudet tuotteet ja palvelut

Vuoden mielenkiintoisimpiin uutuuksiin kuului Uponorin kehittämä itsestään säätyvä sisäilmaston ohjausjärjestelmä, joka on ensimmäinen laatuaan markkinoilla. Järjestelmä helpottaa muun muassa vesikiertoisien lattialämmityksen käyttöönottoa ja lämmön ohjausta sekä säästää energiaa. Se voidaan asentaa myös korjausrakennuskohteisiin.

Suomessa aloimme markkinoida omako-

tiasukkaille helppoa ja nopeaa pientalojen putkiremonttia.

Lanseerasimme Pohjois-Amerikassa markkinoiden ensimmäisen täysin lyijyttömän messinkiliittimien ja -venttiilien tuotesarjan, joka täyttää sekä Kalifornian lainsäädännön lyijyttömyydestä että koko Yhdysvaltain laajuisen lakialoitteen turvallisesta juomavedestä.

Toimme Pohjois-Amerikan markkinoille myös kestäväää rakentamista ja asumista tukevan ratkaisun, joka kerää ja suodattaa talouden harmaavedet käytettäväksi uudelleen.

Asiakaspalvelumme ja yrityskuvamme kehittämiseksi avasimme uudet kansainväliset verkkosivut, jotka korvaavat vaihteellain eri maissa käytössä olevat erilliset sivustot.

Uusi organisaatio toiminnessa

Vuoden aikana jatkettiin vuoden 2008 lopulla julkistetun uuden organisaation jalkauttamista. Euroopan laajuisen toimitusketjun hallinnan avulla pystyttiin tuotannon ja jakelutien teho nostamaan uudelle tasolle ja saavuttamaan sitä kautta huomattavia säästöjä.

Taloteknisen liiketoiminnan jako tarjonnasta vastaaviin liiketoimintaryhmiin ja operatiivisiin myyntiorganisaatioihin selkeytti toimintaa markkinoilla. Käyttövesi- ja sisäilmastoliiketoimintaryhmät jatkoivat tuoteharmonisointia ja tarjonnan kehittämistä, kun taas myyntiorganisaatiot keskittyivät asiakassuhteiden kehittämiseen. Uusi rakenne vahvistaa edellytyksiämme kasvaa myös tulevaisuudessa.

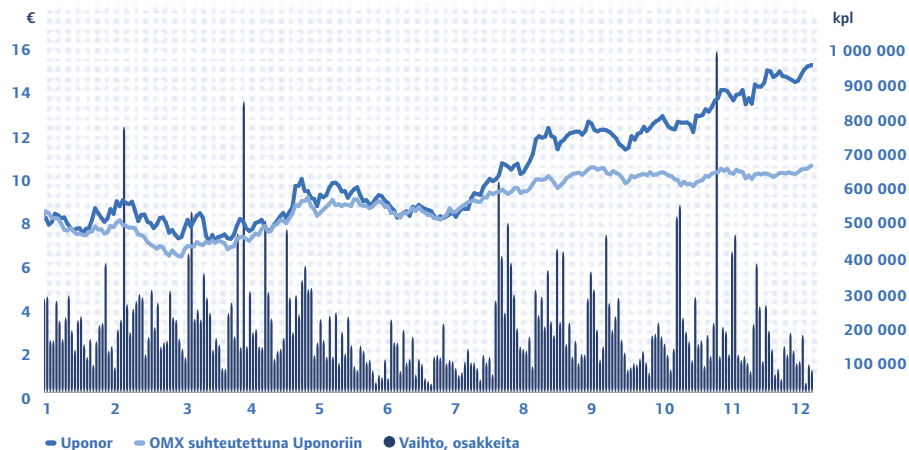
OSAKKEET JA OMISTUS

Uponorin suurimmissa omistajissa ei tapahtunut isoja muutoksia, mutta piensijoittajien osuus kasvoi selvästi. Osakkeenomistajien määrä nousi syksyllä kaikkien aikojen ennätykseen: yli 20 000 omistajaa.

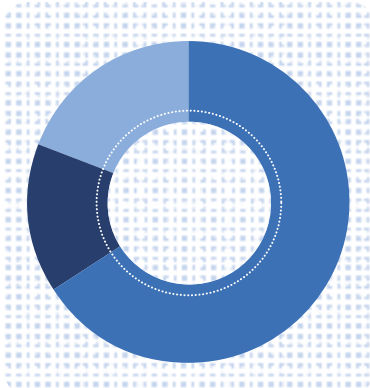
TÄRKEITÄ TIEDOTTEITA

- 8.1. Uponor käynnistää uudet YT-neuvottelut Ruotsissa ja jatkaa säästötoimia
- 28.1. Uponor kirjaa vuodelle 2008 14,5 milj. euron varauksen tuotevaihoista Yhdysvalloissa
- 6.2. Muutoksia Uponorin johtoryhmässä
- 10.2. Tilinpäätöstiedote 2008: Uponor jäi tavoitteista markkinoiden hiipueissa
- 18.3. Uponorin varsinaisen yhtiökokouksen päätökset
- 17.4. Uponor jatkaa säästötoimia
- 22.4. Riitta Palomäki Uponorin talousjohtajaksi
- 29.4. Q1/2009: Uponorin päämarkkinoiden näkymät jatkuvat synkkinä
- 12.8. Q2/2009: Uponorin markkinat jatkuivat vaikeina
- 9.9. Uponor uudistaa yhdyskuntatekniikan tuotantoverkoston Pohjoismaissa
- 27.10. Q3/2009: Markkinoilla vakautumisen merkkejä useiden heikenevien vuosineljännesten jälkeen
- 1.12. Uponor ostaa englantilaisen sisäilmastoratkaisuja tarjoavan yhtiön

OSAKEKURSSI JA -VAIHTO 2009

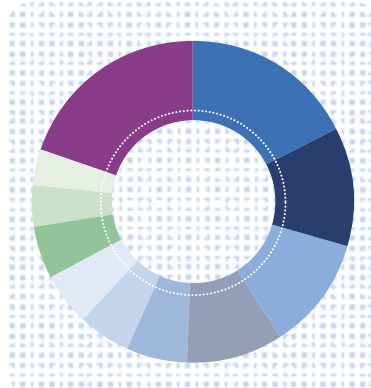

LIKEVAIHTO SEGMENTEITTÄIN

- Talotekniikka - Eurooppa 66 %
- Talotekniikka - Pohjois-Amerikka 15 %
- Yhdyskuntatekniikka 19 %

LIKEVAIHDON JAKAUMA MAITTAIN*

- * Suurimmat maat
- Saksa 17,5 %
 - Suomi 12,1 %
 - USA 11,4 %
 - Ruotsi 9,7 %
 - Espanja 6,0 %
 - Tanska 5,4 %
 - Italia 5,3 %
 - Alankomaat 5,2 %
 - Norja 4,2 %
 - Kanada 3,5 %
 - Muut 19,7 %

TALOUDELLISIA TUNNUSLUKUJA

	2009	2008	2007	2006	2005
Liikevaihto, milj. € *)	734,1	949,2	1 047,4	1 003,7	905,6
Liikevaihdon muutos, % *)	-22,7	-9,4	4,4	10,8	-0,4
Liikevoitto, milj. € *)	41,2	51,2	135,7	132,9	115,3
Liikevoitto, % *)	5,6	5,4	13,0	13,2	12,7
Tulos ennen veroja, milj. € *)	28,5	41,0	133,1	130,9	112,9
Tilikauden tulos, milj. € *)	11,5	72,5	101,9	96,5	82,7
Oman pääoman tuotto (ROE), %	4,1	22,7	30,1	25,3	20,3
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	8,1	22,2	39,2	35,8	28,1
Omavaraisuusaste, %	51,8	51,4	50,2	53,6	63,2
Nettovelkaantumisaste (gearing), %	25,0	19,8	25,4	6,3	-6,4
Korolliset nettovelat, milj. €	64,6	60,6	84,5	21,7	-26,9
Henkilöstö (kokopäiv.) 31.12.	3 316	3 678	4 581	4 325	4 126
Investoinnit, milj. € *)	25,9	39,0	52,0	50,2	44,6

OSAKEKOHTAISIA TUNNUSLUKUJA

Osakekannan markkina-arvo, milj. €	1 098,1	563,7	1 260,6	2 076,6	1 338,9
Tulos osaketta kohti (laim.), €	0,16	0,99	1,39	1,32	1,12
Osinko, milj. €	36,5 ³⁾	62,1	102,5	102,5 ²⁾	166,0 ¹⁾
Osakekohtainen osinko, €	0,50 ³⁾	0,85	1,40	1,40 ²⁾	2,27 ¹⁾
Efektiiivinen osinkotuotto, %	3,3	11,0	8,1	4,9	12,6
Osakkeen vaihtokurssit (antikorjattu), €					
- korkein, €	15,10	18,91	31,45	29,35	19,78
- alin, €	6,80	6,10	15,31	18,00	13,72
Osakkeenomistajien määrä	20 214	18 629	12 564	7 799	6 766

*) Jatkuvat toiminnot

Tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty tilinpäätöksessä.

Osakekohtaisten tunnuslukujen huomautukset:

¹⁾ sisältää ylimääräisen osingon 1,37 euroa/osake

²⁾ sisältää ylimääräisen osingon 0,25 euroa/osake

³⁾ hallituksen ehdotus

Toimitusjohtajan katsaus

Vuosi 2009 oli meille kaikille haastava. Rakennustoiminta hidastui miltei varoittamatta ja ennennäkemättömällä vauhdilla kaikilla Uponsorin keskeisillä markkinoilla, minkä seurauksena myös Uponsorin tuotteiden ja palveluiden kysyntä heikkeni jyrkästi.

Vuoden 2009 toimintasuunnitelmaa tehtiin syksyllä 2008 ja silloin maalaillemme kauhukuvat toteutuivatkin melko tarkasti. Onneksi olimme varautuneet pahimpaan ja pystyimme nopeasti käynnistämään vastatoimet hiipuvilla markkinoilla. Torjuntasuunnitelmiin kuului toimintojen mukauttaminen matalasuhdanteeseen ja yhtiön muokkaaminen nopeammin reagoivaksi ja helpommin skaalattavaksi.

Tätä kirjoittaessani suurin osa tuolloin tehdyistä suunnitelmista on toteutettu. Näin jälkikäteen katsottuna vuosi 2009 oli työntäyteinen rupeama, jonka aikana työntekijämme sekä yksilöinä että tiimeinä osoittivat todellista sitoutumista ja toteuttivat tunnollisesti sovitut toimenpiteet. Monet niistä sisälsivät merkittäviä henkilöstöleikkauksia: lähes yksi viidestä uponorilaisesta on joutunut jättämään yhtiön talouskriisin puhkeamisen jälkeen. Henkilöstövähennysten jäljet näkyivät myös vuotuisessa henkilöstökyselyssämme, jonka tulokset osoittivat kiistatta, että henkilökunnan työ määrä oli kasvanut merkittävästi. Muuten kyselyn tulokset olivat ilahduttavasti aikaisempien vuosien tasolla vaikeista ajoista huolimatta.

Keskeisin tavoitteemme vuonna 2009 oli hallita kustannuksia ja parantaa tehokkuutta, mistä saatiinkin hyviä tuloksia. Samanaikaisesti Euroopassa otettiin käyttöön uusi organisaatorakenne, jolla pyrimme yhtenäistämään konsernia entisestään sekä luomaan pohjaa tulevien vuosien kasvulle. Kasvu on pitkällä aikavälillä jokaisen yrityksen menestymisen avain. Meikin tunnustamme tämän, ja siksi kasvu on yksi keskeisistä tavoitteistamme myös vuonna 2010. Emme kuitenkaan odota ulkoisen liiketoimintaympäristön, eli rakennustoiminnan, kehittyvän merkittävästi parempaan suuntaan vuoden 2010 aikana. Liiketoimintamme kasvattaminen riippuu enemmän omasta aktiivisuudestamme, omista innovaatioistamme ja yhteiskunnassa vallitsevien meille suosiollisten suuntausten aikaansaamasta tuotteidemme kysynnän kasvusta erittäin kilpailuilla markkinoilla.

Suotuisat suuntaukset eivät suinkaan aina synny itsestään; joskus täytyy itse olla aktiivinen niiden luomisessa. Kuluneina vuosikymmeninä Uponor on ollut edelläkävijä, joka on tehnyt tunnetuksi vesikiertoisia lattialämmitysratkaisuja. Nykyään lattialämmitystä pidetään yleisesti miellyttävimpänä lämmitysratkaisuna, joka paitsi säästää energiaa myös mahdollistaa matalaenergisten lämmönlähteiden käytön. Käyttövesiratkaisuissa Uponorin kehittämät innovatiiviset ja luotettavat ratkaisut ovat vauhdittaneet siirtymistä perinteisistä materiaaleista nykyaikaisiin muoviputkiin.

Vaikka tämä kehitys on yhä käynnissä, meidän on luotava aktiivisesti uusia suuntauksia. Hyvänä esimerkkinä ovat energiakustannusten nousu ja hiilijalanjäljen pienentäminen kaikilla alueilla. Nämä edellyttävät uusia käytännön innovaatioita parempien, kestäväen kehityksen mukaisten elinympäristöjen luomiseksi. Viilennysjärjestelmämme ovat tästä erinomainen esimerkki: niiden avulla saadaan aikaiseksi miellyttävä sisäilmasto äänettämyksi ja ilman vetoisuutta samalla kun säästetään runsaasti energiaa perinteisiin ilmastointijärjestelmiin verrattuna.

Energian käyttöä pidetään yhtenä suurimmista kestäväen kehityksen haasteista. Pula puhtaasta vedestä on toinen esimerkki, ja joissakin

kehittyneissä maissa se on ongelma jo nyt. Toimittamalla luotettavia yhdyskuntateknisiä ratkaisuja laitoksille ja rakennuksiin voimme säästää puhdasta vettä ja auttaa pienentämään näihin palveluihin käytettyä energiamäärää.

Kenellekään ei pitäisi tulla yllätyksenä, että me näemme vuoden 2010 jännittävänä mahdollisuutena kehittää Uponoria ja Uponorin liiketoimintoja edelleen. Olkoonkin, että rakennusmarkkinoilla on yhä hiljaista, ympärillämme on lukuisia muita liiketoimintamahdollisuuksia. Uponorin strategian kolme painopistealuetta ovat yhä ennallaan ja keskitymme määrätietoisesti tuon strategian toteuttamiseen. Yllä mainitun kasvun tavoitteen lisäksi vahvistamme Uponorin asemaa käyttövesi- ja sisäilmastoratkaisuiden johtavana kansainvälisenä brändinä. Asiakkaillemme tarjoamme ainutlaatuisen toimitus- ja logistiikkapalvelun. Pyrimme aktiivisesti saavuttamaan asetetut pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet. Selvää on, ettei niistä kaikkia saavuteta vuonna 2010, mutta se ei estä meitä pyrkimästä niitä kohti.

Olen ylpeä uponorilaisten saavutuksista vaikean viime vuoden aikana ja haluankin nyt kiittää kaikkia sydämeni pohjasta. Olemme kaikki erityisen kiitollisia uskollisille asiakkaillemme — teitä on ollut ilo palvella vuonna 2009. Voitte olla varmoja, että tavoittelemme asiakkaidemme tyytyväisyyttä myös vuonna 2010 ja sen jälkeenkin. Lopuksi vielä vilpittömät kiitokset osakkeenomistajille heidän pitkämielisyydestään näinä arvaamattomina aikoina.

Vantaalla, helmikuussa 2010

Jyri Luomakoski
toimitusjohtaja

Uponorin ratkaisut

Tarjoamme asiakkaillemme teknisesti edistyneitä ja energiatehokkaita kokonaisratkaisuja, jotka lisäävät mukavuutta, säästävät kustannuksia ja ovat helppoja hallita ja ylläpitää.

Ratkaisumme sisäilmastojärjestelmissä, käyttövesiratkaisuissa ja yhdyskuntatekniikassa sopivat sekä uudis- että korjausrakentamiseen niin pientaloissa kuin laajoissa rakennusprojekteissa.

Keskittyminen kokonaisratkaisuihin yksittäisten tuotteiden myynnin sijaan on antanut on meille mahdollisuuden vastata paremmin asiakassegmenttiemme tarpeisiin ja tuottaa näin lisäarvoa asiakkaillemme. Viime vuosina olemme panostaneet erityisesti nestekiertoisen lattialämmityksen ja viilennyksen kehittämiseen ja tuoneet markkinoille ratkaisuja, joilla miellyttävä sisäilmälämpötila saadaan aikaan uusiutuvaa energiaa käyttäen.

ASIAKKAAMME

Jakeluliiketoimintamme asiakkaita ovat LVI-asentajat ja asennusliikkeet, joille tuotteidemme jakelu tapahtuu pääasiassa tukku-liikkeiden kautta.

Projektiliiketoiminnan kasvaessa asiakkaisiimme kuuluvat yhä suuremmissa määrin myös suuret rakennuttajat ja kiinteistökehittäjät. Tässä asiakassegmentissä myös arkkitehtien ja erilaisten suunnittelijoiden rooli on merkittävä.

Yhdyskuntatekniikan palveluissa asiakkaitamme ovat kunnat ja kunnallistekniikkaa tarjoavat laitokset sekä niille urakointia ja suunnittelua tarjoavat yritykset.

ENERGIANSÄÄSTÖÄ UUDELLA INNOVAATIOLLA

Uponorin keväällä 2009 julkistama lattialämmityksen dynaamiseen energianhallintaan perustuva säätöjärjestelmä (DEM, Dynamic Energy Management) nostaa asumismukavuuden uudelle tasolle ja säästää samalla energiaa. Järjestelmä perustuu entistä tarkempaan ja nopeampaan lämmityksen hallintaan ja energian jakoon. Dynaaminen energianhallinta mukautuu huoneen olosuhteisiin, jolloin lattia luovuttaa vain tarvittavan määrän energiaa ja säilyttää miellyttävän ja tasaisen lämpötilan huoneissa ja lattiapinnoilla. Järjestelmän avulla säästää useita prosentteja energiaa tavanomaiseen lattialämmitykseen verrattuna.

PAREMPIA SISÄILMASTOJA

Uponorin integroidut lämmitys-, viilennys- ja ilmanvaihtoratkaisut ovat terveellisen ja miellyttävän sisäilmaston perusta. Tavoitteenamme on tarjota lämpöolosuhteiden ja sisäilmaston laadun hallintaan ratkaisuja, jotka ovat terveyden, kustannustason, tuottavuuden ja energiankulutuksen kannalta parhaita mahdollisia. Järjestelmiimme kuuluvat myös energianjakeluverkostot. Sisäilmastoratkaisuillamme voidaan sekä vähentää energian kulutusta että hyödyntää tehokkaasti uusiutuvia energialähteitä.

ASENNUKSEN HELPPOUTTA KÄYTTÖVESIJÄRJESTELMISSÄ

Kattavat käyttövesiratkaisumme sopivat moniin erilaisiin käyttökohteisiin. Järjestelmiin kuuluvat juomavesi- ja muut rakennusten vesiputkistot, mukaan lukien lämpöpatterien liitännät muovi- ja komposiittiputkilla. PEX- ja komposiittiputkijärjestelmämme ovat ruostumattomia, hygieenisiä sekä pitkäikäisiä. Metalliputkiin verrattuna muoviputkijärjestelmien etuja ovat myös helpompi asennettavuus, liitosten parempi vuototurva sekä muoviputkien kestävyys veden laadun vaihteluissa. Muoviputkijärjestelmät soveltuvat mainiosti myös korjausrakentamiseen.

LUOTETTAVAA YHDYSKUNTATEKNIKKAA

Pohjoismainen yhdyskuntatekninen liiketoimintamme on yksi Uponorin ydintoiminnoista. Yhdyskuntatekniikan palveluissa painopisteemme on vesi- ja viemäriputkijärjestelmissä sekä haja-asutusalueiden jäteveden käsittelyratkaisuissa. Puhtaan veden, sadeveden sekä jäteveden kuljettamiseen tarkoitetut luotettavat ja tiiviit putkijärjestelmät tuovat pitkän elinkaarensa aikana kustannussäästöjä sekä järjestelmien asennuksessa että käytössä.

Viihtyisämpää
kotona ja
työpaikalla

Strategia ja liiketoiminta

Rakentamisen erittäin voimakas kansainvälinen matalasuhdanne on jatkunut lähes kolme vuotta aiheuttaen vakavia haasteita koko toimialalle. Talouden myllerryksestä huolimatta Uponor on pyrkinyt etenemään vakaasti strategisilla painopistealueillaan, mutta laman vuoksi päähuomio on suuntautunut lyhyen tähtäyksen tavoitteisiin.

Haluamme rakentaa parempia elinympäristöjä yhteistyössä muiden alamme ammattilaisten kanssa. Strategiamme ohjaa meitä päätöksenteossa ja valinnoissa eri vaihtoehtojen välillä.

Kasvu, brändi ja toiminnallinen tehokkuus ovat olleet strategiamme kolme tukijalkaa vuodesta 2003 alkaen. Vuonna 2009 painottui erityisesti toiminnallinen tehokkuus.

UPONORIN STRATEGISET PAINOPISTEALUEET

1. Kasvu

Maantieteellinen laajentuminen luo meille merkittäviä kasvumahdollisuuksia. Vuoden aikana keskityimme Itä- ja Kaakkois-Euroopan, Persianlahden alueen maiden sekä Kiinan markkinoihin avaamalla toimistot Turkissa, Slovakiassa ja Kroatiassa sekä Kiinan Pekingissä. Erilaisia toimenpiteitä suunnataan jatkuvasti myös markkinoille, joilla markkinaosuutemme on pieni ja joilla näemme mahdollisuuksia kasvuun, kuten Pohjois-Amerikka, Ranska, Italia ja Brittein saaret.

Tärkeä uudistus oli myös taloteknisen liiketoiminnan jako Euroopassa tarjonnasta vastaaviin liiketoimintaryhmiin ja operatiivisiin myyntiorganisaatioihin. Se selkeytti toimintaa markkinoilla. Käyttövesi- ja sisäilmastoliiketoimintaryhmät keskittyvät tarjonnan kehittämiseen ja harmonisointiin, kun taas myyntiorganisaatiot kehittävät asiakassuhteita. Uusi rakenne vahvistaa edellytyksiämme kasvaa myös tulevaisuudessa. Erityisen tärkeää tämä on sisäilmastoliiketoiminnalle, jolle rakentamisen ja asumisen muuttuvat laatu-, ympäristö- ja mukavuusvaatimukset luovat kasvumahdollisuuksia.

Kehitystoimenpiteitä kohdistettiin erityisesti korjausrakentamiseen, jonka merkitys taantuman aikana korostui ja joka pitkällä tähtäyksellä on kasvava segmentti. Strategisesti tärkeän projektiliiketoiminnan kasvattamista vauhditettiin ostamalla Isosta-Britanniasta sisäläinen liike- ja julkiseen rakennussektoriin erikoistunut yhtiö.

2. Toiminnallinen tehokkuus

Toiminnallinen tehokkuus sisältää kaksi ulottuvuutta: keskityimme tekemään oikeita asioita, ja teemme niitä tehokkaasti.

Organisaation jako liiketoimintaryhmiin ja myyntiorganisaatioihin Euroopassa on parantanut tehokkuuttamme. Pitkällä aikavälillä uusi rakenne vahvistaa edelleen edellytyksiämme toiminnan kehittämiseen ja kasvuun mahdollistamalla erikoistumisen sekä käyttövesi- että sisäilmastoliiketoiminnassa. Euroopanlaajuisen yhtenäisten organisaatioiden myötä pystymme paremmin hyödyntämään ja siirtämään yhteistä osaamista yli maarajojen. Tuotteiden ja palvelujen harmonisointi on myös omiaan nopeuttamaan ja tehostamaan tuotekehitystä, kun voimme kehittää yhtenäisiä eurooppalaisia ratkaisuja maakoh- taisen tuotekehittelyn sijasta.

ARVOT

- Asiantunteva
- Mahdollistava
- Palkitsevin
- Tehokas
- Sitoutunut

MISSIO

Parempia elinympäristöjä yhteistyössä ammattilaisten kanssa

STRATEGIA

Uponorin strategian kolme painopistealuetta ovat toiminnallinen tehokkuus, Uponor-brändin vahvistaminen ja kasvu, joita kehitämme määrätietoisesti arvojen ja mission pohjalta.

Toimitusketjulla toiminnallista tehokkuutta
Uponorin toimitusketjun strategisia tavoitteita ovat toimitusvarmuuden kehittäminen, toimintakustannusten vähentäminen ja asiakastytyväisyyden ylläpitäminen. Tavoitteet on asetettu 3–5 vuodeksi kerrallaan, ja mitaamme niiden toteutumista säännöllisesti.

Toimitusvarmuutta seurataan toimituskertojen määrällä. Hyvää toimitusvarmuutta osoittavat ajoissa ja yhdellä kertaa hoidetut asiakastoimitukset. Kustannustehokkuutta mitataan muun muassa varaston arvolla ja sen kiertonopeudella. Laadun osalta lasketaan asiakasreklamaatioiden määrä.

Toimitusketjun kehittäminen vuonna 2009
Jatkoimme edelleen euroopanlaajuisen toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoa toimipaikoissamme. Tällä hetkellä jo 70 prosenttia Euroopan taloteknisestä liiketoiminnasta kuuluu järjestelmän piiriin. Tavoitteenamme on laajentaa osuus 90 prosenttiin

vuoden 2010 loppuun mennessä. Seuraavaksi järjestelmä otetaan käyttöön Pohjoismaiden yhdyskuntateknisessä toiminnassa ja vähitellen yhä pienemmissä yksiköissä Euroopassa.

Keskitetyn toimitusketjun ohjaamisen ansiosta olemme kyenneet parantamaan toimitustemme täsmällisyyttä eli tilausten toimitusta yhdessä erässä, sovittuna ajankohtana ja oikean kokoisina toimituksina. Samaan aikaan olemme pystyneet vähentämään varastojamme merkittävästi, mistä on saatu huomattavaa taloudellista etua.

Toiminnan tehostamiseksi ja toimitusvarmuuden parantamiseksi keskitimme varastointi- ja logistiikkajärjestelmäämme. Suljimme varastoja Ruotsissa, Tanskassa, Liettuassa ja Saksassa, mikä paransi jäljelle jääneiden varastojen kiertonopeutta, vähensi varastoihin sitoutuneen pääoman arvoa ja paransi palvelutasoamme. Avasimme vuoden aikana uuden jakelukeskuksen Minnesotan Lakevillessä Yhdysvalloissa ja teimme pää-

töksen uudesta jakelukeskuksesta Espanjan tuotantolaitoksen läheisyyteen. Tuotannon tehostamiseksi lopetimme metallikomponenttien valmistuksen Kungsörissä Ruotsissa, josta valmistus siirrettiin Saksan yksikköömme. Yhdyskuntateknisessä liiketoiminnassa Hadsundin tehdas Tanskassa suljettiin ja tuotanto siirrettiin muille pohjoismaisille tehtaille. Hadsundin tuotantotilat tyhjenivät vuoden 2009 loppuun mennessä, mutta myynti ja hallinto säilyvät ennallaan.

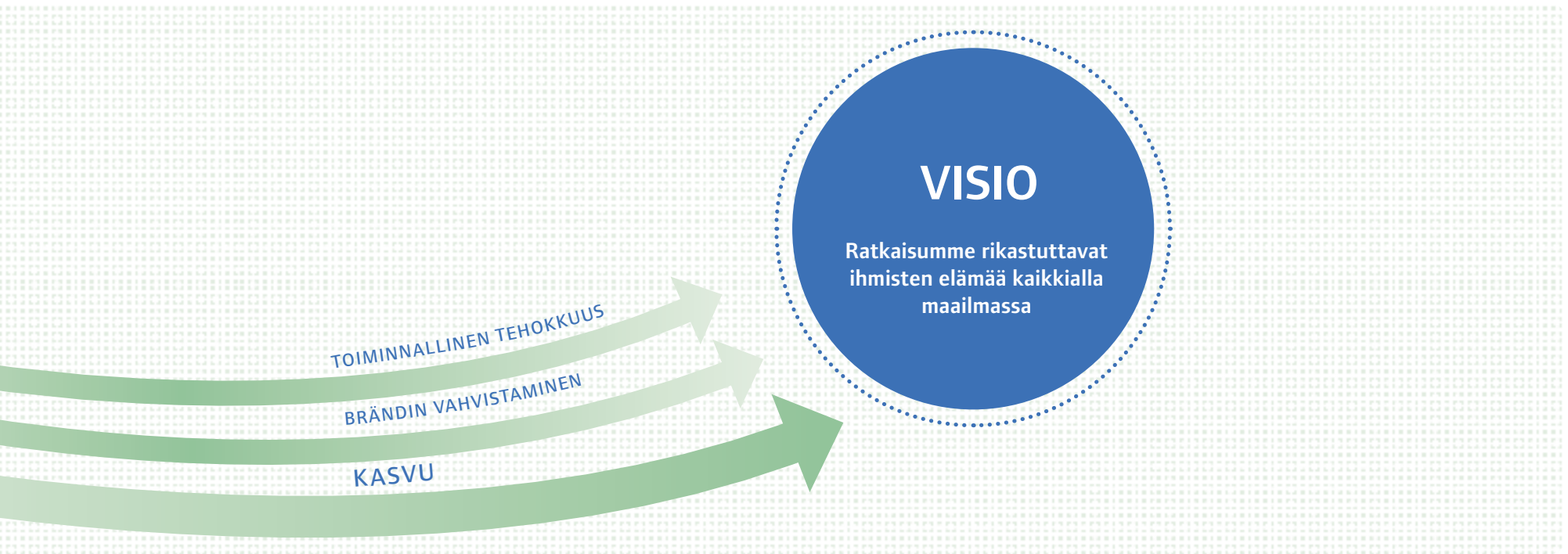
3. Brändi

Jatkoimme yhtenäisen Uponor-brändin rakentamista vuoden 2009 aikana. Päätavoitteitamme olivat kustannustehokkuuden parantaminen markkinoinnissa sekä tuoteportfolion hallinnassa ja suunnittelussa. Brändin ja markkinointitoimenpiteiden tukemiseksi ja kustannusten säästämiseksi käynnistettiin työryhmä, joka vastaa toimenpiteistä euroopanlaajuisesti.

Yhtenäinen Uponor-brändi näkyy eri sidosryhmillemme yhdenmukaisina toimenpiteinä. Myynnin ja markkinoinnin pääviestit pyritään pitämään yhtenäisinä kaikissa maissa, huomioiden kuitenkin paikallisten ympäristöjen erilaiset tarpeet ja rakentamiseen liittyvät toimintatavat. Vuoden aikana kehitimme yhteisiä työkaluja tukemaan tuotteen hallintaa ja kommunikointia.

Kesäkuussa julkistettavat uudet verkkosivumme ovat yksi kaikille sidosryhmillemme näkyvä osa uutta yhtenäistä Uponoria. Uusi kansainvälinen sivusto korvaa vaihteellain erimaiden erilliset sivustot ja tarjoaa aiempaa enemmän eri ammattilaisryhmille suunnattuja palveluja ja työkaluja.

Messuille osallistuminen on osa Uponorin brändinrakentamista ja näkyvyyden lisäämistä. Se on myös tehokas kanava tavata asiakkaita ja esitellä uusia tuoteratkaisuja. Osallistuimme vuonna 2009 muun muassa Frankfurtin ISH-messuille, joka on alamme

tärkein ja suurin kansainvälinen tapahtuma. Messuilla esitelty uusi dynaamista energianhallintaa hyödyntävä säätöratkaisumme otettiin erittäin hyvin vastaan.

Pyrimme rakentamaan Uponorin brändiä myös ympäristöimagon osalta. Meille on tärkeää, että pystymme vastaamaan asiakkaidemme tarpeisiin arvioida toimintamme ja ratkaisujemme ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointi vaatii paljon tutkimus- ja selvitystyötä, jota pystymme toteuttamaan yhdessä alan muiden toimijoiden kanssa esimerkiksi alamme toimialayhdistyksessä TEPPFA:ssa.

UPONORIN TOIMINTA KANSAINVÄLISISSÄ ALAN JÄRJESTÖISSÄ

TEPPFA (The European Plastic Pipes and Fittings Association) ajaa toimialamme etuja Euroopan tasolla. Uponor on ollut mukana yhdistyksessä pitkään, ja toimimme sen puheenjohtajana vuoden 2010 kevääseen asti.

Olemme myös aktiivisesti läsnä talotekniikan työryhmässä, jonka puheenjohtajana olemme. TEPPFA panostaa erityisesti ympäristöasioiden ja kestäväen kehityksen selvitystyöhön.

REHVA (Federation of European Heating, Ventilating and Air-Conditioning Associations) on Euroopan LVI-ammattilaisia edustava katto-organisaatio. Uponor toimii järjestössä tukijäsenenä. Yksi REHVA:n painopistealueista on rakennusten energiatehokkuus. Järjestö on muun muassa aktiivisesti seurannut direktiivien edistymistä ja parantanut tiedonvälitystä jäsenistön ja sidosryhmien kesken.

Olemme myös mukana ECTP:ssä (European Construction Technology Platform), joka on Euroopan koko rakennusalan muodostama organisaatio, sekä eri maiden Green Building Council -organisaatioissa. Näistä saamme tietoa tukee meitä rakennusalan trendien oivaltamisessa ja erilaisten kehitysverkostojen muodostamisessa.

KILPAILUKYKYÄ EDELLÄKÄVIJYYDESTÄ

Uponorin uusi organisaatorakenne tähtää kilpailukyvyyn parantamiseen. Uudistus tarjosi monille uponorilaisille mahdollisuuden ottaa vastaan uudenlaisia haasteita talon sisällä ja mahdollisti siten tehokkaamman osaamisen siirron maasta toiseen tai yli organisaatorajojen.

Kilpailukyvyyn parantamiseen kuuluu myös energiatehokkaiden kokonaisratkaisujen myynnin kehittäminen sisäilmastoliiketoiminnassa. Sen vaatiman osaamisen kehittämisen eteen on tehty töitä vuoden aikana, ja osaamista on hankittu myös organisaation ulkopuolelta.

Myyntiorganisaatioissa olemme kehittäneet erilaisia asiakassuhteiden johtamisprosesseja ja asiakasuskollisuusohjelmia. Olemme ottaneet käyttöön toimintatapoja ja liiketoimintamalleja, joiden avulla pystymme huomioimaan paremmin erilaiset asiakassegmenttimme. Tukkuuliikesegmentissä kehitimme muun muassa euroopanlaajuisesti toimi-

vien avainasiakkaidemme kanssa logistista toimintaa. Myös panostukset asiakaskoulutustoimintaan jatkuivat vuoden 2009 aikana lamasta huolimatta.

Tuotekehityksen osuus liikevaihdostamme on noussut parin viime vuoden aikana, ja on nyt noin kaksi prosenttia liikevaihdosta, mikä edustaa toimialalla hyvää tasoa. Olemme pyrkineet säilyttämään tärkeiden kehitysohjelmien panostukset ennallaan taantumasta huolimatta, koska uudistuminen on markkinajohtajalle keskeistä. Ylläpitääksemme kilpailukykyämme parannamme jatkuvasti tuote- ja palvelutarjontaamme sekä kehitämme uusia kokonaisuuksia kuten matalaenergia- ja maalämpöratkaisuja.

Uudisrakentamisen vähetessä korjausrakentamisen tarpeet ovat nousseet merkittävään asemaan tuote- ja palvelutarjontamme kehittämisessä. Toisena painopisteenä vuoden 2009 aikana on ollut sisäilmastoliiketoiminnan järjestelmien integrointi entistä-

KOE ILMASTONMUUTOS TIEDEKESKUKSESSA

Kuva: Jan Rathke ©Klimahaus* Bremerhaven 8° Ost

Yhteistyössä ammattilaisten kanssa

KLIMAHaus BREMERHAVEN on Saksassa sijaitseva tiedekeskus, jossa ilmaston ja ilmaston muutokseen liittyviä aiheita käsitellään ymmärrettävästi. Näytelyssä esitellään yhdeksän kohdetta seitsemästä eri maasta, neljältä eri mantereelta sekä tärkeimmät ilmastovyöhykkeet etelänavalta (-6 °C) aavikolle (+38 °C).

Holistisesti suunnitellussa keskuksessa on tehokkaasti hyödynnetty luonnollista ilmanvaihtoa ja lämpöenergian talteenottotekniikoita. Lämmitys- ja viilennysratkaisuksi valittiin Uponorin järjestelmä, johon sisältyy lämpö- ja äänieristys. Lattiaan asennettiin yhteensä 10 kilometriä PEX-putkea nidontapaneelisiin upotettuna.

Uponor toimi tiiviissä yhteistyössä muiden projektin ammattilaisten kanssa koko rakennushankkeen ajan. Käytännön ohjeiden ja teknisen tuen lisäksi projektissa hyödynnettiin Uponorin suunnitteluohjelmistoa alkuvaiheista asennukseen. CAD-ohjelmalla lämmityspinnat, lämpö, lämmitysputkisto ja juomavesi voidaan laskea nopeasti, tehokkaasti ja tarkasti, mikä auttaa ammattilaisia suorittamaan työn oikein.

Uponor toimi tiiviissä yhteistyössä muiden projektin ammattilaisten kanssa koko rakennushankkeen ajan. Käytännön ohjeiden ja teknisen tuen lisäksi projektissa hyödynnettiin Uponorin suunnitteluohjelmistoa alkuvaiheista asennukseen. CAD-ohjelmalla lämmityspinnat, lämpö, lämmitysputkisto ja juomavesi voidaan laskea nopeasti, tehokkaasti ja tarkasti, mikä auttaa ammattilaisia suorittamaan työn oikein.

kin energiatehokkaampien kokonaisuuksien luomiseksi. Kolmantena painopisteenä voidaan pitää tuotteidemme suorituskyvyn – toimintavarmuuden, kestävyuden, turvallisuuden, luotettavuuden ja vesijohtojärjestelmissä hygieenisyyden – jatkuvaa kehittämistä.

UPONORIN SISÄILMASTORATKAISUT

Uponorin lämmitys-, viilennys-, ilmanvaihto- ja energiaratkaisut ovat terveellisen ja miellyttävän sisäilmaston perusta. Niiden avulla voidaan hyödyntää uusiutuvia energianlähteitä tehokkaasti ja vähentää energiankulutusta. Tarjontamme on suunnattu sekä asunto- ja liikerakentamiseen että uudis- ja korjausrakentamiseen.

Tavoitteet ja tärkeimmät kehityskohteet

Aloitimme vuonna 2009 määrätietoisien määrittely- ja kehitystyön yhtenäisen Uponorin sisäilmastotarjonnan luomiseksi. Päätavoitteemme on luoda euroopanlaajuisen harmoninen sisäilmastoratkaisujen kokonaisuus, joka on omaa luokkaansa erityisesti energiatehokkuudessa ja sisäilman laadussa.

Käynnistimme lukuisia toimia tavoitteemme saavuttamiseksi. Nykyisen lattialämmitystarjonnan harmonisoinnilla luodaan pohja tulevan eurooppalaisen sisäilmastojärjestelmätarjonnan jatkokehitykselle.

Uusia ratkaisuja markkinoille

Energiatehokkuus ja sisäilmastonäkökulma ovat keskeisessä osassa tarjonnan kehitystyössä. Vuoden 2009

tärkein tuoteuutuus oli dynaamiseen energianhallintaan (Dynamic Energy Management) perustuva lämmityksen ja viilennyksen ohjausjärjestelmä. Panostimme myös Saksassa suosittu Uponor TABS (Thermally Active Building Structures) -järjestelmän levittämiseksi uusille markkina-alueille. Järjestelmä perustuu siihen, että rakennusten betonirunkoa hyödynnetään energian säilömisessä ja hyödyntämisessä. Menetelmä on yksi parhaista tavoista ohjata rakennusten sisälämpötiloja.

Saksassa teimme merkittävän yhteistyösopimuksen paikallisen lämmitysvalmistajan kanssa. Tavoitteenamme on tarjota asiakkaille energiatehokas ja ympäristöstä vastuullinen lämmöntuotannon ja -jakamisen kokonaispaketti sekä asuin- että liikekiinteistöihin.

Kehitämme myös edelleen ratkaisua, jossa lattialämmitysjärjestelmä mukautetaan paremmin matalaenergiarakennuksiin sopivaksi. Järjestelmä on yhtä aikaa käyttäjäystävällinen ja energiatehokas. Tämä toimii samalla osaltaan vastauksenamme energiatehokkuuden vaatimusten kiristymiseen ja EU-direktiiveihin. Järjestelmäkonepiti tuodaan markkinoille alkuvuodesta 2010.

Energiatehokkuus ja ympäristövaikutukset määrittelevät menestyjät

Toimialamme ympäristöön liittyvät kehityssuuntaukset sisältävät paremman energiatehokkuuden lisäksi rakennusten ja kiinteistöjen ympäristöstävällisyyteen ja ympäristövaikutusten luokitteluun liittyviä tekijöitä. Uskomme, että yleisellä ympäristötietoisuuden kasvulla on myönteis-

”Energiatehokkuus ja sisäilmastonäkökulma ovat keskeisessä osassa tarjonnan kehitystyössä.”

nen vaikutus toimintaamme, sillä tarjoamme ympäristön kannalta turvallisia ja energiatehokkaita ratkaisuja kaikkein asiakkaidemme tarpeisiin.

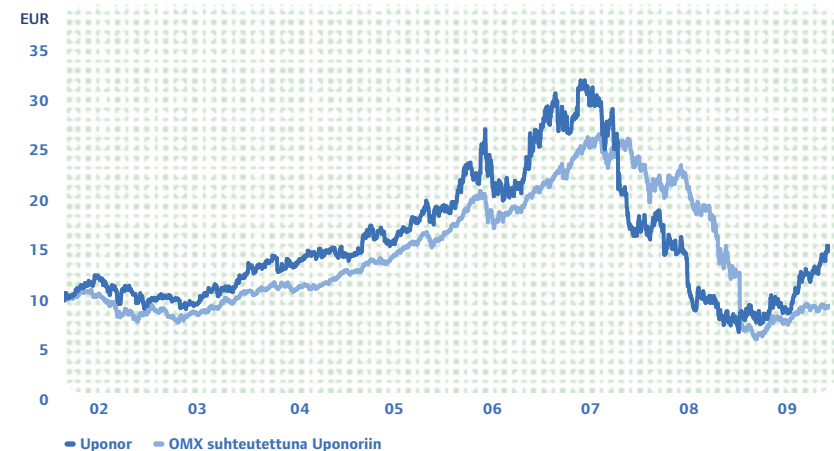
Monet asiakkaat ovat yhä enenevässä määrin kiinnostuneempia rakennusten ympäristövaikutuksista. Heitä kiinnostavat muun muassa rakennusten energiankulutukseen liittyvät tekijät sekä jätemäärät ja päästöt, jotka syntyvät rakentamisen ja rakennusten käytön aikana. Rakennusallalla tarvitaan tämän vuoksi yhtenäistä, läpinäkyvää mittaristoa, joka kertoo rakennusten ympäristöystävällisyyden tason, antaa perusteita vertailuille ja arvioinneille sekä tuo keinoja vallitsevan tason ja käytäntöjen parantamiseksi. Yksi esimerkki tällaisesta ovat monille suurimmille markkinoillemme perustettavat Green Building Council -yhteistyöjärjestöt, jotka voivat antaa rakennukselle ”vihreän” leiman.

Myös asumis- ja työskentelymukavuuden vaatimukset kasvavat yhdessä terveystietoisuuden lisääntymisen kanssa. Tällä hetkellä eurooppalaisten sisäilmastojen taso ei ole riittävän hyvä edes korkean elintason maissa. Toimitiloissa huonon sisäilmaston aiheuttamat sairaudet ja poissaolot ovat suuri menoerä verrattuna toimitilojen muihin kustannuksiin. Terveysnäkökulma alkaa vaikuttaa jo toimitilojen rakentamiseen, mutta asuinrakentamisen puolella vaikutuksia vielä odotetaan. Tilanne on kuitenkin muuttumassa ja tiukempia vaatimuksia sisäilmaston hyvästä laadusta ollaan ottamassa käyttöön myös asuinrakentamisessa.

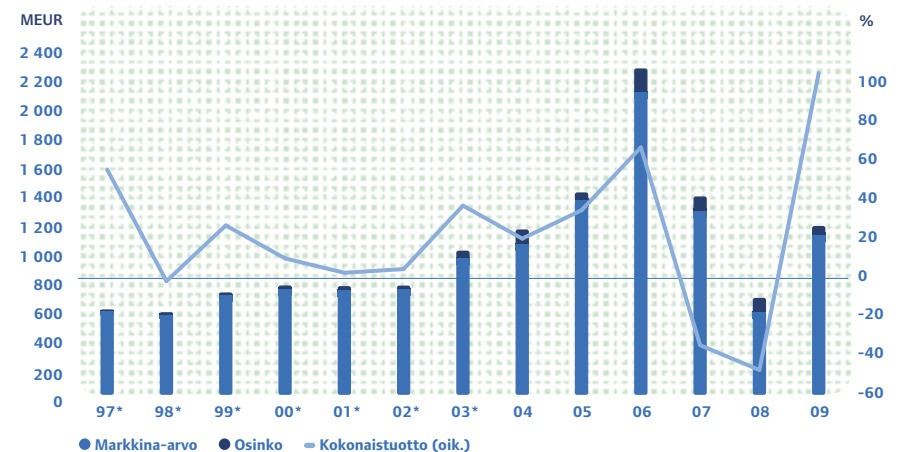
UPONORIN PITKÄN AJAN TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Asteikko	2009	2008	2007
Vuotuinen orgaaninen liikevaihdon kasvu (suhdannekierron aikana)	> 6 %	-22,7 %	-9,4 %	6,2 %
Liikevoittomarginaali	~ 15 %	5,6 %	5,4 %	12,4 %
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI)	> 30 %	8,1 %	22,2 %	39,2 %
Velkaantuneisuus (vuoden aikana keskimäärin)	30-70	45,2	46,4	43,9
Kasvava perusosinko	> 50 % tuloksesta	316,3 %	85,7 %	100,7 %

OSAKEKURSSI 2002-2009

OMISTAJA-ARVON KEHITYS 1997-2009

OMA OSUUTENI: Eric Fiedler, USA

Kysymys: Mitä sinä voit uponorilaisena tehdä paremman elinympäristön puolesta?

Vastaus: Pyrin keskittymään lopputulokseen enkä pelkästään käsillä olevaan tuotteeseen ja pidän samalla mielessäni, mikä on se ongelma, jota yrityksemme yrittää nyt ratkaista.

EU:n energiatehokkuusdirektiivillä suuri vaikutus alan tulevaisuuteen

Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin hyväksyminen syksyllä 2009 oli merkittävä asia koko toimialan ja yrityksemme kannalta, sillä se oli vahva, koko Euroopan kattava poliittinen tahdonilmaus uudisrakennusten ja myös olemassa olevan rakennuskannan energiatehokkuuden parantamiseksi. Direktiivin mukaan EU:n jäsenmailla tulee olla selkeät toimenpideohjelmat ohjelman toteuttamiseen, ja kymmenen vuoden päästä esimerkiksi kaiken uudisrakentamisen pitäisi olla lähes nollaenergiatasolla. Direktiivin suurimmat vaikutukset tullevat näkyviin rakennusten teknisissä ratkaisuisa ja prosesseissa.

Rakennusten energiatehokkuusdirektiiviin kuuluu lukuisia standardeja, jotka liittyvät sekä rakennusten ja taloteknisten järjestelmien suunnitteluun että energiatehokkuuden yhdenmukaiseen arviointiin. Standardien myötä koko toimiala saadaan samalle viivalle energiatehokkuuden suhteen, mikä selkeyttää kilpailua ja helpottaa alan toimijoiden vertailua.

Esivalmistusaste nousee ja virtuaalirakentaminen tulee

Toimintaamme vaikuttavat vahvasti 2–3 vuotta sitten syntyneet suuntaukset. Nämä pidemmän ajan kehityskaaret liittyvät pääasiassa rakennusteollisuuden prosessiin ja ratkaisujen kehittämiseen ja sen myötä tuotteiden esivalmistusasteen nousuun. Olemmekin tuottaneet monia mahdollisimman esivalmistettuja moduuli- ja osajärjes-

telmäkokonaisuuksia, joilla voidaan minimoida työmaalla tehtävän työn määrä ja mahdollisiin laatuongelmiin johtavien työmaavirheiden riski.

Toinen pidempiaikainen trendi on virtuaalirakentamisen yleistyminen, jolloin rakennussuunnittelu, rakentaminen sekä rakennusten ja kiinteistöjen pidempiaikainen hallinta perustuu rakennustietomalleihin. Koko rakennusta koskevien tietomallien käyttö antaa jo suunnitteluvaiheessa laajat mahdollisuudet arvioida erilaisten ratkaisujen vaikutuksia, muun muassa sisäympäristön ja energiankäytön kannalta. Mallit myös varmistavat, että rakennuksen tekniset tiedot siirtyvät katkeamatta prosessin eri vaiheiden ja toimijoiden välillä.

Toimialaamme vaikuttavat myös väestön ikärakenteen muutos ja toisaalta kuluttajien vähenevä kiinnostus tee se itse -ratkaisuja kohtaan. Meidän näkökulmastamme tämä tarkoittaa muun muassa panostusta rakennusten ja kiinteistöjen käyttöjärjestelmiin käyttäjien ehdoilla, sillä järjestelmien käyttö lisääntyy myös asuinrakennuksissa.

UPONORIN KÄYTTÖVESIRATKAISUT

Käyttövesiratkaisut käsittävät luotettavat, moniin erilaisiin tarkoituksiin sopivat talousvesiputkijärjestelmät, joilla puhdas vesi johdetaan turvallisesti erilaisiin käyttökohteisiin. Käyttövesiratkaisuja ovat myös muut rakennusten putkistot, kuten lämpöpatterien liitännät nykyaikaisilla, syöpymättömällä muovi- ja komposiittiputkilla. Uponorin käyttövesiratkaisut soveltuvat niin uudis- kuin korjausrakentamiseenkin.

Liiketoiminnan tavoitteet

Käyttövesijärjestelmien liiketoiminnan kehittäminen voidaan jakaa Uponorin strategian kolmen painopistealueen mukaisiin tavoitteisiin.

Kasvun tavoitetta tukee liitostekniikan kehitystyö, jonka tulokset soveltuvat myös sisäilmastojärjestelmiin. Laajentamalla putki- ja liitinkokojen valikoimaa erotaudumme kilpailijoista ja saavutamme kilpailuetua, kun pystymme tarjoamaan tuotteita uusiin käyttökohteisiin. Pyrimme myös tuomaan yhtenäisen ja kattavan tarjonnan yhä suuremmalle markkina-alueelle. Lisäksi tavoitteemme on lisätä suuren kokoluokan projektien osuutta myynnistä kehittämällä tuotejärjestelmiä ja komponentteja niin, että ne soveltuvat tällaisiin käyttökohteisiin.

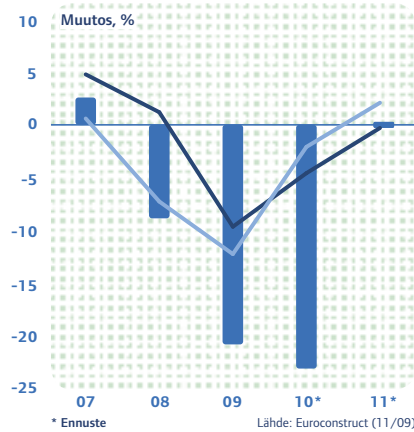
Tuote- ja järjestelmäharmonisoinnilla on suora vaikutus myös toiminnallisen tehokkuuden parantamiseen.

Brändin kehittäminen, konsernistrategian kolmas alue, näkyy muun muassa tuotteiden visuaalisissa ominaisuuksissa. Tuomme brändiä esille pakkauksissa, tuotemerkinnöissä sekä tuotteessa itsessään. Vuoden aikana tehtiin lisäksi merkittäviä materiaalistrategisia päätöksiä Uponorin käyttövesijärjestelmiin liittyen.

Vuoden 2009 tärkeimmät kehitystoimenpiteet

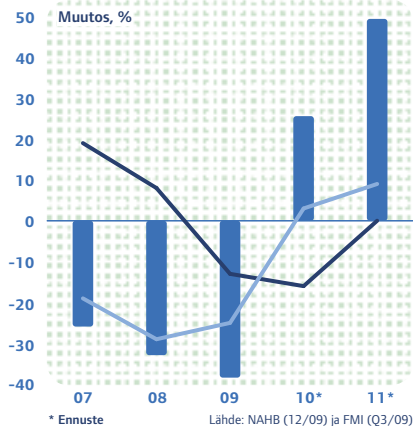
Yksi toimintamme painopisteistä oli kehittää suuriin rakennusprojekteihin sopivia järjestelmäratkaisuja. Pyrimme lisäämään myös korjausrakentamiseen liittyvää myyntiä, jossa jakelukanava on tärkeässä asemassa.

RAKENNUSTOIMINTA EUROCONSTRUCT-MAISSA

- Asuinrakentamisen arvo
- Liike- ja julkisen rakentamisen arvo
- Valmistuneet asunnot

RAKENNUSTOIMINTA YHDYSVALLOISSA

- Asuinrakentamisen arvo (ei sis. teollista rakentamista)
- Liike- ja julkisen rakentamisen arvo
- Uudet pientalo-kohteet

Tarjonnan yhtenäistämisen myötä vähensimme yksittäisten tuotteiden määrää viidesosalla. Pienempi tuotemäärä vähentää tuotannon kustannuksiamme ja tehostaa jakelua, mutta pystymme pitämään kuitenkin myynnin samalla tasolla. Tämä on yksi yhtenäistämisen hyödyistä.

Käynnistimme uuden komposiittiputkistrategian Keski-Euroopan kovaan kilpailuun. Uuden strategian mukaisesti erottaudumme kilpailijoistamme tarjoamalla erilaisia putkia eri ratkaisuihin. Nousuputkien kehitystyön tuloksena toimimme markkinoille halkaisijaltaan suurempia putkia liittimiseen, mikä paransi järjestelmien kilpailukykyä myös korkeissa rakennuksissa.

Kasvatimme myös PPSU (polyfenyleenisulfidi) -muovisten liittimien valikoimaa täydentäen erityisesti tarjontaamme pienissä kokoluokissa. Tarjoamme nyt komposiittiliittimissä myös 40 ja 50 mm kokoja. Tuotteiden vaativa suunnittelu- ja kehitystyö tehtiin vuonna 2009, ja tuotteet lanseerataan vuonna 2010.

Käyttöveden laatu ja veden säästäminen ovat Uponorille liiketoimintamahdollisuuksia

Käyttövesijärjestelmien valinnassa tärkeitä kriteereitä ovat ratkaisujen käyttöturvallisuus, veden kulutus ja säästö, veden laatu ja kierrättäminen sekä veden kloorikäsittely. Toimialan yleisten standardien lisääntyminen tekee näistä tekijöistä entistä tärkeitä. Pyrimme aktiivisesti kehittämään tarjontaamme tämän mukaisesti, mikä parantaa liiketoimintamahdollisuuksiamme.

MAAMERKKI POHJOIS-IRLANTIIN

Yhteistyössä ammattilaisten kanssa

BELFASTIN DONEGAL QUAYLLE rakennetaan tornitaloa. Valmistuttuaan tämä 85 metrin korkeuteen nouseva Obel Tower on maan korkein rakennus. Obel Toweriin tulee 233 ainutlaatuista studiohuoneistoa,

jotka soveltuvat erinomaisesti nykyaikaiseen elämäntyyliin ja esimerkiksi hotellihuoneen vaihtoehdoksi liikematkustajille.

Ympäristönäkökohdat on huomioitu suunnittelussa ja rakentamisessa, ja uusiutuvien luonnonvarojen ja uusioenergian käyttö on siksi mahdollista koko rakennuksen elinkaaren ajan.

Projekti käynnistyi jo tammikuussa 2006, ja Uponor on ollut siinä mukana alusta alkaen. Uponor on toimittanut tornitaloon modulaarisen MLCP-järjestelmän ja tarvittavat liitokset. Koska rakennuttaja on Uponorille tuore yhteistyökumppani, Uponor on osallistunut projektiin tavanomaista aktiivisemmin ja tarjonnut koulutusta paikan päällä sekä teknistä tukea. Obel Tower valmistuu vuonna 2010.

OMA OSUUTENI: Riitta Palomäki, Suomi

Kysymys: Mitä sinä voit uponorilaisena tehdä paremman elinympäristön puolesta?

Vastaus: Haastan itseni ja kaikki uponorilaiset mukaan etsimään aina kaikkein kestäväntä tuotetarjontaa ja pyrkimään kaikissa töissä aina ympäristöystävällisiin ratkaisuihin.

Veden laatua ja puhtautta koskevat vaatimukset kasvattavat kestävien, hygieenisten ja kloorikäsittelyn kestävien putkien kysyntää. Kloorikäsittelyn lisääntyminen on myös haaste putkien käyttööille. Tarjontamme vastaa jo tähän tarpeeseen.

Pohjoismaat ottivat käyttöön vesiputkia koskevan ISO-standardin aiemmin käytössä olleen Pohjoismaisen rakentamismääräyskomitean standardin lisäksi. Sen seurauksena ISO-standardin merkitys kasvaa myös Pohjoismaissa. Laajennamme vuoden 2010 aikana Pohjoismaiden tarjontamme ISO:n mukaisen tuotteiden ja palveluiden näkökulmasta.

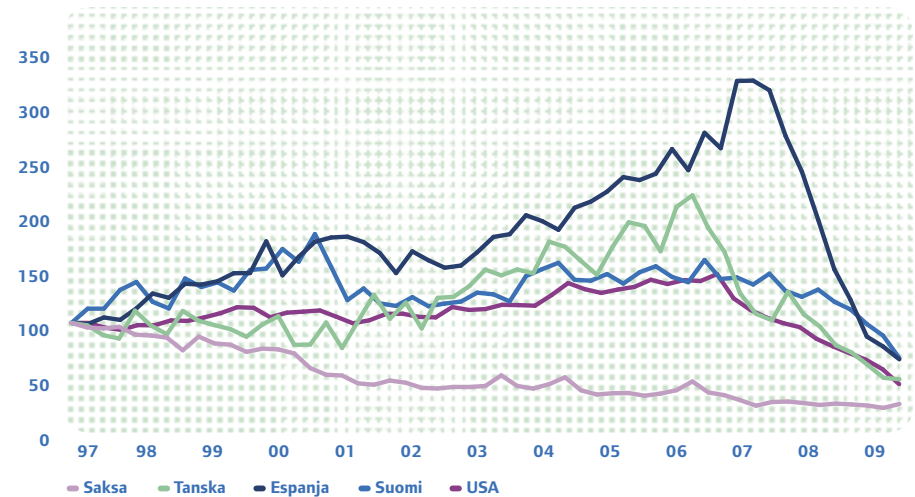
Muoviputket jatkavat markkinoiden valtaamista metallisilta ratkaisuilta. Tämä kehitys on ollut nähtävissä jo monien vuosien ajan. Muoviputkien etuna on muun muassa helpompi ja nopeampi asennettavuus, korroosiovaurioiden väheneminen sekä metalliratkaisu- ja kevyempi paino ja helpompi käsiteltävyys.

Esivalmistettujen ja esiasennettujen ratkaisujen kysyntä on kasvussa myös käyttövesiputkimarkkinoilla. Ne vähentävät rakennuspaikoilla tehtävään työhön kuluva-aikaa. Vastaamme tähän kysyntään sekä esivalmistetuilla komponenteilla että tarpeen mukaan pidemmällekin personoiduilla, osittain esiasennetuilla tuotteilla.

YHDYSKUNTATEKNIIKAN RATKAISUT

Uponorilla on Pohjoismaissa laaja valikoima yhdyskuntatekniikan ratkaisuja, joista osaa tarjotaan lähinnä pientaloasiakkaille yhdessä talotekniikan ratkaisujemme kanssa. Olemme vuoden aikana markkinoineet tällaisia kokonaisratkaisuja ja -palveluja ja kehittäneet tarjontaa asiakkaiden kannalta lähestyttävämmäksi. Pientalo voidaan esimerkiksi liittää yhdyskuntatason jätevesijärjestelmiin ja lämmityksen energianjakelujärjestelmiin Uponorin ratkaisuilla.

Jätevesien käsittelyn uudet tiukennetut vaatimukset haja-asutusalueille ovat tulossa voimaan kaikissa Pohjoismaissa, mikä lisää haja-asutuksen jätevesiratkaisujen kysyntää. Uponor tarjoaa tähän erilaisia ratkaisuja. Vahva tunnettuutemme ja läsnäolomme kaikilla markkinoilla lisää asiakkaiden luottamusta ratkaisuihimme ja turvaa palveluiden saatavuutta pidemmälläkin aikavälillä. Yhdyskuntatasolla kilpailevien betonisten putkien korvaaminen muovisilla ratkaisuilla luo meille mahdollisuuksia.

ASUINRAKENTAMISEN PITKÄN AIKAVÄLIN KEHITYS
(rakennusluvut valituissa maissa, suhteutettu)

Liiketoimintakatsaus 2009

TALOTEKNISET RATKAISUT, EUROOPPA Toimintaympäristö

Rakennusten osuuden energiankulutuksesta esimerkiksi Euroopassa on arvioitu olevan noin 40 prosenttia, josta noin puolet muodostuu lämmityksestä ja viilennyksestä. Rakentamiseen vaikuttavat useat demografiset trendit, kuten muuttoliike ja syntyvyys. Nämä ovat laskeneet Euroopassa, mutta toisaalta niiden vaikutusta tasaa samaan aikaan pienenevä keskimääräinen asukasmäärä asuntoa kohden.

Lämmityksen kallistuessa kiinnostus energiatehokkuuteen kasvaa. Valtiot myös tukevat energiansäästöä ja energiatehokkaiden ratkaisujen käyttöönottoa. EU-direktiivi rakennusten energiatehokkuudesta edellyttää kansallisten energiatehokkuusvaatimusten asettamista uudis- ja korjausrakentamiseen. Tämä tarkoittaa pienen energiankulutuksen vaatimuksia lämmityksessä ja viilennyksessä. Tällaiset vaatimukset sopivat yhteen Uponorin ratkaisujen kanssa. Keski-Euroopassa vaatimuksista odotetaan tehtävän tiukempia kuin Itä-Euroopassa.

Vihreä ajattelu hyödyttää Uponoria erityisesti sisäilmastoratkaisuissa. Yhteistä sekä Pohjois-, Etelä- että Länsi-Euroopassa on kuluttajien kasvava ympäristötietoisuus. Se

on jo vahvasti läsnä Pohjoismaissa, ja muuallakin julkishallinto on kiinnittänyt paljon huomiota juuri energiansäästön mahdollisuuksiin rakennuksissa. Erityisesti Saksassa on näkynyt, että talouskriisi saa ihmiset pysymään enemmän kotona ja panostamaan kodin mukavuuteen. Itä-Euroopassa talouskriisi on vaikuttanut lähinnä hiljentyneen rakennustoiminnan kautta, ja ympäristönäkökulmien positiivinen vaikutuskin on ollut alueella tois-taiseksi pienempi.

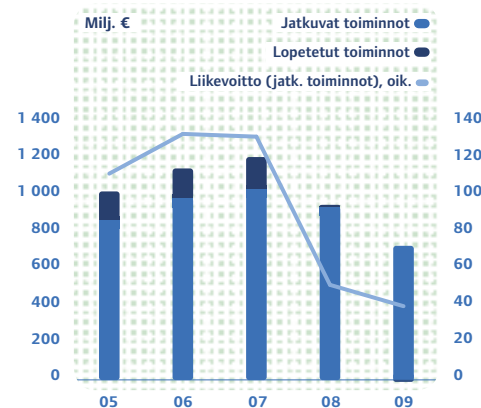
Tilansäästöä on tullut merkittävä seikka, joka vaikuttaa erilaisten järjestelmien valintaan. Asuntojen hintojen noustessa neliöt halutaan saada tehokkaammin käyttöön, ja pattereiden tai ilmastointilaitteiden saaminen pois huonetilasta on arvokas etu.

Myös kuluttajien kasvavat odotukset asumismukavuudelta lisäävät kysyntää Uponorin ratkaisuille. Lämmitys- ja viilennysjärjestelmillä varustettujen rakennusten osuus rakennuskannasta kasvaa jatkuvasti. Samaan aikaan kasvavat myös vaatimukset paremmalle ja puhtaammalle sisäilmalle.

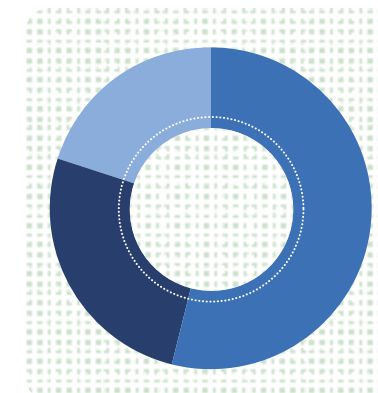
Markkinatilanne

Olemme markkinajohtaja lattialämmitysratkaisuissa Euroopassa, ja samalla ratkaisumme kilpailevat myös lämpöpattereiden kanssa.

KONSERNIN LIIKEVAIHTO JA LIIKEVOITTO

KONSERNIN LIIKEVAIHTO TUOTERYHMITÄIN

- Käyttövesijärjestelmät 54 %
- Sisäilmastojärjestelmät 26 %
- Yhdyskuntatekniikka 20 %

LUKSUSTA JA KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ LAS VEGASISSA

Yhteistyössä
ammattilaisten
kanssa

LAS VEGASISSA Yhdysvalloissa sijaitsevaan yli 45 000 neliömetrin laajuiseen Crystals-kauppa- ja huvitelukeskukseen valittiin Uponorin sisäilmastoratkaisu. Keskus on myös osa maailman suurinta (1,68 miljoonan neliömetrin) kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti toimivaa yhteisöä, joka tunnetaan nimellä CityCenter.

Crystals on suurin kauppakeskus, jolle Yhdysvaltain vihreän rakentamisen neuvosto (U.S. Green Building Council) on myöntänyt LEED® Gold -sertifikaatin. (Leadership in Energy and Environmental Design certification).

Miellyttävän ympäristön luominen liikerakennuksiin

on olennainen osa suunnittelua ja rakentamista kestävä kehityksen mukaisissa rakennusprojekteissa. Uponorin lattialämmitys- ja viilennysjärjestelmän suosio kasvaa ripeästi, koska sen avulla miellyttävä sisäilma pystytään luomaan tehokkaasti.

Uponorin suunnittelutiimi työskenteli tiiviisti yhdessä kansainvälisen insinööritoimiston kanssa, jotta lopullinen järjestelmä olisi sekä asennuksen että suunnittelun osalta mahdollisimman energiatehokas. Teknisen tuen ohella yrityksen kenttätekniikot myös kouluttivat urakoitsijoita paikan päällä.

Energiatehokkuuden ja asumismukavuuden kannalta meidän järjestelmillämme on kilpailuetu lämpöpattereihin verrattuna. Olemme myös pystyneet lisäämään osuuttamme markkinoihin kautta.

Keski-Euroopassa vuosien 2006-2007 korkeasuhdanteen aikana rakentamiseen investoitiin voimakkaasti. Nämä kestoilta pitkä investoinnit vaikuttavat edelleen positiivisesti Uponorin toimintaan erityisesti saksankielisissä maissa. Itä-Euroopassa markkinoiden huippu oli länttä kapeampi, ja nopean pudotuksen jälkeen rakennusbuumin aikaiset investoinnit eivät enää vaikuta. Vuoden 2009 aikana markkinoilla elettiin pääosin matalasuhdanteessa.

Rakentamisen painopiste on kriisin myötä paljolti siirtynyt korjausrakentamiseen sekä Keski- että Itä-Euroopassa. Keski-Euroopassa esimerkiksi vanhojen toimistorakennusten viilennysratkaisut tarjoavat Uponorille hyvän mahdollisuuden. Tällainen korjausrakentaminen on yleistynyt ennen kaikkea mukavuuden ja elinympäristön laadun kasvavan kysynnän vuoksi. Itä-Euroopassa korjausrakentaminen on erityisen ajankohtaista suurten korjaustarpeiden vuoksi.

Keski-Euroopassa valtiot ovat taantuman aikana käynnistäneet lukuisia korjausrakentamiseen kannustavia tukiohjelmiä. Niiden vaikutukset jakautuvat useille vuosille. Kuluvana vuonna tuetun rakentamisen vaikutusten odotetaan näkyvän selvemmin kuin vuonna 2009, mutta kokonaismarkkinoiden kokoon nähden mittakaava on vaatimatonta.

Saksankielisissä maissa asuinrakentamisen lämmitysjärjestelmien kilpailutilanteeseen lyö leimansa paikallisten toimijoiden suuri määrä. Pienet toimijat eivät ole sidottuja perinteisiin jakelukanaviin ja he rakentavat kohteita usein avaimet käteen -periaatteella. Toisaalta suuret ja entistä monimutkaisemmat liikerakentamisen projektit suosivat Uponorin kaltaista kumppania. Viilennyksessä kilpailemme ilmastointiratkaisujen kanssa.

Itä-Euroopassa lämmitysratkaisumme kilpailevat lähinnä lämmityspatterien kanssa. Viilennys puolestaan ei vielä ole merkittävä tekijä Itä-Euroopan markkinoilla.

Käyttövesiratkaisuissa kilpailemme Keski-Euroopassa useilla markkinoilla kupariputkien sekä muiden muoviputkien kanssa, Saksassa myös ruostumattomasta teräksestä tehtyjen putkien kanssa. Itä-Euroopassa kilpailemme

lähinnä kuparin ja edullisten muovimateriaalien kanssa, Venäjällä myös tavallisesta teräksestä tehtyjen putkien kanssa.

Pystyimme kasvattamaan markkinaosuuttamme Italiassa ja Ranskassa ja kasvattamaan samalla uusien ratkaisujemme penetraatiota markkinoilla.

E erityisen vahvasti rakentaminen on hiljentyneet Pyreneiden niemimaalla ja Brittein saarilla. Espanjassa uudisrakentamista rajoittaa edelleen suuri myymättömien asuntojen määrä. Sekä Etelä- että Länsi-Euroopassa myymättömien uusien kohteiden suuren määrän lisäksi rakennuttajia ja kiinteistökehittäjiä jarrutti käynnissä olevien ja uusien hankkeiden rahoitusvaikeudet. Ranskassa kysyntä heikkeni selvästi muita maita lievemmin.

Markkinoilla ei päättäneen vuoden aikana nähty merkittäviä merkkejä rakentamisen elpymisestä. Etenkin Espanjassa ja Italiassa valtiot ovat toki käynnistäneet julkisten rakennusten korjausprojekteja ja myöntävät samalla kannustimia yksityiselle korjausrakentamiselle energiatehokkuuden parantamiseksi. Koska Uponorin ratkaisuilla voidaan korvata vanhempia ja vähemmän tehokkaita ratkaisuja, tällaiset hankkeet luovat meille mahdollisuuksia. Lisäksi

meillä on vielä varaa markkinaosuuksiimme kasvattamiseen Euroopan suurissa talouksissa, joissa nestekiertoisen lattialämmityksen ja viilennyksen osuus markkinoista on toistaiseksi vaatimatonta.

Julkiset tuet korjausrakentamiselle ovat vaikuttaneet myönteisesti jo vuonna 2009, ja vaikutusten odotetaan jatkuvan vuosien 2010 ja 2011 aikana. Selvimmin vaikutus oli nähtävissä Pohjoismaissa. Joillakin markkinoilla suosittu kerrostalojen kerrosten välisen lämpö- ja äänieristyksen parantaminen luo korjausrakentamisessa mahdollisuuksia, sillä Uponorin lattialämmitysjärjestelmät voidaan helposti asentaa uuteen eristystasoon.

Liiketoiminta vuonna 2009

Liikevaihto vähentyi vuodesta 2008 rakentamisen hiljentyessä edelleen.

Saksassa liikevaihto säilyi lähes edellisen vuoden tasolla. Sisäilmastoratkaisut jopa kasvoivat, mutta vastaavasti käyttövesiratkaisujen liikevaihto putosi. Benelux-maissa ja Itävallassa trendi oli sama.

Valtaosassa Itä-Euroopan maita liikevaihto putosi voimakkaasti. Venäjällä, Puolassa ja Unkarissa valuuttakurssit aiheuttivat lisäksi

”Vuonna 2009 investoimme erityisesti markkinointiin ja osaamisen kehittämiseen projektisegmentissä.”

merkittävän kielteisen vaikutuksen euroissa mitattuna.

Sekä Keski- että Itä-Euroopassa pystyttiin heikoillakin markkinoilla kasvattamaan markkinaosuutta. Saksassa Uponorin uudelleen ryhmitetyn myyntiorganisaation ansiosta eri asiakassegmenteissä tarjoutuneita tilaisuuksia voitiin hyödyntää aiempaa tehokkaammin. Kannattavuutta ja tehokkuutta parannettiin kustannusvähennyksillä, joiden ansiosta myyntikatteet säilyivät tyydyttävinä.

Matalaan energiankulutukseen perustuva ja äänetön vesikiertoinen lattialämmitys- ja viilennystekniikka on huomattava trendi saksankielisillä alueilla toimisto- ja teollisuusrakentamisessa. Suurten yritys kiinteistöjen rakentamisessa ollaan selvästi siirtymässä lämmitysratkaisuihin lattialämmitysjärjestelmiin.

Uponorin brändiä ja näkyvyyttä vahvisti myös Itävallassa järjestetty pääosin suunnittelijoille suunnattu Uponor-kongressi, jonka ohjelma painottui energiakysymyksiin ja vihreään rakentamiseen.

Kehitimme vuoden aikana myös aktiivisesti asiakasuskollisuusohjelmiamme. Saksassa uusi kanta-asiakasohjelma otettiin myönteisesti vastaan ja siihen liittyi runsaasti jäseniä.

Vuoden 2009 tärkeisiin uusiin projekteihin kuului Schönefeldin lentokenttä Berliinissä, jossa rakennustyöt käynnistyivät vuonna 2010.

Pohjois-, Etelä- ja Länsi-Euroopan alueella kasvatimme kuitenkin markkinaosuuttamme sekä käyttövesi- että sisäilmastoratkaisuihin aktiivisen markkinoinnin ja tiiviin asiakasyhteistyön ansiosta.

Vuonna 2009 investoimme erityisesti markkinointiin ja osaamisen kehittämiseen projektisegmentissä. Vuoden lopulla toteutettu The Underfloor Heating Company Ltd:n osto Isonsa-Britanniassa tukee koko Euroopan tasolla projektiliiketoimintamme kehittämistä. Myös uudet modulaariset nousuputkijärjestelmämme ovat olleet suosittuja ja tukevat projektiliiketoiminnan kasvattamista.

Lisäsimme markkinointia korjausrakentamisessa sekä loppukäyttäjille että asentajille. Muun muassa Suomessa teimme tässä onnistuneen kampanjan. Ranskassa ja Italiassa markkinoimme vahvasti asentajien ja jakelijoiden suuntaan. Myös koulutustoimintamme tukee hyvin markkinointitoimenpiteitä. Vuonna 2009 koulutusohjelmiimme osallistui tuhansia henkilöitä ympäri Eurooppaa.

TALOTEKNIikka - EUROOPPA

Milj. €	2009	2008
Liikevaihto	485,4	632,7
Liikevoitto	32,4	65,6
Liikevoitto-%	6,7	10,4
Varat	398,2	417,0
Investoinnit	10,5	16,0
Henkilöstö 31.12.	2433	2803

TALOTEKNIikka - POHJOIS-AMERIikka

Milj. €	2009	2008
Liikevaihto	109,0	130,8
Liikevoitto	3,9	-16,0
Liikevoitto-%	3,6	-12,2
Varat	118,1	121,8
Investoinnit	5,1	14,4
Henkilöstö 31.12.	422	532

YHDYSKUNTATEKNIikka

Milj. €	2009	2008
Liikevaihto	139,7	185,7
Liikevoitto	14,4	10,0
Liikevoitto-%	10,3	5,4
Varat	75,2	67,5
Investoinnit	10,1	4,7
Henkilöstö 31.12.	510	605

UPONORIN MARKKINA-ASEMA 2009

	Talotekniikka		Yhdyskuntatekniikka
	Sisäilmastoratkaisut ⁽¹⁾	Käyttövesiratkaisut ⁽²⁾	Yhdyskuntatekniset ratkaisut
Keski-Eurooppa	●	●	—
Pohjois-Eurooppa	●	●	●
Länsi- ja Etelä-Eurooppa	●	●	—
Itä-Eurooppa	●	●	—
Pohjois-Amerikka	●	●	—

● 1-2 suurimman joukossa ● 3-5 suurimman joukossa ● Läsnä markkinoilla — Ei läsnä markkinoilla

⁽¹⁾ Vain vesikiertoiset ratkaisut ⁽²⁾ Kaikki materiaalit huomioiden

"TYÖLÄINEN JA KOLHOOSINAINEN" PALAA PAIKALLEEN

Kuva: ©Caranger/Corbis/SKOY

Yhteistyössä
ammattilaisten
kanssa

UPONORIN LUMENSULATUSJÄRJESTELMÄ on asennettu Venäjällä Moskovassa sijaitsevan "Työläinen ja kolhoosinainen" -patsaan ympärille. Patsas on yksi moskovalaisen arkkitehtuurin merkittävimpiä symboleita. Patsas tehtiin vuoden 1937 Pariisin maailmannäyttelyyn, josta se kaksi vuotta myöhemmin siirrettiin Neuvostoliittoon ja pystytettiin Yleisvenäläisen näyttelykeskuksen eteen.

Uponorin lumensulatusjärjestelmä asennettiin paikoilleen patsaan ollessa restauroitavana. Automaattinen valvontajärjestelmä huolehtii, että lämpötila pysyy määritetyllä tasolla sääoloista riippumatta. Asentajan mukaan Uponorin valinnassa keskeisellä sijalla oli yhtiön tarjoama tekninen tuki, joka helpottaa Uponorin tuotteiden parissa työskentelyä entisestään.

Uponor voitti Madridissa kahden merkittävän hankkeen tarjouskilpailun tarjoamalla niihin energiatehokasta TABS- lämmitys- ja viilennysteknologiaansa. Hankkeet saivat paljon näkyvyyttä ja toinen hankkeista oli lisäksi julkinen rakennus, joihin TABS-teknologiaa ei ole aiemmin Espanjassa käytetty. Kokonaisuudessaan kasvatimme osuuttamme projektisegmentin lämmitys- ja viilennysratkaisuissa Espanjassa ja Portugalissa.

Kansainvälisen myynnin osalta pystyimme pitämään markkina-asemamme suurimmassa osassa vientimarkkinoitamme talouskriisistä huolimatta. Vihreän rakentamisen suuntaukset ovat tuoneet meille monia mielenkiintoisia mahdollisuuksia Lähi-idässä ja Kiinassa. Erityisesti vesikiertoinen viilennys on herättänyt kasvavaa kiinnostusta rakennusprojekteissa kansainvälisellä kentällä.

TALOTEKNISET RATKAISUT, POHJOIS-AMERIKA

Toimintaympäristö

Kiinnostus vaihtoehtoisten energianlähteiden käyttöön on lisääntynyt Pohjois-Amerikassa. Taustalla on ennen kaikkea öljyn käytön vähentämisen sekä energiaomavaraisuuden tavoitteet. Lisäksi vesivarojen niukkuus erityisesti Yhdysvaltain eteläosissa lisää tarvetta veden uudelleenkiyttöä ja talteenottoa tukeville järjestelmille.

Markkinatilanne

Taluskriisin vaikutuksesta asuinrakentamisen markkinat heikkenivät edelleen Pohjois-Amerikassa, ja asuntojen uudisrakentaminen on alempana kuin 50 vuoteen. Pientalojen hinnat ovat pudonneet 25 prosenttia huipputasolta ja yleinen työttömyys on lähes historiallisen korkea. Vaikka liikerakentaminen ei ole kärsinyt yhtä suuresti kuin asuinrakentaminen, myös sillä sektorilla markkinat ovat hiljentyneet. Lasku johtuu osaksi rahoitusvaikeuksista ja osin myös talouden taantumasta aiheuttamasta tyhjien rakennusten suuresta määrästä.

Ensiasunnon ostajille suunnatut verohelpotukset ovat saaneet rakennuttajat enenevässä määrin keskittymään entry level -rakentamiseen. Sen vaikutus asuinrakentamiseen on myönteinen, mutta tällaiset asunnot ovat pieneköjä, joten ne vaativat vähemmän käyttövesiratkaisuja, eikä niissä yleensä käytetä pintalämmitystä.

Vaikka rakentamisen markkinat laskivat, pystyimme kasvattamaan markkinaosuuttamme Pohjois-Amerikassa tarjoamalla asiakkaillemme, erityisesti rakennus- ja asennusliikkeille, kokonaiskustannuksiin vaikuttavia tehokkuushyötyjä. Edistyneet ratkaisumme käyttövesijärjestelmissä ovat myös hyödyksi tarkkojen vaatimusten kanssa työskenteleville rakentajille.

Markkinoiden hiljentyessä myyntihintojen merkitys kilpailussa korostuu. Uponor on vastannut kilpailuun panostamalla laajempien järjestelmien tarjontaan, tuomalla markkinoille erottuvampia tuotteita ja palveluita sekä järkevämmällä kustannusrakenteella. Olemme myös hyötynneet putkien valmistusprosessien ja materiaalien tiukentuneista vaatimuksista, joihin tuotteemme vastaavat.

Kilpailemme Pohjois-Amerikan markkinoilla sekä kumppanien kanssa muiden PEX- ja muoviputkivalmistajien kanssa. Järjestelmissä kilpailemme ilmalämmityksen ja viilennyksen sekä toisaalta muiden ohjaus- ja sprinkleri-järjestelmien tarjoajien kanssa.

Liiketoiminta vuonna 2009

Liikevoitto parani Pohjois-Amerikassa sekä paikallisessa valuutassa että euromääräisesti mitattuna vuoteen 2008 verrattuna. Kehitykseen vaikuttivat edelleen jatkuneet kustannussäästöt ja kustannusten hallinta sekä tuotannon tehostamisesta saadut hyödyt.

Pohjois-Amerikassa esittelimme vuoden aikana merkittäviä uusia tuotteita, kuten lyijyttömät messinkiliittimet, taipuisa ja valmiiksi eristetty aluelämpö- ja lämmönsiirto-putki, suurikokoiset vesijohtoputket ja lämmitys- ja viilennysputket, sekä erikoismuovista valmistettu jakotukki

lattialämmityksen kytkemiseen.

Uponorin innovaatioille myönnettiin myös useita alan palkintoja. Yksi palkituista tuotteista on Uponorin maineikas vesiputki, jota käytetään harmaiden vesien kuljetukseen. Esimerkiksi suihkuista ja lavuaareista tullut pesuvesi suodatetaan ja kierrätetään ja käytetään uudeleen pyykinpesuvetenä, vessan huuhteluun tai vaikkapa nurmikon kastelemiseen. Vesiputki auttaa rakentamisen ammattilaisia soveltamaan kestävä kehityksen mukaisia periaatteita niin asuin- kuin liikerakentamisessa sekä vastaamaan Yhdysvaltain vihreän rakentamisen neuvoston (Green Building Council) LEED®-vaatimuksia.

Meillä on 35 vuoden kokemus PEX-a-prosesseista ja tähän osaamiseen pohjautuen olemme kehittäneet PEX-lämmitysputkissa käytettävän uuden teknologian, joka estää hapen imeytymisen putken läpi. Patenttia odotettava innovaatio vastaa myös uusimpia kokosäädöksiä. Tietojemme mukaan Uponor onkin Yhdysvalloissa ainoa PEX-putkien valmistaja, jonka tuotteet vastaavat uusia säädöksiä.

Lisäksi uusi tekniikka varmistaa, että Uponorin vesi- ja sprinklerijärjestelmät vastaavat jatkuvakiertoisten järjestelmien hapettavien aineiden (kloori) kestävyyttä koskevia säädöksiä Yhdysvalloissa.

Innovatiivisten ja kestävä kehityksen periaatteiden mukaisten tuotteiden lisäksi olemme myös pyrkineet luomaan kestävä kehityksen mukaista yhteistyötä. Viime vuonna allekirjoitimme yhteistyösopimuksen käyttövesijärjestelmien asentamisesta pientaloprojekteihin erään Yhdysvaltain johtavan talovalmistajan kanssa.

Uusia jakelukeskuksia avattiin kaksi: toinen Calgaryyn, Albertaan, palvelemaan läntisen Kanadan asiakkaita ja toinen Minnesotan Lakevilleen. Koko Pohjois-Amerikkaa palveleva Lakevillen jakelukeskus tarjoaa myös teknistä tukea ja asiakaspalveluita. Palkitussa jakelukeskuksessa on sovellettu useita kestävä kehityksen mukaisia ratkaisuja: toimistotilojen lämmityksestä ja viilennyksestä vastaa

vesikiertoinen lattialämmitysjärjestelmä ja jalkakäytävät ja rampit pidetään talvisaikaan sulana samoin periaattein toimivalla lumen ja jään sulatusjärjestelmällä.

Vuoden 2009 lopulla Uponor Academy -koulutuskeskusta uudistettiin ja laajennettiin. Parannetuissa koulutustiloissa on nyt käytössä muun muassa laajempi opetus suunnitelma, sovelluslaboratorio, säätölaitteiden opetusasema sekä uudet työasemat käyttövesijärjestelmien, paloturvallisuusjärjestelmien ja lämmitys- ja viilennyksjärjestelmien toiminnan opettelemiselle.

YHDYSKUNTATEKNIIKAN RATKAISUT, POHJOISMAAT Toimintaympäristö

Yleinen kiinnostus energiatehokkuuteen on lisääntymässä ja Uponor vastaa suuntauksen luomiin tarpeisiin Pohjoismaissa myös yhdyskuntateknisillä tuotteilla. Energiansäästöissä myös putkien laadulla on merkitystä, sillä vuotavat putket lisäävät vesilaitosten pumppauksen tarvetta.

Vaikka Pohjoismaissa veden saatavuus ei ole ongelma, tarvitaan tulevaisuudessa ratkaisuja veden uusiokäyttöön sekä käytetyn veden sisältämän lämpöenergian taltiointiin. Veden käsittely aiheuttaa kustannuksia ja kuluttaa resursseja, siksi vettä ei haluta haaskata.

Sademäärän kasvu ilmaston muuttuessa lisää tarvetta paremmalle sadeveden viemäroinnille ja pintavesien virtausten hallinnalle niin tontti- kuin yhdyskuntatasollakin. Tämä lisännee sekä yksityisten asiakkaiden että infrastruktuuriratkaisujen kysyntää.

Markkinatilanne

Uponorin yhdyskuntateknisillä ratkaisuilla on Pohjoismaissa lukuisia kasvumahdollisuuksia, mutta taloudessa vallitseva matalasuhdanne pitää markkinat hiljaisina. Rakentaminen on selvästi normaalitasoa alempana, ja vaikka valtioiden tukeman elvytysrakentamisen vaikutukset ovat myönteisiä, ne ovat kokonaisuuden huomioon ottaen pieniä.

Liiketoiminta vuonna 2009

Yhdyskuntatekniikan liikevaihto laski Pohjoismaissa taantuman seurauksena. Rakennushankkeita oli selvästi tavanomaista vähemmän, mutta Uponorin markkinaosuuden uskotaan pysyneen ennallaan. Pohjoismaissa myös valuuttakurssit vaikuttivat euromääräiseen liikevaihtoon negatiivisesti. Tiukalla kustannusten hallinnalla ja säästöillä onnistuimme saavuttamaan kohtuullisen hyvän kannattavuuden vaikeasta markkinatilanteesta ja lisääntyvästä hintakilpailusta huolimatta.

Tärkeimpiä uusia tuotteita olivat langattomalla ohjauksella varustettu jätevedenkäsittely-järjestelmä sekä tiedonsiirtokaapeliin asennuskustannuksia vähentävä Optonet-kuitutekniikka. Vuoden aikana kehitimme myös umpisäiliöratkaisuja, kaksoisseinäputkia sekä hulevesijärjestelmiä. Tarjoamaamme koulutuskonseptia, eli Uponor Akatemiaa kohtaan osoitettiin lisääntyvää kiinnostusta.

Syksyllä tehtiin päätös yhdyskuntatekniikan tuotannon keskittämisestä kahteen suureen tehtaaseen eli Etelä-Ruotsin Fristadiin sekä Nastolaan. Hanke eteni suunnitelmien mukaisesti. Tuotanto lopetettiin Hadsundin tehtaalla Tanskassa loppuvuodesta. Paremmat tehokkuuden ansiosta koko aluetta palveleva tuotantokapasiteetti pystyttiin kuitenkin säilyttämään ennallaan.

Valmistelut Uponorin eurooppalaisen toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoon yhdyskuntateknisessä liiketoiminnassa vuonna 2010 alkoivat.

Ratkaisujemme
avulla
vastuullisempi
elämäntapa

Yritysvastuu

Uponorille yritysvastuu merkitsee muun muassa ympäristöystävällisten ja energiatehokkaiden ratkaisujen jatkuvaa kehittämistä.

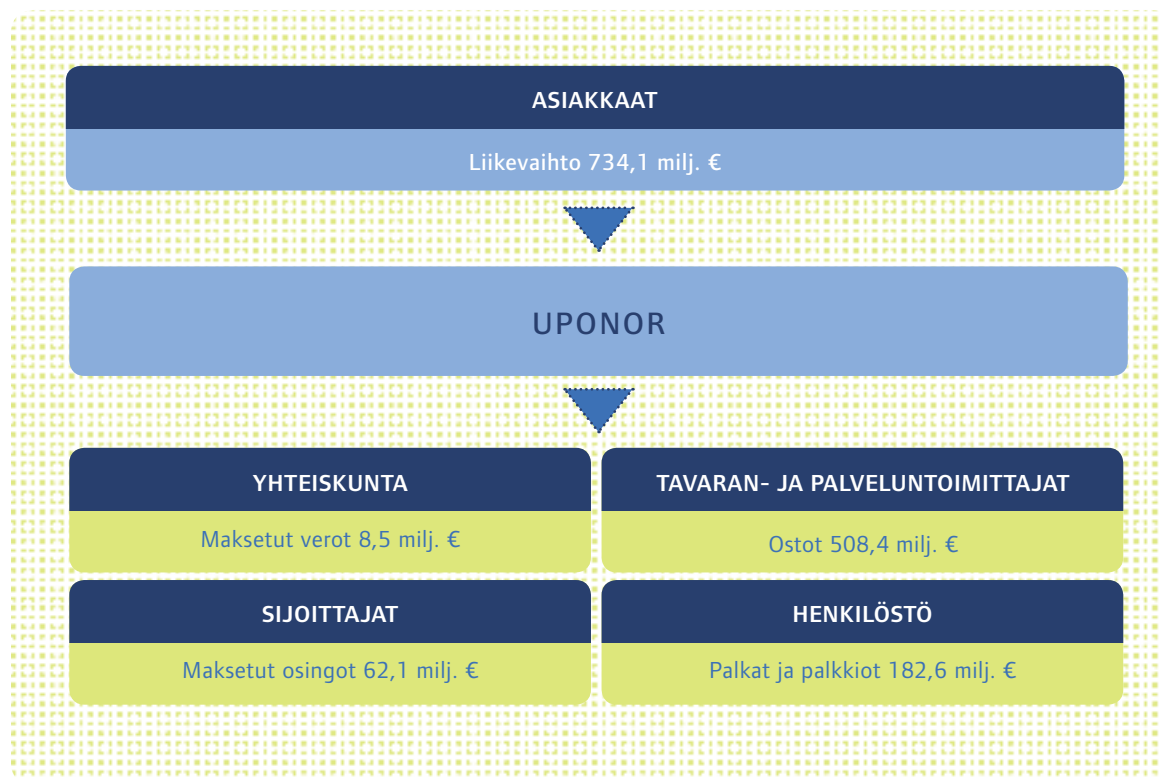
Tarjoamme laajan valikoiman edistyksellisiä tuotteita ja järjestelmiä, joiden avulla rakentamisesta ja asumisesta aiheutuvia ympäristövaikutuksia voidaan pienentää. Yritysvastuuseemme kuuluu myös asiakkaidemme, henkilöstömme ja muiden sidosryhmiemme tarpeista huolehtiminen.

Meille on tärkeää, että Uponor on hyvä yrityskansalainen, haluttu työnantaja ja yrityskumppani. Tavoitteenamme on avoin ja läpinäkyvä toiminta kaikkien sidosryhmiemme kanssa ja sujuva yhteistyö viranomaisten, median ja alamme oppilaitosten kanssa. Näin uskomme saavuttavamme parhaiten sekä omat että kumppaneidemme tarpeet ja toiveet.

Vastuulliseen toimintaan kuuluu henkilöstömme kehittäminen ja hyvinvoinnista huolehtiminen sekä yhteistyökumppaneiden, kuluttajien ja yhteiskunnan arvostaminen. Toimimme aina voimassa olevien lakien ja säädösten mukaisesti. Meille on tärkeää, että myös yhteistyökumppanimme toimivat vastuullisesti.

Uponorin kaikilla Euroopan tuotantolaitoksilla on ISO 14000 -ympäristösertifikaatti. Lisäksi kaikki Euroopan tehtaamme on sertifioitu ISO 9000 -laatu järjestelmällä. Uponor toimii näiden

TALOUDELLISET VAIKUTUKSET SIDOSRYHMILLE

OMA OSUUTENI: Russell Hopkins, Iso-Britannia

Kysymys : Mitä sinä voit uponorilaisena tehdä paremman elinympäristön puolesta?

Vastaus : Voin jakaa tietoa ja kokemuksia tasaisesti organisaation eri osiin ja siten voimme oppia toisiltamme ja luoda markkinoille uusia ratkaisuja entistä nopeammin.

järjestelmien periaatteiden mukaisesti. Toiminnan johtaminen on perinteisesti ollut paikallista, mutta yhtiön yhtenäistämisen myötä siirrytään vaiheittain yhä keskitetympään ohjaukseen. Tuotantolaitoksillamme on lisäksi omat vuosittaiset ohjelmansa, joilla tavoitellaan jatkuvaa kehitystä ympäristövaikutusten minimoinnissa.

Yksi alamme suurimmista haasteista on onnistua siirtämään kestävän kehityksen ja ympäristömyötäisen rakentamisen korkeat tavoitteet rakentamisen arkipäivään. Rakentamisen arvoketju sisältää monta vaihetta, joita on kehitettävä tämän saavuttamiseksi. Oma haasteemme Uponorissa on esimerkiksi osaamistason jatkuva nostaminen. Haluamme olla talotekniikan kärjessä, mikä vaatii korkealuokkaista osaamista kaikessa toiminnassamme: myynnistä tekniseen tukeen, suunnitteluun ja tuotantoon. Meidän on osattava suunnitella ratkaisumme osaksi ympäristötehokasta kokonaisuutta ja ohjata muitakin rakennusprojekteissa työskenteleviä samaan suuntaan.

KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ YHTEISTYÖSSÄ
Yhteistyö on kestävän kehityksen lähtökohta. Teemme yhdessä alan muiden toimijoiden kanssa työtä parempien elinympäristöjen

eteen. Eurooppalainen muoviteollisuuden toimialayhdistys, TEPPFA (The European Plastic Pipes and Fittings Association), on yksi tärkeimmistä järjestöistä, jonka kautta Uponor osallistuu ympäristötyöhön ja -tutkimukseen. Merkittävimpiä hankkeita Uponorin keväeseen 2010 asti jatkuvalla puheenjohtajakaudella TEPPFA:ssa on ollut Sustainability-ohjelma, jonka puitteissa luodaan yhtenäinen tuotteiden ja tuotejärjestelmien dokumentointijärjestelmä, jonka avulla pystytään ilmoittamaan yksiselitteisellä tavalla tuotteiden ympäristöjalanjälki. Ensimmäiset tulokset ohjelmasta saadaan vuoden 2010 alussa.

Aloitimme yhteistyössä kahden paikallisen yhtiön kanssa kaksivuotisen ”Teollisuusyhteistyö Virsossa” –hankkeen ammattitaidon kehittämiseksi. Saimme projektiin EU:n tukea 1,5 miljoonaa Ruotsin kruunua.

Tytäryhtiömme Hewing GmbH Ochtrupissa Saksassa osallistui vuosina 2008-09 Ecoprofit-projektiin. Sen lähtöajatuksena oli saavuttaa molemminpuolista hyötyä sekä yrityksille että lähiympäristölle investoimalla ympäristötehokkaiisiin energian ja raaka-aineiden kulutusta vähentäviin ratkaisuihin. Kokemukset projektista olivat myönteisiä. Investoinnit vähensivät sekä yritysten kustannuksia että päästöjen ja jätteiden määrää. Projektin

kautta pystyttiin myös luomaan hyödyllinen keskustelukanava projektiin osallistuneiden yritysten, konsulttien sekä paikallishallinnon välille.

Joulukuussa yhtiön hallitus teki päätöksen Suomessa 1.1.2010 toimintansa käynnistyneen Aalto-yliopiston tukemisesta 400 000 euron lahjoituksella.

TEHOKKAAT RATKAISUT SÄÄSTÄVÄT YMPÄRISTÖÄ JA KUSTANNUKSIA

Energiatehokkuus on etusijalla monien Uponorin tuotteiden ja järjestelmien kehityksessä. Pyrimme luomaan järjestelmiä, jotka parantavat rakennusten ja asumisen energiatehokkuutta. Tästä hyötyvät sekä käyttäjät että ympäristö. Energiatehokkuus onkin Uponorille myös merkittävä kilpailuetu.

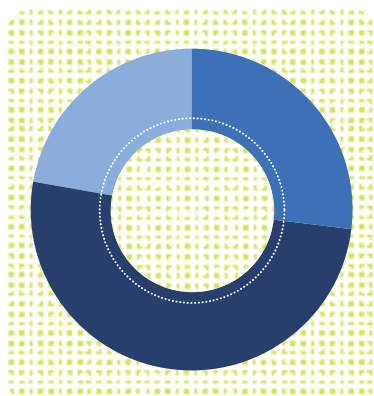
Tärkeä tekijä ilmastonmuutoksen jarruttamisessa on uusiutuvien energialähteiden sekä kaikkien saatavilla olevien energialähteiden hyödyntäminen. Tuotekehityksessämme panostamme teknologioihin, jotka mahdollistavat tällaisten energiamuotojen käytön. Uponorin lämmitys- ja viilennysjärjestelmät perustuvat suuriin pinta-aloihin ja verrattain pieniin lämpötilaeroihin: sekä lämmitys että viilennys toimivat mahdollisimman lähellä huonelämpötilaa, jolloin järjestelmän hyötysuhde on korkea.

”Yhteistyö on kestävän kehityksen lähtökohta.”

Verrattuna perinteisiin lämpöpattereihin, jotka ovat pinta-alaltaan pieniä ja lämpötilaltaan erittäin korkeita, Uponorin ratkaisut hyödyntävät koko seinää tai lattiaa, jolloin lämmitykseen riittää vain muutaman asteen huonelämpötilaa korkeampi lämpötila. Näin voidaan hyödyntää paremmin aurinko- ja maalämpöä sekä muuta piilolämpöä, jolla voidaan tuottaa tehokkaasti verrattain matalalämpöistä lämmitysvettä. Matalaenergiarakentamiseen sopivan lattialämmitysjärjestelmän rinnalle olemme tuoneet vastavalla periaatteella toimivan viilennysjärjestelmän, ja kehitämme edelleen erityisesti uusia geotermisen energian käyttösovelluksia. Näille ratkaisuille odotetaan kasvavaa kysyntää tulevaisuudessa.

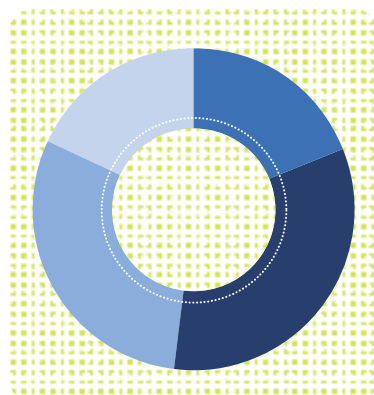
Uudisrakentamisessa ympäristöystävällisyys huomioidaan nykyisin hyvin. Yksi suurimmista haasteistamme - ja samalla myös mahdollisuuksistamme - onkin nykyisen rakennuskannan muuttaminen energiatehokkaaksi. Koska uudisrakentaminen kattaa vain noin prosentin koko rakennuskannasta, kokonaisenergiänsäästön kannalta tärkeintä on pyrkiä tehostamaan nykyisten rakennusten energiankulutusta. Siksi onkin tärkeää kehittää järjestelmiä, jotka voidaan jälkikäteen helposti asentaa myös vanhempiin rakennuksiin.

HENKILÖSTÖN KOULUTUSTASO

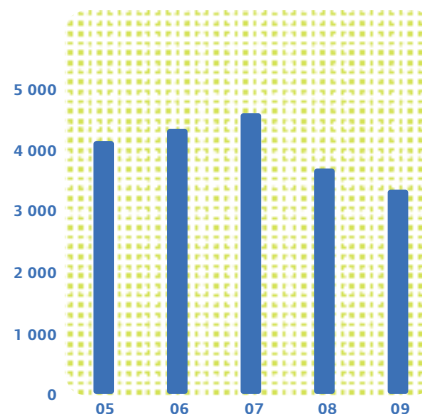
- Peruskoulutus 27 %
- Ammatillinen koulutus 51 %
- Yliopisto/ammattikorkeakoulu 22 %

HENKILÖSTÖN IKÄJAKAUMA

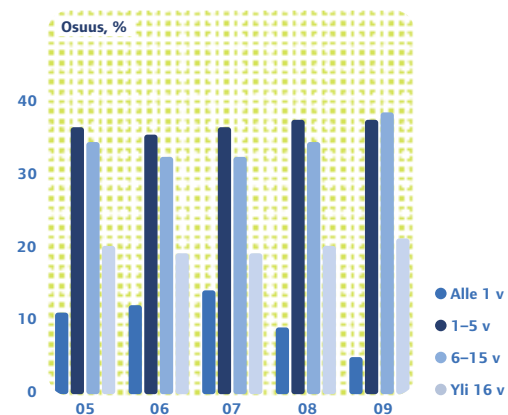
- Alle 30 19 %
- 31-40 33 %
- 41-50 30 %
- 51- 18 %

HENKILÖSTÖ VUODEN LOPUSSA*

* Kokopäiväiseksi muutettuna

TYÖSUHTEEN PITUUUS

UPONOR RAKENTAMASSA ONNELLISTA KYLÄÄ

Kuva: EKE-yhtiöt/SkyFoto

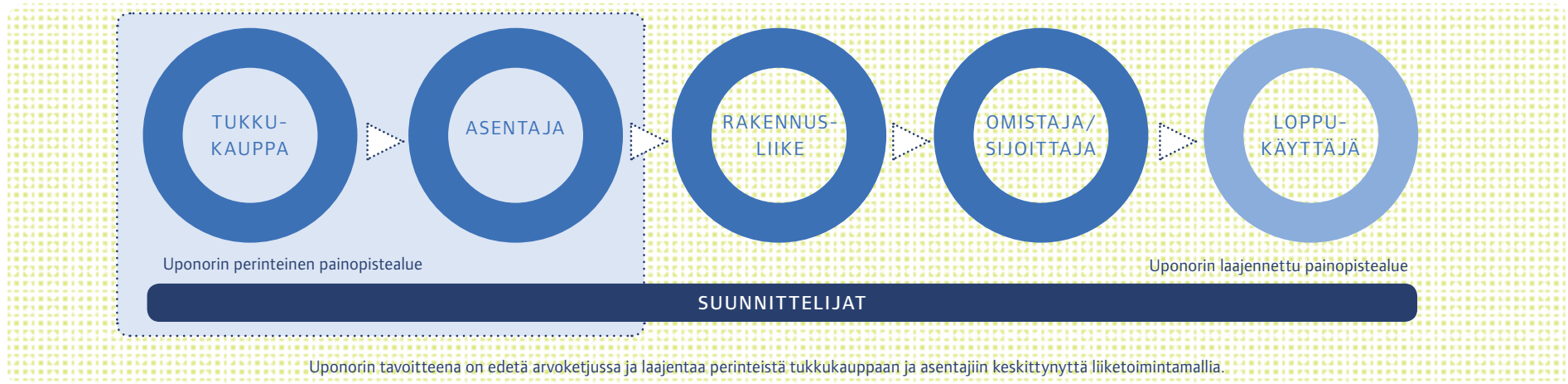
Yhteistyössä ammattilaisten kanssa

KIRKKONUMMELLA SIJAITSEE Sundsbergin alue, jota kutsutaan nykyään myös Onnelliseksi kyläksi. Kaupunkimainen, moderni pientaloalue on rakennettu historialliseen miljööseen kylämäisen tiiviisti.

Vastaavan laajuista aluerakentamista ei ole aiemmin toteutettu Suomessa. Alueen valmistumisen jälkeen Sundsbergissä arvioidaan asuvan 3000 henkilöä yhteensä noin 800 asunnossa. Myös asukkaat itse ovat ottaneet osaa alueen kehittämiseen. Painotus on ollut energiatehokkuudessa, muun muassa lämmön talteenotossa ja nyt myös matalaenergiaratkaisuihin.

Uponor on ollut mukana hankkeessa jo useamman vuoden ajan sekä pientalo- että yhdyskuntatekniikan ratkaisujen toimittajana. Jo kolmen vuoden ajan asunnot on lämmitetty vesikiertoisella Uponor-lämmitysjärjestelmällä. Uponor on toimittanut alueelle myös PEX-käyttöviesijärjestelmät ja valmiiksi eristetyt lämmitys- ja käyttövesiputket, jotka asennetaan maahan rakennusten ulkopuolelle. Lisäksi Uponor on ollut vahvasti mukana alueen kunnallistekniikan tuottamisessa rakentamisen eri vaiheissa.

PYRKIMYKSENÄ ARVOKETJUSSA ETENEMINEN

TAPAHTUMIA POHJOIS-AMERIKASSA

Osallistumme myös yhteistyöhön Make it Right -säätiön kanssa. Projektin tavoitteena on rakentaa 350 edullista, vihreän teknologian taloa hurrikaani Katrinan uhreille New Orleansiin, Louisianaan. Taloihin asennetaan Uponorin käyttövesijärjestelmä ja monikäyttöiset sprinklerijärjestelmät tulipalojen varalta.

Minnesotan Lakevilleen valmistuneen uuden jakelukeskuksen suunnittelussa ja rakentamisessa noudatettiin LEED®-periaatteita. Jakelukeskuksen energiatehokkuus on 30 % parempi kuin tyypillisissä, säädösten mukaisissa varistorakennuksissa. Vedensäästössä saavutetaan 32 % vaatimustasoa suuremmat säästöt, ja sähköstä 35 % tuotetaan tuulienergialla. Nämä ominaisuudet korostavat energia- ja ympäristönäkökulmia sekä hyvän sisäilmaston merkitystä rakennuksen suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä.

TUOTANNON JA JAKELUN OPTIMOINTI

Tuotteidemme elinkaaren aikainen ympäristökuormitus on pieni, sillä olemme panostaneet energiatehokkuuteen ja ympäristöystävällisyyteen tuotteidemme käytön eri vaiheissa aina jakelusta ja asennuksesta elinkaaren loppuun asti. Ympäristövaikutuksia tutkiessamme pyrimme huomioimaan koko ketjun ekologisen jalanjäljen. Esimerkiksi optimoimalla kuljetusmatkat mahdollisimman lyhyiksi vähennämme logistiikkakustannusten lisäksi myös hiilidioksidipäästöjä. Edellytämme myös tavarantoimittajillemme ympäristönäkökohtien huomiointia.

Tuotteidemme korkealla laadulla on myös suuri merkitys ympäristövaikutusten pienentämisessä. Putkiemme käyttöikä on normaalisti vähintään 50 vuotta, minkä johdosta niitä tarvitsee uusia hyvin harvoin. Pitkä käyttöaika pienentää Uponorin tuotteiden koko elinkaaren aikaista primäärienergian ja raaka-aineiden käyttöä. Myös tuotteiden tiivys on hyvä, mikä vähentää muun muassa puhtaan veden hävikkiä tai maaperän saastumista jätevesivuotojen seurauksena.

Teemme jatkuvasti työtä tuotannon häviön vähentämiseksi. Aiemmin toimintaa ohjattiin esimerkiksi talotekniikassa yksiköittäin, mutta vuonna 2009 koko Euroopan talotek-

niikan tuotantoa mitataan jo yhtenä kokonaisuutena ja samoilla mittareilla. Tulokset ovat lupaavia: kokonaisjättemäärää voitiin vähentää 11 prosentilla, ja suurin osa (96 %) jätteestä hyödynnettiin uudelleen joko raaka-aineena tai energiana. Pystyimme myös vähentämään huomattavasti kaatopaikalle ajettavan jätteen määrää. Se edustaa vajaata yhtä prosenttia kokonaisuudesta.

Toimintamme merkittävimmät ympäristövaikutukset syntyvät raaka-aineen käytöstä, tuotannon energian kulutuksesta sekä kuljetuksesta. Muovituotteiden valmistuksessa ei synny merkittäviä päästöjä tai muita ympäristölle haitallisia riskejä, ja raaka-aineet hyödynnetään tehokkaasti. Polyolefiini-muoveista valmistetut tuotteemme ovat ympäristöystävällisiä, sillä ne ovat kierrätettäviä ja uudelleenkäytettäviä.

UUDELNLAISTA JOHTAMISTA UUESSA ORGANISAATIOSSA

Menestyksemme takana on osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö. Työssä viihtyminen on tärkeää, minkä takia panostammekin siihen, että oikeat ihmiset toimivat oikeissa tehtävissä. Silloin kun kaikki antavat parastaan, saamme myös aikaan parasta tulosta.

”Menestyksemme takana on osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö.”

Vuoden 2008 lopulla suoritetun organisaatiomuutoksen myötä muuttuivat myös yrityksemme johtamisprosessit. Suorituksen johtaminen on entistä tärkeämpää uudessa organisaatiossa, jossa tiimit ovat usein hajallaan ja työskentely tapahtuu eri toimipai-koissa ja maissa. Olemmekin vuoden 2009 aikana panostaneet esimiesten tukemiseen ja auttamiseen uusissa organisaatioissaan.

Vastuuseen työntekijöistämme kuuluu olennaisesti työtaturmien vähentäminen. Tavoitteemme on nolla tapaturmaa vuodessa. Vuoden 2009 aikana työtaturmat vähentyivät yli 20 prosenttia.

Vuoden 2009 lopulla järjestimme koko organisaatiossamme kattavan vuosittaisen henkilöstökyselyn, jossa tutkittiin muun muassa työntekijöiden motivaatiota, pätevyyttä ja työympäristöä. Kysely antaa meille tärkeää tietoa, ja vastaukset käydään läpi sekä yksiköittäin että tiimeittäin. Tulosten pohjalta asetamme seuraavalle vuodelle tavoitesuunnitelmat, joiden toteutumista seurataan.

Henkilöstökyselyn kokonaistulos vuonna 2009 laski vain hieman verrattuna edelliseen vuoteen. Ottaen huomioon vaikean taloudellisen tilanteen sekä henkilöstön määrän vähentymisen vuoden aikana olemme kuitenkin tyytyväisiä kyselyn tuloksiin. Kysely vahvisti

myös sitä käsitystä, että kehityskeskusteluihin osallistuneet työntekijät ovat huomattavasti muita tyytyväisempiä. Tämän vuoksi oli positiivista huomata, että kehityskeskustelujen osallistumisprosentti on jatkuvasti kasvussa.

Osana yrityksemme toiminnan tehostamista ja rakennemuutosta yhdistimme vuoden 2009 aikana toimintoja muun muassa Saksassa ja Tanskassa. Toimintojen yhdistämisen myötä työvoiman tarve on vuoden aikana pienentynyt. Irtisanomiset eivät ole Uponorin ensimmäinen vaihtoehto kustannuksia pienennettäessä, mutta vaikeasta markkina-tilanteesta johtuen jouduimme kuitenkin myös vähentämään henkilöstöämme.

Olemme pyrkineet tarjoamaan henkilöstö- vähennyksiä toteuttaneilla paikkakunnilla jälkihoitoa. Olemme järjestäneet muun muassa koulutuksia ja uudelleensijoittumisohjausta. Kaikille irtisanotuille on pyritty tarjoamaan apua. Tärkeää on ollut myös tarjota tukea niille työntekijöille, joiden työtehtävät tai -ympäristö ovat muuttuneet henkilöstövähennysten seurauksena.

KOTI FENGSHUI-OPPIEN MUKAAN

Kuva: Arkkitehti Giuseppe Maria Padoan

Yhteistyössä ammattilaisten kanssa

UPONOR OSALLISTUI ainutlaatuisen projektiin Italian Isola Vincintasassa, kun se toimitti sisäilmatoratkaisun kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti rakennettuun taloon. Luonnonmukaisista materiaaleista rakennuksessa sovellettiin uusia bioarkkitehtuurin näkemyksiä, ja erityistä huomiota kiinnitettiin energiansäästöön. Suunnittelussa noudatettiin aasialaista fengshui-filosofiaa, joka perustuu luonnollisiin elementteihin ja energiavirtauksiin.

Uponorin tehtävänä oli kehittää taloon täydellinen sisäilmasto. Arkkitehdin ja talon tulevien asukkaiden toiveita kunnioittaen Uponorin asiantuntijat päättivät hyödyntää MLCP-putkia, jotka asennettiin kiskoille biologisesti puhtaisiin korkkipaneeliin. Ratkaisu sopi myös fengshui-oppien mukaiseen suunnitelmaan, koska korkkipaneelit käytettiin lattian pintamateriaaliksi eikä tekniikkaa jäänyt näkyviin.

Tällainen uudenlainen projekti toi mukanaan monia haasteita, jotka Uponor ja muut projektiin osallistuneet ammattilaiset yhdessä ratkoivat. Voimavarojen yhdistäminen ja innovatiivinen ajattelu mahdollistivat juuri tähän taloon suunnitellun ratkaisun löytymisen.

Kannamme
vastuuta hyvällä
hallinnolla

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä

Suomen osakeyhtiölain ja Uponor Oyj:n (jäljempänä ”yhtiö”) yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön valvonta ja johto on jaettu osakkeenomistajien, hallituksen ja toimitusjohtajan kesken. Yhtiön osake noteerataan NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä ja yhtiö noudattaa sen antamia, listattuja yhtiöitä koskevia sääntöjä ja määräyksiä.

Lisäksi yhtiö noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n vuonna 2008 antamaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. Yhtiö poikkeaa koodista ainoastaan nimitysvaliokunnan jäsenten nimittämisyjärjestyksen osalta. Perusteluna poikkeamiselle on, että hallitus katsoo, että osakeomistuksen rakenne huomioiden osakkeenomistajien etua ja läpinäkyvyyden tavoitetta palvelee parhaiten malli, jossa suurimmat osakkeenomistajat nimittävät nimitysvaliokunnan jäsenet. Kyseinen Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodi löytyy osoitteesta www.cgfinland.fi.

YHTIÖKOKOUS

Osakkeenomistajat käyttävät valtaansa yhtiökokouksessa, joka on yhtiön ylin päättävä elin. Suomen osakeyhtiölain mukaan yhtiökokouksessa päätetään

- yhtiöjärjestyksen muuttamisesta
- tilinpäätöksen vahvistamisesta
- osingonjaosta
- osakeannaista
- yhtiön omien osakkeiden hankinnasta ja luovuttamisesta

- osake- ja optio-ohjelmista
- hallituksen jäsenten valinnasta ja heidän palkkioistaan
- yhtiön tilintarkastajan valinnasta ja tilintarkastajan palkkiosta.

Osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajalla on oikeus saada yhtiökokoukselle kuuluva asia yhtiökokouksen käsiteltäväksi, jos hän kirjallisesti sitä vaatii hallitukselta niissä hylätyissä asioissa, että asia voidaan sisällyttää kokoukseen.

Osakkeenomistajilla, joilla yksin tai yhdessä on vähintään 10 % yhtiön osakkeista, on oikeus kirjallisesti vaatia ylimääräisen yhtiökokouksen koolle kutsumista ilmoittamansa tietyn asian käsittelemistä varten.

Osakkeenomistaja saa käyttää oikeuttaan yhtiökokouksessa valtuuttamansa asiamiehen välityksellä, ja hänellä tai hänen valtuuttamallaan asiamiehellä saa kokouksessa olla avustaja.

Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen ja käyttää siellä äänioikeuttaan, on ilmoitettava yhtiölle viimeistään kokouksessa mainittuna päivänä.

HALLITUS

Kokoonpano

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään seitsemän jäsentä. Hallituksen jäsenet valitaan yhden vuoden toimikaudeksi, joka alkaa sen yhtiökokouksen päättyessä, jossa heidät valitaan, ja päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallituksen jäsenet voidaan valita tai erottaa ainoastaan osakkeenomistajien yhtiökokouksessa tekemällä päätöksellä. Hallituksen jäsenten toimikauden lukumäärää ei ole rajoitettu, eikä hallituksen jäsenillä ole erikseen määriteltyä eläkeikää. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vuodeksi kerrallaan.

Maaliskuun 2009 varsinainen yhtiökokous valitsi hallitukseen viisi jäsentä:

- Jorma Eloranta, s. 1951, DI, toimitusjohtaja, Metso Oyj
- Jari Paasikivi, s. 1954, KTM, toimitusjohtaja, Oras Invest Oy
- Aimo Rajahalme, s. 1949, KTM, talousjohtaja ja johtokunnan jäsen huhtikuuhun 2009 asti, neuvonantaja (Executive Advisor) joulukuuhun 2009 asti, KONE Oyj

”Malli, jossa suurimmat osakkeenomistajat nimittävät nimitysvaliokunnan jäsenet, palvelee parhaiten osakkeenomistajien etua ja läpinäkyvyyden tavoitetta.”

- Anne-Christine Silfverstolpe Nordin, s. 1950, sosionomi (Socionomexamen), partneri ja konsultti, Neuhauser & Falck AB
- Rainer S. Simon, s. 1950, kauppatieteen tri (Dr. oec. HSG), toimitusjohtaja, BirchCourt GmbH.

Lisätietoja Uponorin hallituksen jäsenistä on vuosikertomuksen sivulla 37 tai osoitteessa www.uponor.com.

Yhtiö noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n antamia suosituksia hallituksen jäsenistä, heidän riippumattomuudestaan ja asemastaan yhtiön toimivaan johtoon kuulumattomina henkilöinä. Kaikki nykyiset hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä ja Jari Paasikiveä lukuun ottamatta he ovat myös riippumattomia merkittävistä osakkeenomistajista. Suomen lainsäädännön mukaan kaikilta hallituksen jäseniltä edellytetään, että he toimivat yhtiön, sen tytäryhtiöiden (”konsernin”) ja yhtiön kaikkien osakkeenomistajien parhaan edun mukaisesti, ja heidän edellytetään ilmoittavan mahdollisista eturistiriidoista.

Yhtiön ja osakkaiden etujen mukaisesti on, että valituilla hallituksen jäsenillä on asiantuntemusta eri aloilta, kuten yhtiön toimialasta ja siihen liittyvistä teknologioista,

rahoituksesta, henkilöstöhallinnosta, riskienhallinnasta sekä kansainvälisestä myynnistä ja markkinoinnista.

Varsinainen yhtiökokous päättää hallituksen jäsenten palkkioista. Vuoden 2009 yhtiökokouksen päätöksen mukaan hallituksen vuosipalkkiot ovat seuraavat: puheenjohtaja 71 000 euroa, varapuheenjohtaja 49 000 euroa ja hallituksen jäsenet 44 000 euroa. Yhtiökokous päätti, että vuosipalkkio maksetaan siten, että n. 40 %:lla vuosipalkkio on määrästä hankintaan hallituksen jäsenen nimiin ja lukuun yhtiön osakkeita ja että n. 60 %:a vastaava määrä maksetaan rahana.

Lisäksi yhtiökokous päätti, että hallituksen valiokuntien jäsenille maksetaan kultakin kokoukselta palkkiona 600 euroa Suomessa asuvalle jäsenelle, 1 200 euroa muualla Euroopassa asuvalle jäsenelle ja 2 400 euroa Euroopan ulkopuolella asuvalle jäsenelle.

Oheisessa taulukossa on esitetty nykyisille hallituksen jäsenille vuonna 2009 maksetut palkkiot.

Uponorin noudattaman politiikan mukaisesti palkkio maksetaan vain yhtiön toimivaan johtoon kuulumattomille hallituksen jäsenille.

Hallituksen jäsenet eivät ole mukana yhtiön osakesidonnaisessa kannustinjärjestelmässä.

Tehtävät

Osakeyhtiölain mukaan yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä vastaa hallitus. Hallituksen tärkein tehtävä on ohjata konsernin toimintoja tavalla, joka pitkällä aikavälillä varmistaa voiton tuottamisen osakkeenomistajille ottaen samalla huomioon eri sidosryhmien odotukset. Lakisääteisten tehtäviensä lisäksi hallitus päättää kaikista muista merkittävistä asioista.

Hallituksen työjärjestyksen mukaan hallitukselle kuuluvat muun muassa:

- a) hallituksen ja johtoryhmän menettelyohjeiden käsittely ja vahvistaminen vuosittain
- b) konsernin arvojen hyväksyminen ja niiden toteuttamisen valvonta
- c) konsernin strategian hyväksyminen ja sen toteuttamisen ja päivittämisen valvonta
- d) yhtiön osingonjakopolitiikasta päättäminen
- e) osingonjakoa sekä osingon määrää ja maksupäivää koskevan ehdotuksen esittäminen yhtiökokoukselle
- f) konsernin strategiaan perustuvan vuosittaisen toimintasuunnitelman ja budjetin hyväksyminen sekä niiden toteuttamisen valvonta

Hallituksen jäsen	Vuosipalkkio, €	Kokouskohtainen palkkio, €
Paasikivi, Jari, puheenjohtaja	71 000	3 600
Rajahalme, Aimo, varapuheenjohtaja	49 000	4 200
Eloranta, Jorma	44 000	3 000
Silfverstolpe Nordin, Anne-Christine	44 000	-
Simon, Rainer S.	44 000	-
Yhteensä	252 000	10 800

ENERGIANSÄÄSTÖÄ LASKETTELUKESKUKSESSA

UPONOR ON MITANNUT uuden, dynaamista energianhallintaa hyödyntävän säätöjärjestelmänsä energiansäästötehoa monipuolisesti erilaisissa kohteissa. Yksi näistä kohteista on Ruotsissa sijaitseva Ramundbergetin laskettelukeskus.

Laskettelukeskuksessa on viisi rakennusta, joista kussakin on kaksi tai kolme huoneistoa. Testaus suoritettiin kahdessa täsmälleen samanlaisessa huoneistossa, jotka sijaitsevat eri rakennuksissa. Molempiin huoneistoihin on asennettu Uponorin lattialämmitys. Testin aikana lämmitystä säädettiin toisessa huoneistossa uudella lämmönsäätöjärjestelmällä, kun taas

toisessa huoneistossa oli käytössä Uponorin perinteinen järjestelmä. Muutaman viikon jälkeen lämmönsäätöjärjestelmiä vaihdettiin, jotta saatiin riittävän tarkkaa ja luotettavaa tietoa energiankulutuksesta.

Testi onnistui hyvin ja osoitti, että uudella järjestelmällä saavutettiin kahdeksan prosentin energiansäästö vanhaan verrattuna. Hyvän tuloksen ansiosta laskettelukeskuksen kaikkiin 14 huoneistoon asennettiin uusi lämmönsäätöjärjestelmä huolehtimaan vieraiden viihtyvyydestä.

Yhteistyössä
ammattilaisten
kanssa

- g) investointien vuosittaisen enimmäismäärän sekä tämän enimmäismäärän ylittävien investointien hyväksyminen
- h) investointien ja leasing-järjestelyjen hyväksyminen, kun niiden nykyarvo ylittää yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainitun rajan
- i) yritysostojen, yhteisyritysten, yhteistyö- ja lisenssijärjestelyjen sekä omaisuuden myynnin hyväksyminen, kun liiketapah-tuman arvo ylittää yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainitun rajan
- j) konsernin yleisen organisaatorakenteen hyväksyminen
- k) yhtiön toimitusjohtajan nimittäminen ja erottaminen sekä toimitusjohtajasopimuksen ehtoista päättäminen
- l) yhtiön toimitusjohtajan vuosipalkan valmistelu ja hyväksyminen
- m) johtoryhmän jäsenten nimittämisen ja erottamisen hyväksyminen
- n) johtoryhmän jäsenten vuosipalkkioiden hyväksyminen
- o) yhtiön toimitusjohtajaa koskevan seuraaja-suunnitelman valmistelu ja hyväksyminen
- p) johtoryhmän jäseniä koskevien seuraaja-suunnitelmien hyväksyminen
- q) osavuositarkastusten, vuosikertomusten ja tilinpäätösten hyväksyminen

- r) ulkoisen tilintarkastajan tapaaminen vähintään kahdesti vuodessa
- s) sisäisen valvontajärjestelmän, taloudellisten riskien hallinnan ja raportoinnin sekä tilintarkastusprosessin säännöllinen seuranta
- t) ehdotusten valmisteleminen yhtiökokoukselle
- u) yhtiön toimitusjohtajan, hallituksen jäsenen ja hallituksen puheenjohtajan toiminnan vuosittainen arviointi
- v) konsernin toimintaperiaatteiden, kuten palkitsemisjärjestelmien, hyväksyminen
- w) muut hallituksen puheenjohtajan tai yhtiön toimitusjohtajan esittämät asiat.

Kokoukset ja päätöksenteko

Hallitus kokoontuu keskimäärin kymmenen kertaa vuodessa. Jotkin kokouksista voivat olla puhelinkokouksia. Kokouksista kaksi olisi järjestettävä liiketoimintayksikössä, kulloinkin eri yksikössä. Hallitus voi myös milloin tahansa kokoontua ilman yhtiön johtoa ja tehdä päätöksiä pitämättä kokousta. Kokouksista pidetään englanninkielistä pöytäkirjaa.

Vuonna 2009 hallitus piti 12 kokousta, joista yksi pidettiin liiketoimintayksikössä. Poissaoloja kirjattiin yhteensä kolme, joista osittaisia poissaoloja oli kaksi.

Toimitusjohtaja valmistelee hallituksen kokousten esityslistat, jotka hallituksen puheenjohtaja tarkastaa. Kuka tahansa hallituksen jäsen voi ehdottaa tietyn asian sisällyttämistä kokouksen esityslistaan, ja se otetaan esityslistalle mahdollisuuksien mukaan. Hallituksen kokouksiin liittyvä materiaali on toimitettava hallituksen jäsenille hyvissä ajoin ennen kokousta.

Yhtiön toimitusjohtaja ja hallituksen sihteeri osallistuvat hallituksen kokouksiin säännöllisesti. Muut yhtiön johtoon kuuluvat henkilöt voivat osallistua hallituksen kokouksiin hallituksen puheenjohtajan kutsusta.

Hallituksen jäsenet voivat halutessaan olla yhteydessä johtoryhmän jäseniin ja päinvaltoin. Tavallisuudesta poikkeavasta yhteydenotosta raportoidaan toimitusjohtajalle.

Hallitus on päätösvaltainen, kun yli puolet sen jäsenistä on läsnä. Päätökset tehdään yksinkertaisella enemmistöllä, ja äänen mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

HALLITUKSEN VALIOKUNNAT Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunnan perustamisesta päätettiin joulukuussa 2008. Hallitus päätti 29.4.2009 jatkaa sen toimintaa. Tarkastusvaliokunnan työjärjestys ja jäsenet (Jari

Paasikivi, Aimo Rajahalme ja Jorma Eloranta) pysyivät ennallaan. Tarkastusvaliokunnan jäsenet valitsivat puheenjohtajaksi Aimo Rajahalmeen.

Tarkastusvaliokunnan työjärjestyksen mukaan tarkastusvaliokunnan tehtävänä on

- seurata tilinpäätösraportoinnin prosessia
- valvoa taloudellista raportointiprosessia
- seurata konsernin sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallintajärjestelmien tehokkuutta
- käsitellä taloudellisen raportoinnin prosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteiden kuvausta, joka on osa yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästä antamaa selvitystä
- seurata tilinpäätöksen ja konsernitalinpäätöksen lakisäätöistä tarkastusta
- arvioida lakisäätöisen tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön riippumattomuutta ja erityisesti oheispalvelujen tarjoamista tarkastettavalle yhtiölle
- valmistella tilintarkastajan valintaa koskeva päätösehdotus.

Valiokunta kokoontui vuoden 2009 aikana kuusi kertaa. Poissaoloja kirjattiin yhteensä yksi.

Nimitysvaliokunta

Nimitysvaliokunnan perustamisesta päätettiin joulukuussa 2008. Hallitus päätti 29.4.2009 perustaa uudelleen nimitysvaliokunnan ja poiketa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodista. Hallitus pyysi kolmea suurinta osakkeenomistajaa kutakin nimitämään yhden jäsenen nimitysvaliokuntaan, minkä seurauksena nimitysvaliokuntaan on nimitetty vuorineuvos Pekka Paasikivi Oras Invest Oy:n edustajana ja johtaja Risto Murto Keskinäisen Työeläkevakuutusyhtiö Varman edustajana. Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö ei nimittänyt edustajaa. Lisäksi hallitus nimitti nimitysvaliokunnan asiantuntijajäseneksi hallituksen puheenjohtajan Jari Paasikiven. Valiokunnan jäsenet valitsivat puheenjohtajaksi Pekka Paasikiven.

Nimitysvaliokunnan työjärjestyksen mukaan nimitysvaliokunnan tehtävänä on

- valmistella yhtiökokoukselle tehtävää ehdotusta hallituksen jäseniksi
- esitellä yhtiökokoukselle ehdotus hallituksen jäseniksi
- valmistella yhtiökokoukselle tehtävää ehdotusta hallituksen jäsenten palkitsemisasiosta.

Valiokunta kokoontui vuoden 2009 aikana kaksi kertaa. Poissaoloja ei kirjattu yhtään.

Muut

Varmistaakseen mahdollisimman laajan asi-

antuntemuksen toimitusjohtajan ja yhtiön muuhun johtoon kuuluvien henkilöiden palkitsemisasioiden sekä muun henkilöstön palkitsemisjärjestelmien suhteen, yhtiön hallitus on päättänyt, ettei erillistä palkitsemisvaliokuntaa perusteta, vaan koko hallitus suorittaa nämä tehtävät.

TOIMITUSJOHTAJA

Yhtiön toimitusjohtajana vuonna 2009 toimi Jyri Luomakoski (MBA, s. 1967).

Toimitusjohtaja vastaa johtoryhmän avustamana konsernin juoksevan hallinnon hoitamisesta. Hän toimii hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan velvollisuus on huolehtia konsernin kirjanpidon lainmukaisuudesta ja varainhoidon luotettavasta järjestämisestä. Toimitusjohtaja on myös johtoryhmän puheenjohtaja.

Vuonna 2009 toimitusjohtaja Jyri Luomakoskelle maksettiin luontaisetuineen yhteensä 411 357,80 euroa. Hänelle maksettiin myös bonusta 35 000 euroa eli yhteensä 446 357,80 euroa.

Kirjallisen toimitusjohtajasopimuksen ehtojen mukaan toimitusjohtaja ja yhtiö voivat kumpikin irtisanoa sopimuksen kuuden kuukauden irtisanomisaikaa noudattaen. Jos yhtiö irtisanoa sopimuksen, se maksaa toimitusjohtajalle lainmukaisen irtisanomisaajan palkan lisäksi summan, joka vastaa toimitusjohtajalle irtisanomista edeltävän 12 kuukauden aikana maksettua palkkaa. Yhtiö voi myös purkaa

sopimuksen välittömästi maksamalla 18 kuukauden palkkaa vastaavan korvauksen. Toimitusjohtaja jää eläkkeelle 63-vuotiaana, jolloin hän saa työeläkelain (TyEL) mukaisesti karttuneen eläkkeen. Lisäksi yhtiö on ottanut toimitusjohtajalle maksuperusteisen eläkevakuutuksen, johon yhtiö maksaa vuosittain 40 000 euroa.

JOHTORYHMÄ

Tehtävät

Johtoryhmä on pääasiassa vastuussa konsernin strategian laatimisesta ja toteuttamisesta. Merkittävät operatiiviset asiat käsitellään ja päätetään johtoryhmässä. Kukin johtoryhmän jäsen puolestaan vastaa oman vastuualueensa osalta konsernin juoksevien asioiden hoitamisesta.

Johtoryhmä käsittelee muun muassa seuraavia asioita:

- a) konsernin strategia ja sen toteuttaminen koko konsernissa
- b) budjetit, liiketoimintasuunnitelmat ja niiden toteuttaminen
- c) merkittävät organisaatiomuutokset ja muut sellaiset työolosuhteisiin liittyvät muutokset, jotka vaikuttavat suureen osaan yhtiön henkilöstöä, kuten
 - muutokset paikallisen tai alueellisen johtoryhmän kokoonpanossa
 - merkittävät rakennemuutokset yhtiön organisaatiossa
 - merkittävät irtisanomisohjelmat

- d) johtoryhmän jäsenelle raportoivien, ylemmässä johdossa tai yksikön johtotehtävissä toimivien henkilöiden nimittäminen ja erottaminen
- e) johdon (lukuun ottamatta johtoryhmän jäsenten) vuosipalkoista ja kannustinjärjestelmistä päättäminen
- f) investointien ja leasing-järjestelyjen hyväksyminen, kun niiden nykyarvo on yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainittujen rajojen puitteissa
- g) yritysostojen, yhteisyritysten sekä yhteistyö- ja lisenssijärjestelyjen hyväksyminen. Jos niiden arvo ylittää yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainitun rajan, johtoryhmä tekee hallitukselle asiaa koskevan ehdotuksen.
- h) konserniyhtiöiden muodostaminen tai purkaminen
- i) kiinteistöjen, juridisten yhtiöiden, osakkeiden ja muun omaisuuden myyminen yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainittujen rajojen puitteissa
- j) alue- ja yksikkökohtaisten tulosten, markkinakehityksen ja kilpailuympäristön arviointi ja merkittävät korjaavat toimenpiteet (käsitellään johtoryhmän jokaisessa kokouksessa)
- k) tutkimus- ja kehitystoiminta sekä uuteen liiketoimintaan liittyvä priorisointi ja resursointi
- l) konsernin brändirakenteeseen liittyvät asiat

m) oikeudenkäyntiasiat ja luonteeltaan merkittävät vaatimukset, myös alue- ja paikallistasolla

n) muut hallituksen esittämät asiat.

Johtoryhmä valmistelee ehdotukset hallitukselle asioissa, jotka edellyttävät hallituksen päätöstä.

Kokoonpano

Johtoryhmään kuuluvat toimitusjohtaja sekä hallituksen päättämä määrä muita johtohenkilöitä. Toimitusjohtaja toimii johtoryhmän puheenjohtajana. (Johtoryhmän kokoonpano ja johtoryhmän jäsenten vastualueet on esitelty tarkemmin sivuilla 39 sekä osoitteessa www.uponor.com.)

Kokoukset ja päätöksenteko

Johtoryhmä kokoontuu 8–12 kertaa vuodessa. Kokouksista pidetään vapaamuotoista pöytäkirjaa. Vuoden 2009 aikana johtoryhmä kokoontui kahdeksan kertaa.

Johtoryhmän tavoitteena on päästä yksimielisyyteen käsiteltävistä asioista. Puheenjohtaja vahvistaa kokouksen päätökset.

HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN ARVIOINTI

Hallitus arvioi vuosittain toimitusjohtajan toimintaa muun muassa strategisen suunnittelun, johtamistaitojen ja taloudellisen tuloksen osalta erityisellä arviointilomakkeella. Lisäksi hallitus arvioi erikseen omaa toimintaansa

sekä hallituksen puheenjohtajan toimintaa. Kukin hallituksen jäsen arvioi myös omaa toimintaansa.

PALKITSEMINEN

Konsernin johtoryhmän jäseniä koskee pitkäaikainen kannustinohjelma. Osallistuakseen ohjelmaan johtoryhmän jäsenen tuli elokuun 2008 loppuun mennessä hankkia ohjelmassa määritellyn rahamäärän arvosta Uponorin osakkeita. Uponorin vuosien 2007–2011 kumulatiivisesta liikevoitosta ja ohjelman puitteissa itse hankittujen osakkeiden määrästä riippuen kullakin johtoryhmän jäsenellä on mahdollisuus saada palkkiona Uponorin osakkeita keväällä 2012.

Yhtiön hallitus päätti lokakuussa 2008 laajentaa kannustinohjelmaa myös osalle yhtiön kansainvälisessä johdossa työskenteleviä henkilöitä. Osallistuakseen ohjelmaan henkilön tuli elokuun 2009 loppuun mennessä hankkia ohjelmassa määritellyn rahamäärän arvosta Uponorin osakkeita. Yhtiön vuosien 2009–2011 taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta ja ohjelman puitteissa itse hankittujen osakkeiden määrästä riippuen heillä on mahdollisuus saada palkkiona Uponorin osakkeita keväällä 2012.

Konsernin työntekijällä ei ole oikeutta erilliseen palkkioon hallituksen jäsenyydestä konserniyhtiössään.

Hallitus päättää toimitusjohtajan työsuhteen ehdoista ja vuosittaisesta palkkiosta

sekä hyväksyy johtoryhmän jäsenten vuosittaiset palkkiot toimitusjohtajan laatiman ehdotuksen pohjalta.

SISÄINEN VALVONTA, RISKIENHALLINTA JA SISÄINEN TARKASTUS

Sisäinen valvonta

Uponorin sisäistä valvontaa koskevista periaatteista vastaa yhtiön hallitus. Uponorin sisäinen valvonta on määritelty prosessiksi, johon vaikuttavat yhtiön hallitus ja johto sekä kaikki konsernin työntekijät. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että yhtiön johto voi kohtuudella luottaa siihen, että:

- yhtiö toimii tehokkaasti, taloudellisesti ja yhtiön strategian mukaisesti
- yhtiön taloudellinen raportointi ja johdon tietojärjestelmät ovat luotettavia, kattavia ja oikea-aikaisia
- konserni noudattaa voimassa olevia lakeja ja säännöksiä.

Uponorin sisäisen valvontajärjestelmän tavoitteena on liiketoimintatarpeiden ja valvonnan välinen tasapaino. Sisäisen valvontajärjestelmän tavoitteena on

- keskittyä liiketoiminnan kannalta keskeisiin riskeihin ja asioihin yhtiön strategian ja toiminnan tehokkuuden näkökulmasta
- edistää eettisiä arvoja, hyvää hallintotapaa sekä luotettavaa riskienhallintaa
- varmistaa, että lakeja, säännöksiä ja

Uponorin sisäisiä periaatteita noudatetaan

- varmistaa, että yhtiön taloudellinen raportointi on luotettavaa, tukee sisäistä päätöksentekoa ja palvelee ulkoisten sidosryhmien tarpeita.

Uponorin valvontaympäristön ja yhtiön henkilökunnan vastuullisuuden perusta määritellään yhtiön toimintaperiaatteissa (Code of Conduct) ja yhtiön arvoissa.

Uponorin tavoitteena on sisällyttää valvonta kaikkeen päivittäiseen toimintaan. Tehokas sisäinen valvonta edellyttää, että työtehtävät on jaettu asianmukaisesti eri työntekijöille ja että mahdolliset eturistiriidat tunnistetaan ja poistetaan. Valvontaan liittyviä välineitä ovat esimerkiksi konsernitason ohjeet, kirjanpito- ja raportointiohjeet sekä johdon kokoukset. Näiden lisäksi esimerkiksi ulkoisiin sidosryhmiin, kuten asiakkaisiin, tavarantoimittajiin, viranomaisiin ja osakkeenomistajiin, liittyvät viestintävästaukset on määritelty selkeästi.

Paikallistasolla jatkuvaa valvontaa toteutetaan organisaation kaikissa yksiköissä osana päivittäistä toimintaa. Konsernitason valvonnasta vastaa yhtiön talous- ja hallintotoiminto.

Mahdollisten erillisarviointien tarve, laajuus ja tiheys määritellään ensi sijassa riskien arvioinnin sekä jatkuvan valvonnan tehokkuuden perusteella. Sisäisessä valvonnassa

CAMPUS FUTURASSA ENERGIANSÄÄSTÖ ON HAUSKAA

Yhteistyössä
ammattilaisten
kanssa

Kuva: Architekturbüro Frei & Wurzinger ZT GmbH

ITÄVALLAN BLEIBURGISSA sijaitseva Jugend & Familiengästehäuser (JUFA) Campus Futura on Euroopan ensimmäinen JUFA-majatalo, jonka toiminta perustuu kokonaan matalaenergiaratkaisuihin. Majatalossa on tilaa 150 yövieraille. Siellä sijaitsee myös uusiutuvan energian koulutuskeskus ”Energy Cube”, jossa järjestetään rakentamista ja tulevaisuuden elämää koskevia työpajoja ja koulutustilaisuuksia.

Campus Futurassa energiansäästö on hauskaa. Majatalon vieraat pääsevät kokemaan energian ja sen käytön uudella tavalla. Esimerkiksi suihkulähteen vesi muuttuu lämpiminä päivinä kylmäksi ja viilentää ilmaa.

Perinteiseen rakennukseen verrattuna energiansäästöt ovat majatalossa jopa 80 prosenttia vuodessa.

Uponor toimitti Campus Futuran käyttövesiratkaisun, johon kului kokonaisuudessaan yli 3000 metriä MLCP-putkea. Tähän hankkeeseen Uponor pääsi mukaan pitkäaikaisen kumppaninsa suosituksesta. Tämän kumppanin kanssa oli aikaisemmin tehty yhteistyötä sisäilmastoratkaisuissa, mutta nyt yhteistyö Uponorin kanssa on siirtynyt uudelle tasolle ja kattaa myös käyttövesiratkaisut.

havaitut puutteet raportoidaan ylemmälle organisaatiotasolle siten, että vakavista puutteista raportoidaan yhtiön ylimmälle johdolle ja hallitukselle. Mahdollisia erillisarviointoja tekee sisäinen tarkastus, ja yhtiön hallitus voi käynnistää ne.

Riskienhallinta

Riskienhallinta on järjestelmällinen tapa suojata yhtiön liiketoimintaan liittyvää omaisuutta ja tuloja menetyksiltä, jotta yhtiö saavuttaa tavoitteensa eikä sen toiminta keskeydy tarpeettomasti. Riskienhallintaan sisältyy myös riskinotto eli erilaisten mahdollisuuksien hyödyntäminen ottaen huomioon niiden riski-tuottosuhteen.

Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että yhtiö voi toteuttaa strategiaansa ja saavuttaa taloudelliset tavoitteensa sekä toisaalta suojella yhtiötä operatiivisilta vahingoilta, jotka saattavat estää näiden tavoitteiden saavuttamisen. Lisäksi riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa yrityksen toiminnan jatkuvuus myös poikkeuksellisissa liiketoimintaympäristöissä.

Yhtiön suurimmat riskitekijät on kartoitettu ja vastuut niistä on jaettu johtoryhmän jäsenten kesken. Kunkin johtoryhmän jäsenen

velvollisuuksiin kuuluu oman riskivastuunsa hallinta ja asianmukainen organisointi koko konsernissa.

Konsernin riskienhallintaryhmään kuuluvat konsernin talousjohtaja, tuotanto- ja logistiikkajohtaja, tuote- ja palvelutarjoajajohtaja, päälakimies sekä rahoitus- ja riskienhallintajohtaja. Riskienhallintaryhmä vastaa konsernitason riskien seurannasta ja vähentämisestä ja raportoi johtoryhmälle ja hallitukselle.

Rahoitus- ja riskienhallintajohtaja tukee konsernin johtoryhmää riskienhallintapolitiikan ja -toimintaohjeiden laatimisessa sekä näihin liittyvien arviointi-, seuranta- ja raportointimenettelyjen kehittämisessä. Hän tukee myös alueorganisaatioita, yksiköitä ja konsernitoimintoja tarjoamalla näille riskienhallintaan liittyvää neuvontaa ja koulutusta. Lisäksi hän vastaa yhtiön globaalien vakuutusohjelmien järjestämisestä ja voimassaolosta.

Hallituksen toimintakertomus (sivu 42) sisältää yhteenvedon Uponorin liiketoimintaan liittyvistä riskeistä.

Taloudelliseen riskienhallintaan liittyvät liitetiedot löytyvät konsernitiilinpäätöksen liitetiedoista (sivu 54).

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus on osa Uponorin sisäistä valvontajärjestelmää. Sen tarkoituksena on tukea hallitusta ja johtoa yhtiön sisäisen valvonnan sekä hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän seurannassa. Sisäinen tarkastus keskittyy liiketoiminnan tärkeimpiin riskialueisiin. Saavuttaakseen tavoitteensa sisäinen tarkastus tekee riippumattomia prosessiarviointoja sekä erityistarkastuksia, jotta yhtiön johtoryhmä ja hallitus voivat olla varmoja siitä, että valvontamenetelmät ovat tehokkaita. Lisäksi sisäinen tarkastus tekee erilaisia tarkastuksia varmistaakseen, että kaikessa toiminnassa noudatetaan yhtiön sisäisiä periaatteita ja ohjeita sekä voimassa olevia lakeja ja säännöksiä.

Sisäinen tarkastus on riippumaton ja objektiivinen varmistus- ja neuvontatoiminto, joka parantaa yhtiön toimintaa ja tuottaa sille lisäarvoa. Se arvioi ja parantaa yhtiön riskienhallinta-, valvonta- ja hallinnointiprosessien tehokkuutta järjestelmällisesti ja auttaa näin yhtiötä saavuttamaan tavoitteensa.

Sisäisen tarkastuksen tarkoitus, valtuudet ja vastuu on määritelty sisäisen tarkastuksen työjärjestyksessä. Työjärjestyksen hyväksyy hallitus, jonka alaisuudessa sisäinen tarkastus

toimii. Sisäinen tarkastus esittelee hallitukselle vähintään kerran vuodessa yhteenvedon tärkeimmistä havainnoistaan. Lisäksi sillä on oikeus ja velvollisuus raportoida merkittävistä tarkastustuloksista sekä johtoryhmälle että hallitukselle. Tehtävänsä suorittamiseksi sisäinen tarkastus saa olla rajoituksetta yhteydessä yhtiön hallituksen jäseniin ja henkilöstöön sekä tutustua rajoituksetta kaikkiin Uponorin arkistoihin ja tiloihin.

Hallinnollisesti sisäinen tarkastus raportoi talousjohtajalle (CFO). Uponor on ulkoistanut sisäisen tarkastuksen PricewaterhouseCoopers Oy:lle.

ULKONEN TARKASTUS

Tarkastusvaliokunnan avustamana hallitus valmistelee ja tekee ehdotuksen ulkoiseksi tilintarkastajaksi, jonka varsinainen yhtiökokous valitsee. Ulkoisen tilintarkastajan on oltava Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Yhdessä tilintarkastajan kanssa yhtiön johto järjestää konserniyhtiöiden tilintarkastuksen paikallisen lainsäädännön kulloinkin edellyttämällä tavalla. Paikallisten yhtiöiden tilintarkastajat raportoivat suoraan tarkastamalleen juridiselle yhtiölle ja toimittavat kopion kustakin raportista konsernin taloushallinnolle

JULKISEN SISÄPIIRIN OMISTAMAT OSAKKEET VUONNA 2009

HALLITUS JA TILINTARKASTAJA

Nimi	Asema	Pvm	Osakkeet
Eloranta, Jorma	Hallituksen jäsen	1.1.	12 096
		31.12.	29 882
Paasikivi, Jari	Hallituksen puheenjohtaja	1.1.	520 114
		31.12.	539 207
Rajahalme, Aimo	Hallituksen varapuheenjohtaja	1.1.	8 510
		31.12.	26 410
Silfverstolpe Nordin, Anne-Christine	Hallituksen jäsen	1.1.	14 724
		31.12.	32 411
Simon, Rainer S.	Hallituksen jäsen	1.1.	11 842
		31.12.	29 787
Holopainen, Lasse	Päävastaullinen tilintarkastaja	18.3.	-
		18.3.2009 alkaen	31.12.

JOHTORYHMÄ

Nimi	Asema	Pvm	Osakkeet
Bondestam, Sebastian	Johtoryhmän jäsen	1.1.	2 735
		31.12.	2 735
Folgmann, Heiko	Johtoryhmän jäsen	1.1.	2 735
		31.12.	2 735
von Graevenitz, Georg	Johtoryhmän jäsen	1.1.	10 875
		31.12.	10 875
Kallioinen, Jukka	Johtoryhmän jäsen	1.1.	12 500
		31.12.	12 500
Luomakoski, Jyri	Toimitusjohtaja	1.1.	16 660
		31.12.	17 000
Palomäki, Riitta	Johtoryhmän jäsen	1.6.	-
		1.6.2009 alkaen	31.12.
Roses, Fernando	Johtoryhmän jäsen	1.1.	2 735
		31.12.	2 735
Tollsten, Anders	Johtoryhmän jäsen	1.1.	10 874
		31.12.	10 874

VUONNA 2009 PÄÄTTYNEET SISÄPIIRIN ILMOITUSVELVOLLISUUDET

Nimi	Asema	Pvm	Osakkeet
Nyman, Sixten	Päävastaullinen tilintarkastaja	1.1.	-
		18.3.2009 asti	18.3.
Aarnio, Paula	Johtoryhmän jäsen	1.1.	10 875
		22.4.2009 asti	22.4.

liitettäväksi tarkastusrekisteriin.

Vuoden 2009 varsinaisessa yhtiökokouksessa yhtiön tilintarkastajaksi tilikaudelle 2009 valittiin KHT-yhteisö KPMG Oy Ab. Yhtiön päävastaulliseksi tilintarkastajaksi valittiin KHT Lasse Holopainen. Ulkoiselle tilintarkastajalle maksettiin vuoden 2009 lakisääteisistä tilintarkastuspalveluista 475 000 euroa, tilintarkastuksen liitännäispalveluista 13 000 euroa, veropalveluista 274 000 euroa ja muista palveluista 84 000 euroa, yhteensä 846 000 euroa.

SISÄPIIRIOHJEET

Yhtiö noudattaa OMX Nordic Exchange Helsinki Oy:n antamaa sisäpiiriohjetta, Rahoitustarkastuksen standardeja sekä muita viranomaisohjeita, minkä lisäksi yhtiöllä on myös omat sisäpiirisäännöt.

Yhtiön julkiseen sisäpiiriin kuuluvat hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet sekä tilintarkastaja. Yhtiö pitää julkista sisäpiirirekisteriään Suomen Arvopaperikeskus Oy:n SIRE-järjestelmässä.

Yhtiö ylläpitää myös yrityskohtaista ei-julkista sisäpiirirekisteriä, jonka pysyviä sisäpiiriläisiä koskevaan osarekisteriin kuuluu muun muassa konsernihallinnossa työskente-

leviä henkilöitä. Erillinen hankekohtainen osarekisteri perustetaan silloin, kun yhtiöllä on sisäpiirisäädösten piiriin kuuluva hanke, josta työ- tai muun sopimuksen perusteella yhtiölle työskentelevät henkilöt saavat sisäpiiritietoa yhtiöstä. Hanke on tyypillisesti sellainen asiakokonaisuus tai järjestely, joka luonteensa tai kokonsa vuoksi poikkeaa yhtiön normaalista liiketoiminnasta. Konsernin sisäiset sisäpiirisäännöt on julkaistu konsernin intranetissä, ja niistä on tiedotettu muun muassa konsernin sisäisessä verkkolehdessä. Konsernin työntekijöiden edellytetään toimivan näiden sääntöjen mukaisesti.

Sisäpiiriläisten kaupankäynti yhtiön osakkeilla ja muilla arvopapereilla edellyttää yhtiön päälakimiehen etukäteisen antamaa lupaa. Yhtiö noudattaa ehdotonta kaupankäyntikieltoa, joka alkaa raportointikauden lopusta, kuitenkin vähintään kolme viikkoa ennen tilinpäätöksen ja osavuositarkastusten julkistamista, ja kestää tilinpäätöksen tai osavuositarkastuksen julkaisemiseen.

Oheisessa taulukossa on esitetty julkisen sisäpiirin omistamat osakkeet vuonna 2009 (mukaanlukien heidän hallinnassaan olevien yhtiöiden ja niiden välittömään läheisyyteen kuuluva omistusosuus).

Jari Paasikivi, Anne-Christine Silfverstolpe Nordin, Rainer S. Simon, Jorma Eloranta ja Aimo Rajahalme

Uponor Oyj:n hallitus 1.1.2010

JARI PAASIKIVI

s. 1954, Suomen kansalainen

KTM

Toimitusjohtaja, Oras Invest Oy

- Hallituksen puheenjohtaja 13.3.2008 alkaen (jäsen 15.3.2007 alkaen)
- Tarkastusvaliokunnan jäsen ja nimitysvaliokunnan asiantuntijajäsen
- Omistaa Uponorin osakkeita 539 207 kappaletta

Luottamustehtävät:

- Hallituksen jäsen, Oras Oy
- Hallituksen jäsen ja varapuheenjohtaja, Tikkurila Oy
- Hallituksen jäsen, Teknologiateollisuus ry
- Hallituksen jäsen ja varapuheenjohtaja, Keskuskauppakamari
- Hallituksen jäsen ja puheenjohtaja, Vakka-Suomen Nuorisosäätiö
- Hallintoneuvoston jäsen, Partiosäätiö-Scoutstiftelsen rs

Keskeinen työkokemus:

- Konsernin toimitusjohtaja, Oras Oy, 2002–2007
- Toimitusjohtaja, Oras Oy, 1994–2001
- Tehtaanjohtaja, Oras Oy, 1989–1994
- Markkinointipäällikkö, Oras Armatur A/S, 1987–1989
- Markkinointipäällikkö, Oras Oy, 1983–1986

AIMO RAJAHALME

s. 1949, Suomen kansalainen

KTM

- Hallituksen varapuheenjohtaja 15.3.2005 alkaen (jäsen 17.3.2003 alkaen)
- Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja
- Omistaa Uponorin osakkeita 26 410 kappaletta

Keskeinen työkokemus:

- Executive Advisor, KONE Oyj, toukokuu 2009–joulukuun 2009
- Johtokunnan jäsen, KONE Oyj, 1991–huhtikuu 2009
- Talousjohtaja, KONE Oyj, 1991–huhtikuu 2009
- KONE Oyj:n palveluksessa 1973–2009

JORMA ELORANTA

s. 1951, Suomen kansalainen

Vuorineuvos, DI

Toimitusjohtaja, Metso Oyj

- Hallituksen jäsen 15.3.2005 alkaen
- Tarkastusvaliokunnan jäsen
- Omistaa Uponorin osakkeita 29 882 kappaletta

Luottamustehtävät:

- Hallintoneuvoston puheenjohtaja, Gasum Oy
- Hallintoneuvoston puheenjohtaja, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen
- Hallituksen puheenjohtaja, Teknologiateollisuus ry
- Hallituksen varapuheenjohtaja, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- Hallintoneuvoston jäsen, Suomen Messut Osuuskunta
- Tukisäätiön hallituksen jäsen, Teknillinen korkeakoulu

Keskeinen työkokemus:

- Toimitusjohtaja, Kvaerner Masa-Yards Oy, 2001–2004
- Toimitusjohtaja, Patria Industries Oyj, 1997–2001
- Varatoimitusjohtaja, Finvest, Jaakko Pöyry-konserni, 1996–1997
- Toimitusjohtaja, Finvest Oy, 1985–1995

ANNE-CHRISTINE SILFVERSTOLPE NORDIN

s. 1950, Ruotsin kansalainen

Sosionomi

Partneri ja konsultti, Neuhauser & Falck AB

- Hallituksen jäsen 17.3.2003 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 32 411 kappaletta

Luottamustehtävät:

- Hallituksen jäsen, Neuhauser & Falck AB
- Omistaja ja hallituksen jäsen, Chorda Management AB

Keskeinen työkokemus:

- Henkilöstöjohtaja, Ruotsin posti (Posten AB), 1997–2002
- Henkilöstöhallinnon tehtäviä eri yhtiöissä 1984–1997

RAINER S. SIMON

s. 1950, Saksan kansalainen

Kauppätiet. tri

Toimitusjohtaja, BirchCourt GmbH

- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 17.3.2004 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 29 787 kappaletta

Keskeinen työkokemus:

- Toimitusjohtaja, Sanitec Oyj, 2002–2005
- Johtoryhmän jäsen, Friedrich Grohe AG, 1995–2002
- Johtaja, Eurooppa, Continental AG, 1993–1995
- Toimitusjohtaja, Keiper-Recaro, 1991–1993
- Useita paikallisia ja kansainvälisiä markkinointi- ja johtotehtäviä, Continental AG, 1970–1990

Sebastian Bondestam, Anders Tollsten, Georg von Graevenitz, Heiko Folgmann, Fernando Roses, Jukka Kallioinen, Riitta Palomäki ja Jyri Luomakoski

Konsernin johtoryhmä 1.1.2010

JYRI LUOMAKOSKI

Toimitusjohtaja

MBA

s.1967, Suomen kansalainen

- Konsernin palveluksessa vuodesta 1996
- Omistaa Uponorin osakkeita 17 000 kappaletta

Keskeinen työkokemus

- Varatoimitusjohtaja, Uponor Oyj, 2002–2008
- Talousjohtaja, Uponor Oyj (Asko Oyj), 1999–2008
- Yhtymäkontrolleri, Oy Uponor Ab 1997–1999
- Kontrolleri, Oy Uponor Ab, 1996–1997
- Varatoimitusjohtaja ja talousjohtaja, Oy Lars Krogus Ab, 1991–1996
- Johtaja- ja päällikkötason tehtäviä Saksassa ja Suomessa, Datatrans, 1987–1991

SEBASTIAN BONDESTAM

Tuotanto- ja logistiikkajohtaja

Diplomi-insinööri

s.1962, Suomen kansalainen

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2007
- Omistaa Uponorin osakkeita 2 735 kappaletta

Keskeinen työkokemus

- Tuotanto- ja logistiikkajohtaja, EU, Tetra Pak, 2006–2007
- Johtaja, Converting EU, Tetra Pak Market Operations, 2004–2006
- Johtaja, Converting Americas, Tetra Pak Asia & Americas, 2001–2004
- Useita johtotason tehtäviä Ruotsissa, Singaporessa, Kiinassa, Irossa-Britanniassa ja Italiassa, Tetra Pak, 1991–2000
- Tutkimus- ja kehitysinsinööri, Tilgmann, 1989–1991

HEIKO FOLGMANN

Johtaja, Keski- ja Itä-Eurooppa

kauppat. maisteri (Diplom-Kaufmann)

s.1967, Saksan kansalainen

- Konsernin palveluksessa vuodesta 1999
- Omistaa Uponorin osakkeita 2 735 kappaletta

Keskeinen työkokemus

- Johtaja, Uponor, Itä-Eurooppa ja Kansainväliset toiminnot, 2007–2008
- Aluejohtaja, Uponor, Itä-Eurooppa ja kansainväliset toiminnot, 2006–2007
- Myynti- ja markkinointijohtaja, Uponor Keski-Eurooppa, 2003–2006
- Myynti- ja markkinointijohtaja, Unicor Holding AG, 2000–2003
- Toimitusjohtaja, Unicor S.r.l., Italia, 1999–2000
- Vienti- ja myyntipäällikkö, Unicor Rohrsysteme GmbH, 1996–1999

GEORG VON GRAEVENITZ

Johtaja, Markkinointi ja Yhdyskuntateknikka

Diplomi-insinööri

s. 1947, Suomen kansalainen

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2004
- Omistaa Uponorin osakkeita 10 875 kappaletta

Keskeinen työkokemus

- Johtaja, Pohjoismaat ja markkinointi, Uponor Oyj, 2006–2008
- Markkinointi- ja kehitysjohtaja, Uponor Oyj, 2004–2006
- Markkinointijohtaja, Uponor Oyj, 2004
- Markkinointijohtaja, Sulzer Pumps, 2000–2004
- Markkinointijohtaja, Ahlstrom Pumps Oy, 1997–2000
- Erilaisia johtotehtäviä eri yhtiöissä Suomessa ja ulkomailla 1974–1997

JUKKA KALLIOINEN

Kehitys- ja teknologiajohtaja

Diplomi-insinööri, eMBA

s.1958, Suomen kansalainen

- Konsernin palveluksessa vuodesta 1984
- Omistaa Uponorin osakkeita 12 500 kappaletta

Keskeinen työkokemus

- Johtaja, Tuotejärjestelmät ja kehitys, Uponor Oyj, 2006–2008
- Johtaja, Muu Eurooppa, Uponor Oyj, 2004–2006
- Divisioonajohtaja, Infrastructure and Environment Europe, Uponor Oyj, 2002–2003
- Johtaja, Rakennus- ja ympäristötekniikka – divisioona, Oy Uponor Ab, 1999–2001
- Johtaja, Kunnallistekniikka, Oy Uponor Ab, 1998–1999
- Toimitusjohtaja, Uponor Anger GmbH, 1995–1998
- Liiketoiminta-aluepäällikkö, Ecoflex, 1988–1995

RIITTA PALOMÄKI

Talousjohtaja

kauppatieteiden maisteri

s. 1957, Suomen kansalainen

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2009
- Omistaa Uponorin osakkeita 2 000 kappaletta

Keskeinen työkokemus

- Talousjohtaja, Kuusakoski Group Oy, 2003–2009
- Johtaja, Controlling, ABB Oy, 2001–2003
- Talousjohtaja, Standardinostolaitteet-yksikkö, Konecranes Oy, 1997–2001
- Talousjohtaja, ABB Service Oy, 1991–1997
- Johtaja- ja päällikkötason tehtäviä tietohallinnossa, ABB Industry Oy, 1983–1991

FERNANDO ROSES

Johtaja, Pohjois-, Etelä- ja Länsi-Eurooppa

eMBA, kauppat.maisteri, insinööri (Ingeniero Técnico en Química Industrial)

s.1970, Espanjan kansalainen

- Konsernin palveluksessa vuodesta 1994
- Omistaa Uponorin osakkeita 2 735 kappaletta

Keskeinen työkokemus

- Johtaja, Uponor, Etelä- ja Länsi-Eurooppa, 2007–2008
- Aluejohtaja, Uponor, Etelä- ja Länsi-Eurooppa, 2006–2007
- Johtaja, Uponor HS Espanja ja Portugali, 2003–2006
- Johtaja, myynti, markkinointi ja liiketoiminta, Wirsbo Espanja & Portugali, 1999–2003
- Markkinointi- ja myyntijohtaja, Wirsbo Espanja & Portugali, 1999–2002
- Johtaja, tekniikka, logistiikka, ostot, Wirsbo Espanja, 1996–1999
- Laatupäällikkö, Wirsbo Espanja, 1996
- Tekninen päällikkö, Wirsbo Espanja, 1994–1996

ANDERS TOLLSTEN

Johtaja, Pohjois-Amerikka

Diplomi-insinööri (Civil Ingenjör)

s.1962, Ruotsin kansalainen

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2004
- Omistaa Uponorin osakkeita 10 874 kappaletta

Keskeinen työkokemus

- Johtaja, Uponor, Pohjoismaat, 2004–2006
- Toimitusjohtaja, ABB Building Systems AB, 2002–2003
- Toimitusjohtaja, NorthNode AB, 2001–2002
- Johtaja, ABB Motors AB, 1996–2001
- Divisioonapäällikkö, ABB Installation AB, 1994–1996

Uponorin rakenne 1.1.2010

Johtoryhmän jäsenten maantieteelliset vastuut näkyvät yllä olevasta kaaviosta.

Johtoryhmän jäsenten konserninlaajuiset vastuualueet ovat seuraavat:

- toimitusjohtaja Jyri Luomakoski: henkilöstöhallinto; lakipalvelut
- talousjohtaja Riitta Palomäki: rahoitus ja riskienhallinta; sijoittajasuhteet; tietojärjestelmät
- tuotanto- ja logistiikkajohtaja Sebastian Bondestam: konserninlaajuinen toimitusketjun kehittäminen; ERP-hanke
- kehitys- ja teknologiajohtaja Jukka Kallioinen: strateginen suunnittelu; konserninlaajuinen muutos- ja teknologiakoordinaointi

Vuoden 2009 tilinpäätös

Hallituksen toimintakertomus.....	42
Konsernin taloudelliset tunnusluvut.....	46
Osakekohtaiset tunnusluvut.....	47
Tunnuslukujen laskentakaavat.....	48
Konsernin laaja tuloslaskelma.....	49
Konsernitase.....	50
Konsernin rahavirtalaskelma.....	52
Laskelma oman pääoman muutoksista.....	53
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot.....	54
1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet.....	54
2. Toimintasegmentit.....	59
3. Lopetetut toiminnot.....	61
4. Ostetut yhtiöt.....	62
5. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut.....	62
6. Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut.....	62
7. Poistot ja arvonalentumiset.....	63
8. Rahoitustuotot ja -kulut.....	63
9. Tuloverot.....	63
10. Osakekohtainen tulos.....	64
11. Aineettomat hyödykkeet.....	64
12. Aineelliset hyödykkeet.....	66
13. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin.....	68
14. Osuudet osakkuusyhtiöissä.....	69
15. Muut osakkeet ja osuudet.....	69
16. Pitkäaikaiset saamiset.....	69
17. Vaihto-omaisuus.....	69
18. Lyhytaikaiset korolliset saamiset.....	69
19. Myyntisaamiset ja muut saamiset.....	70
20. Oma pääoma.....	70
21. Laskennalliset verot.....	70
22. Työsuhde-etuuksiin liittyvät velvoitteet.....	70
23. Varaukset.....	72
24. Korolliset velat.....	72
25. Osto- ja muut velat.....	73
26. Vastuositoumukset.....	73
27. Muut vuokrasopimukset.....	73
28. Rahoitusriskien hallinta.....	73
29. Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta.....	76
30. Pääoman hallinta.....	76
31. Johdon kannustinjärjestelmä ja osakeperusteiset maksut.....	76
32. Lähipiiritiedot.....	76
33. Tilikauden jälkeiset tapahtumat.....	77
Osakkeet ja osakkeenomistajat.....	78
Emoyhtiön tilinpäätös (FAS).....	80
Emoyhtiön tilinpäätöksen (FAS) liitetiedot.....	82
Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle.....	87
Tilintarkastuskertomus.....	88

Hallituksen toimintakertomus

YLEISTÄ

Vuosi 2009 oli odotusten mukaisesti vaikea vuosi ja rakentaminen hiljensi edelleen vuoteen 2008 verrattuna. Rakennusmarkkinoiden kysyntä oli historiallisen heikkoa kaikilla Uponorin suurilla markkinoilla, lukuun ottamatta Saksaa, jossa markkinat myös heikkenivät mutta pysyivät kohtalaisella tasolla.

Vuonna 2009 kaikki Uponorin päämarkkinasegmentit – asuntojen uudisrakentaminen, liike- ja julkinen rakentaminen sekä yhdyskuntatekniikka – elivät säästöliekillä. Korjausrakentaminen vilkastui joissakin maissa kuluttajille suunnattujen elvytysohjelmien ansiosta, mikä piristi joidenkin tuoteryhmien kysyntää.

Uponor toteutti laajoja säästö-, kustannusleikkaus- ja kehitystoimia, joiden avulla muun muassa konsernin kulukehitys saatiin hyvään hallintaan. Konsernin integrointia jatkettiin tuloksellisesti, ja vuoden 2008 syksyllä esitellyn uuden organisaation ansiosta etenkin toimitusketjua kyettiin tehostamaan merkittävästi.

LIIVEVAIHDON JAKAUTUMINEN 1.1.–31.12.2009:

MEUR	1–12/2009	1–12/2008	Raportoitu muutos, %
Talotekniikka – Eurooppa	486,9	635,3	-23,4 %
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	109,0	130,8	-16,6 %
(Talotekniikka – Pohjois-Amerikka, USD)	151,8	191,5	-20,7 %
Yhdyskuntatekniikka – Pohjoismaat	143,4	192,1	-25,4 %
Eliminoinnit	-5,2	-9,0	
Konserni (jatkuvat toiminnot)	734,1	949,2	-22,7 %

LIIVEVAIHTO

Uponorin jatkuvien liiketoimintojen liikevaihto vuonna 2009 laski 734,1 (2008: 949,2) miljoonaa euroon, mikä on 22,7 prosenttia edellisvuotta vähemmän ja selvästi alle pitkän tähtäyksen kuuden prosentin kasvutavoitteen. Liikevaihdon lasku eri segmenteissä oli samaa luokkaa, mikä heijastaa markkinakäynnän voimakasta heikkenemistä kaikkialla. Valuuttakurssien lähinnä Yhdysvaltain dollarin, Ruotsin kruunun ja Englannin punnan muutokset supistivat liikevaihtoa noin 8,3 miljoonalla eurolla.

Liikevaihto laski voimakkaimmin Espanjassa, Yhdysvalloissa ja Suomessa, kun taas Saksassa ja Hollannissa liikevaihdon lasku oli selvästi lievempää. Tähän vaikutti muun muassa Uponorin sisäilmastotarjonnan vahva eteneminen Keski-Euroopassa.

Uponorin tärkeimmät kansalliset markkina-alueet liikevaihdolla mitattuna ja niiden osuus konsernin liikevaihdosta vuonna 2009 olivat seuraavat: Saksa 17,5 % (15,0), Suomi 12,1 % (11,8), USA 11,4 % (11,1),

Ruotsi 9,7 % (9,1), Espanja 6,0 % (8,3), Tanska 5,4 % (6,1), Italia 5,3 % (5,5) ja Hollanti 5,2 % (4,3).

TULOS

Uponor-konsernin jatkuvien liiketoimintojen bruttokate 271,1 (341,8) milj. euroa laski 20,7 prosenttia viime vuoteen verrattuna. Bruttokateprosentti parani edellisvuodesta huolimatta liikevaihdon laskusta. Suhteellisen kannattavuuden paranemisen selittää muun muassa tuotannon ja jakelutien tehostuminen. Lisäksi vertailuvuoden bruttokatetta rasittivat nopeasti nousseet raaka-ainehinnat, joita ei silloin saatu myyntihinnoilla kompensoitua.

Jatkuvien toimintojen liikevoitto oli 41,2 (51,2) miljoonaa euroa, muutos -19,4 (-62,3) prosenttia. Kannattavuus eli liikevoittoprosentti parani hienokseltaan ja nousi 5,6 (5,4) prosenttiin liikevaihdosta.

Liikevoiton euromääräinen supistuminen johtui markkinoiden heikkenemistä, mutta lasku oli selvästi pienempi kuin edellisvuonna. Liikevoiton heikkenemiseen vaikutti voimakkaimmin Euroopan talotekniikan liikevaihdon nopea lasku. Yhdyskuntatekniikan ja Pohjois-Amerikan talotekniikan liikevoitot vahvistivat merkittävästi.

Vuoden aikana toteutettujen säästöjen, kustannusleikkausten ja tehostamistoimien ansiosta kuluja onnistuttiin vähentämään niin varastoinnissa, markkinoinnissa kuin hallinnossakin. Tehostamisohjelmista aiheutui 12,5 milj. euron kertaluonteiset kulut, joista 8,9 milj. euroa hankinnan ja valmistuksen kuluissa ja 3,6 milj. euroa liiketoiminnan kiinteissä kuluissa.

Muihin tuottoihin ja kuluihin sisältyy 2,9 milj. euron omaisuusvakuutuskorvaus

kesällä tulipalosta kärsineestä yhdyskuntatekniikan tuotannosta Tanskassa.

Lopetettujen toimintojen kulut sisältävät Irlannissa myynnissä olevan tehdaskiinteistön ennalta arvaamattomia ympäristöpuhdistuskuluja, joihin viitattiin jo tammi-kesäkuun osavuositarkastuksessa. Käytettävissä olevien asiantuntijoiden arvioiden mukaan puhdistus saadaan piakkoin päätökseen. Jäljellä olevasta puhdistustyöstä on saatu kustannusarviot, jotka sisältyvät varauksina lopetettujen toimintojen vuoden 2009 tulokseen, joka on -5,7 milj. euroa.

Konsernin tulos ennen veroja laski 30,5 prosenttia ja oli 28,5 (41,0) milj. euroa. Konsernin nettoraahoituskulut nousivat 12,7 (10,2) milj. euroon, josta 6,3 (1,7) milj. euroa tuli valuuttakurssieroista.

Tuloverojen määrä oli 11,3 (10,9) miljoonaa euroa, kun veroaste oli 39,6 (26,6) prosenttia. Konsernin veroasteen nousu johtui pääasiassa siitä, että konsernin verotettava tulos vuonna 2009 muodostui keskimääräistä korkeampien veroasteiden maissa. Lisäksi vähennyskeltottomien kulujen suhteellinen osuus verotettavasta tuloksesta pieneni vertailuvuoteen verrattuna. Konsernin tilikauden tulos oli 11,5 (72,5) miljoonaa euroa, josta jatkuvien liiketoimintojen osuus oli 17,2 (30,1) miljoonaa euroa.

Oman pääoman tuotto jäi 4,1 (22,7) prosenttiin ja sijoitetun pääoman tuotto 8,1 (22,2) prosenttiin, kun pitkän tähtäyksen tavoite on vähintään 30 prosenttia.

Konsernin osakekohtainen tulos oli 0,16 (0,99) euroa, kun se jatkuvien liiketoimintojen osalta oli 0,24 (0,41) euroa. Oma pääoma osaketta kohti oli 3,53 (4,18) euroa. Muut osakekohtaiset tiedot löytyvät taulukko-osasta.

Rahavirran hallintaan kiinnitettiin päättyneenä vuonna erityistä huomiota, jotta yhtiön rahoitusasema pysyisi vakaana. Liikevaihdon laskun vuoksi liiketoiminnan rahavirta ei kuitenkaan saavuttanut vuoden 2008 tasoa. Nettokäyttöpääoman tehostamista jatkettiin edelleen, ja rahavirta ennen rahoitusta ilman kertaluonteisia erii parani edellisvuodesta. Vuonna 2008 rahavirta ennen rahoitusta sisälsi Brittein saarten kunnallisteknisen liiketoiminnan myynnistä saadun 76,4 milj. euron myyntitulon.

Konsernin liiketoiminnan rahavirta oli 78,8 (95,4) milj. euroa ja rahavirta ennen rahoitusta 60,6 (133,6) milj. euroa.

Tunnusluvut löytyvät tilinpäätöksestä viiden vuoden ajalta.

INVESTOINNIT, TUTKIMUS JA KEHITYS SEKÄ RAHOITUS

Pitkän tähtäyksen investointi- ja kehitysohjelmia sopeutettiin voimakkaasti normaalia heikompaan liiketoimintaympäristöön. Pääosa investoinneista suuntautui prosessikehi-

tykseen ja tehokkuuden parantamiseen. Suurimmat yksittäiset investoinnit olivat The Underfloor Heating Company Ltd:n osto Isosta-Britanniasta sekä yhdyskuntateknisen tuotannon siirtoon liittyvät investoinnit Pohjoismaissa. Keväällä myytiin metalliliitinten alihankintavalmistus Ruotsin Kungsörissä sekä vuoden päätyttyä Hewing GmbH:n paneelituotanto Saksan Ochtrupissa.

Eurooppalainen toiminnanohjausjärjestelmä otettiin käyttöön kuudessa uudessa yksikössä.

Bruttoinvestointien määrä oli 27,4 (39,0) miljoonaa, eli 11,6 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Nettoinvestointien määrä oli 22,7 (36,4) miljoonaa euroa. Investoinnit sisältävät Tanskan palon vakuutuskorvauksella katettuja korvausinvestointeja 2,9 milj. euroa.

Osana konsernin järjestelmäharmonisointia etenkin Euroopassa myös kehitystoimintaa suunnattiin suurempiin kokonaisuuksiin, jolloin euromääräistä panostusta voitiin vähentää tulosten kärsimättä. Panostukset

tutkimukseen ja kehitykseen olivat yhteensä 15,5 (18,6) miljoonaa euroa eli 2,0 (1,9) prosenttia liikevaihdosta.

Markkinoiden epävarmuuden jatkuessa rahoitustoiminnan päätavoitteeksi asetettiin maksukyyn turvaaminen. Aiemmin aktiivisesti hyödynnetyt yritystodistusmarkkinat pysyivät heikkoina kevään aikana eikä rahoituksen turvaaminen sitä kautta ollut varmaa. Uponor korvasi 120 miljoonan euron suuruisen syndikoidun luoton, joka olisi erääntynyt helmikuussa 2010, useilla sitovilla kahdenvälisillä luottolimiittisopimuksilla pääpankkiensa kanssa. Niiden yhteismäärä on 190 milj. euroa ja ne erääntyvät vuonna 2012. Lisäksi yhtiöllä on suomalaiselta eläkevakuutusyhtiöltä otettu 80 milj. euron takaisinlaina, joka erääntyy vuosina 2010–13. Sitä oli vuodenvaiheessa jäljellä 64 milj. euroa.

Tilinpäätöspäivänä konserni ei käyttänyt yllämainittuja kahdenvälisiä luottolimiittejä. Myös 150 milj. euron kotimainen yritystodistusohjelma on edelleen käytettävissä.

Konsernin korolliset nettovelat nousivat hienokseltaan 64,6 (60,6) miljoonaan euroon. Konsernin omavaraisuusaste oli 51,8 (51,4) prosenttia ja velkaantumisaste 25,0 (19,8) prosenttia. Velkaantumisasteen vuosineljännesten keskiarvoksi muodostui 45,2 (46,4), kun sen vaihteluväli yhtiön taloudellisissa tavoitteissa on 30–70.

TAPAHTUMIA

Euroopan markkinoille esiteltiin lämmitys- ja LVI-alan päätapahtumassa ISH-messuilla Frankfurtissa keväällä ainutlaatuinen auto-maattisesti säätyvä lämmityksen ja jäähdityksen ohjausjärjestelmä, joka sai innostuneen vastaanoton asiakkailta. Järjestelmän

avulla vanhojen tai uusien lattialämmitys- tai viilennyskohteiden energiankulutusta voidaan pudottaa merkittävästi asuinmukavuu- den kärsimättä.

Saksassa tehtiin merkittävä yhteistyöso- pimus paikallisen lämmitys- ja viilennyslaittevalmistajan kanssa. Tavoitteenamme on tarjota asiakkaille energiatehokas ja ympäristöystävällinen läm- möntuotannon ja -jakamisen kokonaispaketti sekä asuin- että liikekiinteistöihin.

Euroopassa sekä talo- että yhdyskunta- tekniikan toimitusketjua tehostettiin merkittävästi keskittämällä varastoja ja tehostamalla palveluverkostoa. Tanskan Hadsundissa lopetettiin yhdyskuntateknisten tuotteiden valmistus, ja tuotantolinjat siirrettiin Ruotsin ja Suomen tehtaille. Englannista ostettiin vuoden lopulla The Underfloor Heating Company Ltd:n koko osakekanta Uponorin kansainvälisen projektiliiketoimintaosaamisen vahvistamiseksi.

Markkina- asemaa itäisessä Euroopassa ja Aasiassa vahvistettiin avaamalla uusia toimipisteitä ja myyntikonttoreita muun muassa Turkissa, Slovakiassa, Kroatiassa sekä Kiinan Pekingissä.

Joulukuussa yhtiön hallitus teki päätöksen Suomessa 1.1.2010 toimintansa käynnistä- neen Aalto-yliopiston tukemisesta 400 000 euron lahjoituksella. Tästä puolet maksettiin ja kirjattiin verotuksessa vähennyskelpoisena menona vuoden 2009 tulokseen.

HENKILÖSTÖ JA ORGANISAATIO

Konsernin palveluksessa oli vuoden lopussa 3 316 (3 678) työntekijää, eli 362 henkeä vä- hemmän kuin vuoden 2008 lopussa, täysipäi- väiseksi muutettuna. Keskimäärin henkilömää- rä vuoden aikana oli 3 426 (4 211) henkeä.

LIIVEVOITON JAKAUTUMINEN 1.1.–31.12.2009:

MEUR	1-12/2009	1-12/2008	Raportoitu muutos, %
Talotekniikka – Eurooppa	32,4	65,6	-50,6 %
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	3,9	-16,0	124,5 %
(Talotekniikka – Pohjois-Amerikka, USD)	5,5	-23,4	123,3 %
Yhdyskuntatekniikka – Pohjoismaat	14,4	10,0	45,0 %
Muut	-9,3	-9,5	
Eliminoinnit	-0,2	1,1	
Konserni (jatkuvat toiminnot)	41,2	51,2	-19,4 %

Henkilöstömäärän supistuminen johdettiin voimakkaasta sopeuttamisohjelmasta kaikissa alueorganisaatioissa. Henkilöstöryhmittäin suurimmat vähennykset toteutettiin tuotannossa, varastossa ja lähettämössä sekä markkinoinnissa.

Konsernin henkilöstö jakaantui maittain seuraavasti: Saksa 1 113 (33,5 %), Ruotsi 495 (14,9 %), Suomi 463 (14,0 %), Yhdysvallat 386 (11,6 %), Espanja 195 (5,9 %), Iso-Britannia 128 (3,9 %), Tanska 103 (3,1 %), ja muut maat 433 (13,1 %).

Konsernissa maksettujen palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma tilikaudella oli 182,6 (203,3) miljoonaa euroa.

Uponorin talousjohtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi nimitettiin kesäkuusta alkaen KTM Riitta Palomäki. Henkilöstöjohtaja ja johtoryhmän jäsen Paula Aarnio erosi yhtiön palveluksesta huhtikuussa.

LIIKETOIMINTAAN KOHDISTUVAT RISKIT

Uponorin taloudellinen tulos on alttiina useille strategisille, operatiivisille, taloudellisille ja vahinkoriskeille. Yksityiskohtainen analyysi riskeistä löytyy vuosikertomuksesta.

Markkinariskit

Uponorin toiminta on keskittynyt Eurooppaan ja Pohjois-Amerikkaan, joissa poliittinen riski luokitellaan vähäiseksi. Uponorin liikevaihto jakaantuu laajalle joukolla asiakkaita, joista useimmat ovat itse jakelijoina (tukkuliikkeitä), ja siten Uponorin tuotteiden loppukysyntä on hajautunut laajalle. Suurin yksittäinen asiakas tuottaa noin 10 prosenttia Uponorin liikevaihdosta.

Uponorin lopputuotteiden kysyntä on riippuvainen rakennusalan suhdanteista. Yhtiön tuotteiden päämarkkinasegmentti on

perinteisesti käsittänyt pientalorakentamisen, mutta tuotteita toimitetaan yhä enemmän myös julkiseen ja liikerakentamiseen. Näiden kysyntävaihtelut poikkeavat usein toisistaan. Kokonaisuutta tasoittaa omalta osaltaan myös korjausrakentamisen kysyntä, joka ei aina ole samalla lailla harkinnanvaraista kuin uudisrakentaminen. Lisäksi viidesosa yhtiön liikevaihdosta tulee yhdyskuntatekniikasta.

Operatiiviset riskit

Muoviputkijärjestelmien valmistuksessa käytettävien raaka-aineiden hinnat ovat alttiita muiden petrokemian tuotteiden ja metallien hintavaihteluille. Viime vuosina Uponor on kyennyt siirtämään näiden hintavaihteluiden vaikutukset myyntihintoihinsa kohtuullisella viiveellä, eikä tästä ole aiheutunut olennaista tulonmenetystä Uponorille. Uponor suojautuu metallien ja muoviraaka-aineiden hintariskiä vastaan myös kiinteähintaisilla hankintasopimuksilla. Uponor hallitsee sähkön hintavaihteluriskiä pohjoismaisella tasolla rahoitusinstrumenteilla.

Uponor hallitsee organisaatio- ja johtamisriskejä, kuten esimerkiksi henkilöstön vaihtuvuutta, ikäjakauman vääristymistä ja tarpeetonta rekrytointia analysoimalla jatkuvasti henkilöresursseja ja varmistamalla, että organisaatorakenne tukee tehokasta toimintaa. Henkilöstön kehittämisohjelmat keskittyvät erityisesti johtamisen osaamisen kasvattamiseen.

Noudatamme ISO 9000 -laatuja järjestelmää ja ISO 14000 -ympäristöjohtamisjärjestelmää tai vastaavia järjestelmiä tuotantoyksiköissämme, mikä parantaa tuotannon turvallisuutta ja tuottavuutta.

Komponenttien ja raaka-aineiden toimittajapuolella Uponorin tavoitteena on käyttää materiaaleja tai raaka-aineita, joilla

on useampia toimittajia. Mikäli kyseessä on yksi toimittaja, heillä tulee olla vähintään kaksi tuotantolaitosta, jotka valmistavat Uponorin käyttämää hyödykettä. Konsernilla on käytössään materiaalien ja raaka-aineiden laadunvarmennusjärjestelmä sekä toimittajien hyväksymisprosessi.

Rahoitusriskit

Rahoitusmarkkinoiden epävarmuus on lisännyt rahoituksen saatavuuteen liittyviä riskejä merkittävästi. Uponorin rahoituksen saatavuus ja joustavuus pyritään takaamaan riittävien luottolimiittireservien avulla, lainojen tasapainoisen maturiteettijakauman avulla sekä käyttämällä rahoituksen hankinnassa useita pankkeja ja erilaisia rahoitusmuotoja.

Konsernin maksuvalmiutta hallitaan tehokkaiden kassanhallintaratkaisujen avulla ja sijoittamalla vain matalan riskin kohteisiin, jotka ovat nopeasti ja selkeään markkinahintaan muunnettavissa käteisvaroiksi.

Osa Uponorin liikevaihdosta syntyy muussa valuutassa kuin euroissa, jolloin myös liikevaihtoon kohdistuvat kulut ovat ko. paikallisessa valuutassa. Toiminnan kansainvälisyys altistaa konsernin eri valuuttojen välisille valuuttariskeille. Rahoitustoiminto vastaa konsernitason valuuttariskien suojaamisesta ulkoisilla valuuttamarkkinoilla. Suojausinstrumentteina käytetään pääasiallisesti valuuttatermiinejä ja valuuttaoptioita.

Uponor altistuu myös valuuttakurssien muunnos- eli translaatoriskille, joka ilmenee muunnettaessa euroalueen ulkopuolella syntyntä tulosta euromääräiseksi. Uponorin suojauspolitiikan mukaisesti euroalueen ulkopuolisia tase-eriä ei suojata.

Vahinkoriskit

Uponorilla on 10 tuotantolaitosta viidessä maassa. Konsernin liikevaihdosta merkittävä osa syntyy tuotteista, jotka on valmistettu näissä tuotantolaitoksissa. Konsernitasolla ohjataan keskitetysti tämän käyttöomaisuuden vahinko- ja keskeytysvakuutuksia tavoitteena kattava vakuutusosuja mahdollisten konerikko-, tulipalo- yms. riskien toteutumisesta aiheutuville taloudellisille vahingoille. Toinen olennainen vahinkoriski liittyy Uponorin valmistamien ja myymien tuotteiden tuotevastuuseen, joka on myös vakuutettu konsernitasolla.

Vahinko- ja keskeytysriskejä pyritään ehkäisemään monin eri keinoin, kuten esimerkiksi henkilöstön turvakoulutuksella, säännöllisellä koneiden huoltamisella ja tärkeimpien varaosien pitämällä saatavilla.

Riskienhallinta vuonna 2009

Koko maailmaa koetellut taloudellinen taantuma heijastui myös Uponorin tuotteiden kysyntään. Markkinariskien kasvaessa vuonna 2009 riskienhallinnan painopistettä suunnattiin sopeuttamaan toimintaa muuttuneeseen markkinatilanteeseen.

Vuoden 2009 alussa yhtiön hallitus hyväksyi konsernin uuden kokonaisvaltaisen riskienhallintapolitiikan. Osana tätä riskienhallintapolitiikkaa Uponorilla otettiin käyttöön jatkuvuuden hallinnan ohjeistus. Lisäksi vuonna 2009 otettiin käyttöön useita konserniohjeistuksia, joilla osaltaan pyritään hallitsemaan riskejä.

Vuoden ensimmäisellä vuosipuoliskolla toteutettiin kattava riskikartoitus ja päivitettiin toimintasuunnitelmat riskien hallitsemiseksi. Syksyn 2009 aikana tehtiin liiketoiminnan keskeytysvaikutusanalyysi kaikissa tuotantoyksiköissä.

Vuoden 2009 aikana Uponor arvioi viiden tuotantolaitoksensa riskienhallinnan toimivuutta. Kaiken kaikkiaan yksiköiden riskienhallinnan todettiin olevan hyvällä tasolla.

Talouskriisin vuoksi rahoitusriskeissä keskityttiin erityisesti maksuvalmiuden turvaamiseen varmistamalla riittävät luottolimitireservit ja hallitsemalla rahavirtaa mahdollisimman tarkasti. Markkinoiden heikentyneen taloustilanteen vuoksi erityistä huomiota kiinnitettiin luottoriskeihin. Luottoriskipolitiikka päivitettiin ja otettiin käyttöön.

Vuoden 2008 lopussa Yhdysvalloissa aloitetut tuotevaihtokorjaukset, jotka liittyivät Uponorin jo käytöstä poistuneella tuotemerkillä myytyihin kolmannelta osapuolelta ostettuihin kiristysrenkaiisiin, etenivät vuoden 2009 aikana suunnitellusti, ja valtaosa korjausohjelmasta on toteutettu. Korjausohjelman kustannukset varattiin täysimääräisesti vuoden 2008 tilinpäätökseen. Uponor on käynnistänyt toimet, joilla se pyrkii perimään korjausohjelman kulut kiristysrenkaiden toimittajalta sekä yhtiön silloiselta vakuutusyhtiöltä.

Keväällä 2009 Tanskan tuotantolaitoksessa syttyi tulipalo. Uponorin omaisuus- ja keskeytysvakuutus korvaa Uponorille tulipalosta aiheutuneet vahingot.

Uponor on mukana useissa oikeusprosesseissa eri maissa. Vuoden aikana ei toteutunut muita sellaisia riskejä eikä ollut vireillä oikeudenkäyntejä tai muita oikeudellisia tai viranomaistoimenpiteitä, joilla olisi ollut olennainen merkitys konsernille.

HALLINTO JA TILINTARKASTUS

Vuoden 2009 varsinainen yhtiökokous 18. maaliskuuta valitsi hallitukseen uudelleen yhden vuoden toimikaudeksi Anne-Christine Silfverstolpe Nordinin, Jorma Elorannan,

Jari Paasikiven, Aimo Rajahalmeen ja Rainer S. Simonin. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Jari Paasikivi ja varapuheenjohtajaksi Aimo Rajahalme. Tilintarkastajaksi yhtiökokous valitsi KHT-yhteisö KPMG Oy Ab:n. Yhtiön päävastuullisena tilintarkastajana on toiminut KHT Lasse Holopainen.

OSAKEPÄÄOMA JA OSAKKEET

Uponorin osakevaihto NASDAQ OMX Helsinki -arvopaperipörssissä vuonna 2009 oli 45,8 (99,2) milj. kappaletta, yhteensä 455,8 (1 195,1) milj. euroa. Osakkeen kurssi vuoden 2009 lopussa oli 15,00 (7,70) euroa ja liikkeellä olevan osakekannan markkina-arvo 1 098,1 (563,7) milj. euroa. Vuoden päättyessä yhtiöllä oli 20 214 (18 629) osakkeenomistajaa. Ulkomainen omistus yhtiössä oli katsauskauden päättyessä 23,7 % (22,6 %).

Uponor Oyj:n osakepääoma vuonna 2009 oli 146 446 888 euroa ja osakkeiden lukumäärä 73 206 944. Näissä ei vuoden aikana tapahtunut muutoksia.

Vuoden aikana ei tehty omistukseen liittyviä liputusilmoituksia. Lisää osakkeisiin ja omistukseen liittyviä lukuja löytyy tilinpäätöksestä.

Hallituksen valtuutukset

Yhtiökokous 18.3.2009 valtuutti hallituksen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankinnasta vapaaseen omaan pääomaan kuuluvilla varoilla. Hankittavien osakkeiden enimmäismäärä on 3,5 miljoonaa osaketta eli noin 4,8 prosenttia yhtiön osakemäärästä. Valtuutus on voimassa yhden vuoden ajan yhtiökokouksesta lukien.

Omat osakkeet

Vuoden lopussa Uponorin hallussa oli 160 000 omaa osaketta, mikä vastaa noin 0,2 prosenttia osake- ja äänimäärästä.

Johdon osakeomistus

Yhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja sekä heidän yhtiön tiedossa olevat määräysvaltayhteisönsä omistivat 31.12.2009 yhteensä 674 357 (620 615) Uponor-osaketta. Näiden osakkeiden osuus kaikista osakkeista ja osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä oli 0,9 prosenttia.

Osakesidonnainen kannustinohjelma

Uponor Oyj:n hallitus käynnisti vuosina 2007 ja 2008 konsernin johtoryhmää ja kansainvälistä johtoa koskevan pitkäaikaisen kannustinohjelmat. Molempien ohjelmien palkkiot jaetaan keväällä 2012. Lisätietoja ohjelmista löytyy hallinto- ja ohjausjärjestelmän kuvauksesta vuosikertomuksesta tai yhtiön verkkosivuilta.

TILIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Uponor Oyj:n hallituksen tarkastusvaliokunta käsiteli hallinto- ja ohjausjärjestelmästä annettavan selvityksen kokouksessaan 5.2.2010. Selvitys on laadittu toimintakertomuksesta erillisenä kertomuksena, ja se on luettavissa yhtiön vuosikertomuksesta ja Internet-sivuilla os. www.uponor.com.

NÄKYMÄT VUODELLE 2010

Vuoden 2007 syksyllä alkanut markkinoiden laskeva kehitys on viimeisten kuukausien aikana ollut vakiintumaan päin. Kysynnän lasku on pääsääntöisesti loiventunut ja joillakin alueilla on esiintynyt kasvuakin. Kansantalouksien kasvuedellytykset ovat kuitenkin

edelleen heikot, eikä rakentamisen kysynnän Uponorin markkina-alueilla odoteta kääntävän paremmaksi vuoden 2010 aikana.

Vuosina 2008–09 käynnistetyt julkiset elvytysohjelmat vaikuttavat edelleen kysyntää tukevasti. Merkittäviä uusia elvytysohjelmia ei ole näköpiirissä. Joissakin maissa heikko julkinen talous rajoittaa tukitoimia. Vaikka kuluttajilla olisikin kasvavaa halua investointeihin, kehitystä rauhoittaa myös rahoitusmarkkinoiden varovaisuus.

Monien Uponorin tuotejärjestelmien markkinaosuudet kehittivät myönteisesti vuonna 2009. Erityisesti sisäilmastoratkaisut eli lämmitys- ja viilennysjärjestelmät ovat hyötyneet korkeammista energian hinnoista ja ympäristömyönteisyyden kasvusta. Kehityksen uskotaan jatkuvan. Uponorin kasvua tukevat merkittävät uudet tuote- ja palveluratkaisut, joita asiakkaille on vastikään esitelty.

Merkittävimmät rakennemuutokset toiminnan sopeuttamiseksi nykyiseen kysyntätasoon on tehty, mutta normaalia kehittämistoimintaa jatketaan. Uponorin uusi organisaatorakenne on tuonut merkittäviä etuja etenkin Euroopassa. Niistä saatujen hyötyjen uskotaan säilyvän voimassa. Kuluvana vuonna lisähyötyjä saavutetaan vähäisistä investointitarpeista ja varastoihin sitoutuneen pääoman pienemmisestä, mutta toisaalta pitkän säästöohjelman jälkeen suunnataan kohdennettuja panostuksia myös kasvuun.

Tässä ympäristössä Uponorin liikevaihdon vuonna 2010 ennustetaan säilyvän vuoden 2009 tasolla ja liikevoiton arvioidaan paranevan viime vuoden raportoidusta liikevoitosta. Konsernin käyttömajaisuusinvestointien määrä ei odoteta ylittävän poistojen määrää, ja tehokkaan nettokäyttöpääoman hallinnan avulla konsernin rahavirran odotetaan säilyvän kohtuullisella tasolla.

Konsernin taloudelliset tunnusluvut

	2009 IFRS	2008 IFRS	2007 IFRS	2006 IFRS	2005 IFRS
Konsernitulos (jatkuvat toiminnot), MEUR					
Liikevaihto	734,1	949,2	1 047,4	1 003,7	905,6
Toiminnan kulut	665,1	868,0	888,1	845,8	772,6
Poistot ja arvonalentumiset	32,0	31,4	29,5	28,5	23,7
Liiketoiminnan muut tuotot	4,2	1,4	5,9	3,5	6,0
Liikevoitto	41,2	51,2	135,7	132,9	115,3
Rahoitustuotot ja -kulut	-12,7	-10,2	-2,6	-2,0	-2,4
Tulos ennen veroja	28,5	41,0	133,1	130,9	112,9
Tulos jatkuvista toiminnoista	17,2	30,1	91,4	88,8	76,7
Tilikauden tulos	11,5	72,5	101,9	96,5	82,7
Konsernitase, MEUR					
Pitkäaikaiset varat	223,1	239,1	270,3	263,7	267,5
Liikearvo	73,0	70,0	70,2	70,2	70,2
Vaihto-omaisuus	74,3	104,5	150,6	128,1	111,4
Rahavarat	13,2	53,2	6,3	12,4	48,9
Myyntisaamiset ja muut saamiset	115,0	128,1	166,9	169,5	165,3
Oma pääoma	258,0	305,6	333,0	344,4	418,4
Varaukset	18,4	30,0	16,2	15,5	14,8
Pitkäaikaiset korolliset velat	60,2	77,0	14,7	17,2	19,4
Lyhytaikaiset korolliset velat	17,6	36,8	76,1	16,9	2,6
Korottomat velat	144,4	145,5	224,3	249,9	208,1
Taseen loppusumma	498,6	594,9	664,3	643,9	663,3

	2009 IFRS	2008 IFRS	2007 IFRS	2006 IFRS	2005 IFRS
Muita tunnuslukuja					
Liikevoitto (jatkuvat toiminnot), %	5,6	5,4	13,0	13,2	12,7
Tulos ennen veroja (jatkuvat toiminnot), %	3,9	4,3	12,7	13,0	12,5
Oman pääoman tuotto (ROE), %	4,1	22,7	30,1	25,3	20,3
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	8,1	22,2	39,2	35,8	28,1
Omavaraisuusaste, %	51,8	51,4	50,2	53,6	63,2
Nettovelkaantumisaste, %	25,0	19,8	25,4	6,3	-6,4
Korolliset nettovelat, MEUR					
Korolliset nettovelat, MEUR	64,6	60,6	84,5	21,7	-26,9
- % liikevaihdosta	8,8	6,4	8,1	2,2	-3,0
Liikevaihdon muutos, %	-22,7	-9,4	4,4	10,8	-0,4
Vienti Suomesta, MEUR	23,0	34,1	42,3	36,7	30,0
Ulkomaisten tytäryhtiöiden liikevaihto, MEUR	644,7	836,5	931,3	897,8	803,2
Ulkomaantoiminta yhteensä, MEUR	645,3	837,5	932,2	898,9	805,2
Ulkomaantoiminnan osuus, %	87,9	88,2	89,0	89,6	88,9
Henkilöstö 31.12.	3 316	3 678	4 581	4 325	4 126
Henkilöstö keskimäärin	3 426	4 211	4 497	4 260	4 169
Investoinnit (jatkuvat toiminnot), MEUR	25,9	39,0	52,0	50,2	44,6
- % liikevaihdosta	3,5	4,1	5,0	5,0	4,9

Osakekohtaiset tunnusluvut

	2009 IFRS	2008 IFRS	2007 IFRS	2006 IFRS	2005 IFRS
Osakepääoma, MEUR	146,4	146,4	146,4	146,4	148,8
Osakemäärä 31.12., 1 000 kpl	73 207	73 207	73 207	73 223	74 383
Osakemäärä omilla osakkeilla oikaistuna, 1 000 kpl					
- vuoden lopussa	73 067	73 047	73 207	73 135	73 135
- keskimäärin	73 049	73 187	73 201	73 135	73 941
Oma pääoma, MEUR	258,0	305,6	333,0	344,4	418,4
Osakevaihto, MEUR	455,8	1 195,1	2 362,0	964,0	477,7
Osakevaihto, 1 000 kpl	45 815	99 227	99 423	42 417	29 090
- keskimääräisestä lukumäärästä, %	62,7	135,6	135,8	58,0	39,3
Osakekannan markkina-arvo, MEUR	1 098,1	563,7	1 260,6	2 076,6	1 338,9
Oikaistu tulos per osake (laimennettu), EUR	0,16	0,99	1,39	1,32	1,12
Oma pääoma per osake, EUR	3,53	4,18	4,55	4,71	5,72
Osinko, MEUR	¹⁾ 36,5	62,1	102,5	102,5	166,0
Perusosinko per osake, EUR	¹⁾ 0,50	0,85	1,40	1,15	0,90
Lisäosinko per osake, EUR	-	-	-	0,25	1,37
Osinko per osake yhteensä, EUR	¹⁾ 0,50	0,85	1,40	1,40	2,27
Efektiivinen osinkotuotto, %	3,3	11,0	8,1	4,9	12,6
Osinko per tulos, %	316,3	85,9	100,7	106,1	202,7
PE-luku	94,9	7,8	12,4	21,5	16,1
Osakkeiden antikorjatut vaihtokurssit, EUR					
- ylin	15,10	18,91	31,45	29,35	19,78
- alin	6,80	6,10	15,31	18,00	13,72
- keskiarvo	9,95	12,04	23,76	22,73	16,39

Tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty sivulla 48.

Taulukon huomautukset:

¹⁾ hallituksen ehdotus

Keskimääräisessä osakemäärässä on otettu huomioon ostettujen omien osakkeiden vaikutus.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Oman pääoman tuotto (ROE), %	=	$\frac{\text{Tulos ennen veroja} - \text{tuloverot}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus, keskiarvo}}$	x 100
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	=	$\frac{\text{Tulos ennen veroja} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{korottomat velat, keskiarvo}}$	x 100
Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{Oma pääoma} \pm \text{vähemmistöosuus}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}}$	x 100
Nettovelkaantumisaste, %	=	$\frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus}}$	x 100
Korolliset nettovelat	=	Korolliset velat – rahat, pankkisaamiset ja rahoitusomaisuusarvopaperit	
Tulos/osake (EPS)	=	$\frac{\text{Kauden tulos}}{\text{Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakemäärä ilman omia osakkeita}}$	
Oma pääoma/osake	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakeantioikaistu osakemäärä vuoden lopussa}}$	
Osinko/tulos	=	$\frac{\text{Osinko per osake}}{\text{Tulos per osake}}$	
Efektiiivinen osinkotuotto	=	$\frac{\text{Osinko per osake}}{\text{Osakekurssi tilikauden päättyessä}}$	x 100
Hinta/voittosuhte, P/E	=	$\frac{\text{Osakekurssi tilikauden päättyessä}}{\text{Tulos per osake}}$	
Osakevaihdon kehitys	=	Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumäärä suhteessa osakkeiden lukumäärän keskiarvoon	
Osakekannan markkina-arvo	=	Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa x viimeinen kaupantekokurssi	
Osakkeen keskiarvo	=	$\frac{\text{Osakkeiden euro-määräinen vaihto}}{\text{Osakkeiden kpl-määräinen vaihto}}$	

Konsernin laaja tuloslaskelma

MEUR	Liite	2009	2008
Jatkuvat toiminnot			
Liikevaihto	2	734,1	949,2
Hankinnan ja valmistuksen kulut		463,0	607,4
Bruttokate		271,1	341,8
Liiketoiminnan muut tuotot	5	4,2	1,4
Varastointimenot		32,4	30,2
Myynnin ja markkinoinnin kulut		140,1	175,0
Hallinnon kulut		45,0	50,8
Liiketoiminnan muut kulut	5	16,6	36,0
Kulut		234,1	292,0
Liikevoitto	2	41,2	51,2
Rahoitustuotot	8	11,7	15,0
Rahoituskulut	8	24,4	25,2
Tulos ennen veroja		28,5	41,0
Tuloverot	9	11,3	10,9
Tulos jatkuvista toiminnoista		17,2	30,1
Lopetetut toiminnot			
Lopetettujen toimintojen tulos		-5,7	42,4
Tilikauden tulos		11,5	72,5

MEUR	Liite	2009	2008
Muut laajan tuloksen erät			
Muuntoerot		2,4	5,2
Rahavirran suojaukset		0,5	-1,4
Kaudelle kirjatut laajan tuloksen erät		2,9	3,8
Tilikauden laaja tulos		14,4	76,3
Osakekohtainen tulos, EUR	10	0,16	0,99
- Jatkuvat toiminnot		0,24	0,41
- Lopetetut toiminnot		-0,08	0,58
Osakekohtainen tulos laimennettuna, EUR		0,16	0,99
- Jatkuvat toiminnot		0,24	0,41
- Lopetetut toiminnot		-0,08	0,58

Konsernitase

MEUR	Liite	31.12.2009	31.12.2008
Varat			
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet		28,4	30,4
Liikearvo		73,0	70,0
Muut aineettomat hyödykkeet		0,1	0,2
Keskeneräiset hankinnat		-	0,7
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	11	101,5	101,3
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet		9,8	10,2
Rakennukset ja rakennelmat		54,3	57,8
Koneet ja kalusto		87,4	92,4
Muut aineelliset hyödykkeet		7,7	7,0
Keskeneräiset hankinnat		15,9	17,1
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	12	175,1	184,5
Arvopaperit ja pitkäaikaiset sijoitukset			
Muut osakkeet ja osuudet	15	0,4	0,2
Muut sijoitukset	16	7,1	6,1
Arvopaperit ja pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä		7,5	6,3
Laskennalliset verosaamiset	21	12,0	17,0
Pitkäaikaiset varat yhteensä		296,1	309,1

MEUR	Liite	31.12.2009	31.12.2008
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	17	74,3	104,5
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset		88,2	91,4
Lainasaamiset		0,0	0,0
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset		8,5	11,2
Siirtosaamiset		14,7	15,3
Muut saamiset		3,6	10,2
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	18, 19	115,0	128,1
Rahavarat		13,2	53,2
Lyhytaikaiset varat yhteensä		202,5	285,8
Varat yhteensä			
		498,6	594,9

MEUR	Liite	31.12.2009	31.12.2008
Oma pääoma ja velat			
Oma pääoma	20		
Osakepääoma		146,4	146,4
Ylikurssirahasto		50,2	50,2
Muut rahastot		1,3	0,8
Kertyneet muuntoerot		-14,0	-16,4
Kertyneet voittovarot		74,1	124,6
Oma pääoma yhteensä		258,0	305,6
Velat			
Pitkäaikaiset velat			
Korolliset velat	24	60,2	77,0
Työsuhde-etuksiin liittyvät veloitteet	22	20,5	20,2
Varaukset	23	5,7	7,7
Laskennallinen verovelka	21	9,7	8,1
Muut pitkäaikaiset velat		1,6	1,1
Pitkäaikaiset velat yhteensä		97,7	114,1
Lyhytaikaiset velat			
Korolliset velat	24	17,6	36,8
Ostovelat		45,0	50,1
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat		3,6	0,7
Varaukset	23	12,7	22,3
Muut lyhytaikaiset velat	25	64,0	65,3
Lyhytaikaiset velat yhteensä		142,9	175,2
Velat yhteensä		240,6	289,3
Oma pääoma ja velat yhteensä		498,6	594,9

Konsernin rahavirtalaskelma

MEUR	Liite	1.1.–31.12.2009	1.1.–31.12.2008
Liiketoiminnan rahavirta			
Tulorahoitus			
Tilikauden tulos		11,5	72,5
Oikaisuerät:			
Poistot		32,0	31,8
Tuloverot		11,3	10,9
Korkotuotot		-1,3	-1,7
Korkokulut		4,3	8,0
Liiketoimintojen ja käyttöomaisuuden myyntivoitot/-tappiot		-2,7	-41,0
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta		-0,2	-0,2
Muut rahavirran oikaisuerät		10,8	4,7
Tulorahoitus		65,7	85,0
Nettokäyttöpääoman muutos			
Saamiset		23,0	59,5
Vaihto-omaisuus		31,3	59,1
Korottomat velat		-28,4	-62,9
Nettokäyttöpääoman muutos		25,9	55,7
Maksetut verot		-8,5	-39,8
Maksetut korot		-5,2	-6,8
Saadut korot		0,9	1,3
Liiketoiminnan rahavirta		78,8	95,4

MEUR	Liite	1.1.–31.12.2009	1.1.–31.12.2008
Investointien rahavirta			
Osakehankinnat	4	-1,9	-
Tytäryritysten ja liiketoimintojen myynnit	3	-	76,4
Käyttöomaisuusinvestoinnit		-24,0	-39,0
Käyttöomaisuuden myyntituotot		7,3	0,4
Saadut osingot		0,2	0,2
Lainasaamisten takaisinmaksut		0,2	0,2
Investointien rahavirta		-18,2	38,2
Rahavirta ennen rahoitusta		60,6	133,6
Rahoituksen rahavirta			
Lainojen nostot		-	19,1
Lainojen takaisinmaksut		-36,4	-
Osingonjako		-62,1	-102,5
Omien osakkeiden osto		-	-1,2
Rahoitusleasingosimukset		-2,0	-2,0
Rahoituksen rahavirta		-100,5	-86,6
Rahavarojen muuntoerot		-0,1	-0,1
Rahavarojen muutos		-40,0	46,9
Rahavarat 1.1.		53,2	6,3
Rahavarat 31.12.		13,2	53,2
Muutos taseen mukaan		-40,0	46,9

Laskelma oman pääoman muutoksista

	Osakemäärä, ulkona olevat (1 000)	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Muut rahastot	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Suojaus- rahasto	Omat osakkeet	Kertyneet muuntoerot	Kertyneet voittovarät	Yhteensä
Oma pääoma 1.1.2008	73 207	146,4	50,2	1,6	0,1	0,5	-	-24,1	158,3	333,0
Tilikauden laaja tulos						-1,4		5,2	72,5	76,3
Omien osakkeiden osto	-160						-1,2			-1,2
Maksetut osingot									-102,5	-102,5
Siirrot rahastojen välillä ja muut oikaisut								2,5	-2,5	-
Oma pääoma 31.12.2008	73 047	146,4	50,2	1,6	0,1	-0,9	-1,2	-16,4	125,8	305,6
Oma pääoma 1.1.2009	73 207	146,4	50,2	1,6	0,1	-0,9	-1,2	-16,4	125,8	305,6
Tilikauden laaja tulos						0,5		2,4	11,5	14,4
Maksetut osingot									-62,1	-62,1
Siirrot rahastojen välillä ja muut oikaisut				0,0					0,0	-
Osakepalkkio-ohjelma									0,1	0,1
Oma pääoma 31.12.2009	73 207	146,4	50,2	1,6	0,1	-0,4	-1,2	-14,0	75,3	258,0

Lisätietoja, ks liite 20.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1. KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Yrityksen perustiedot

Uponor on kansainvälisesti toimiva talo- ja yhdyskuntateknisiä ratkaisuja tarjoava teollisuus-konserni. Konsernin segmenttirakenne muodostuu liiketoimintojen ja maantieteellisten alueiden pohjalta määritellyistä kolmesta raportoitavasta segmentistä, jotka ovat Talotekniikka – Eurooppa; Talotekniikka – Pohjois-Amerikka sekä Yhdyskuntatekniikka – Pohjoismaat. Segmenttien riskit ja tuotot eroavat markkina- ja liiketoimintaympäristön, tuotetarjonnan, palveluiden sekä asiakasrakenteen osalta. Liiketoiminnan johto, valvonta ja raportointirakenteet on ryhmitelty liiketoimintasegmenttien mukaisesti.

Konsernin emoyritys on Uponor Oyj. Uponor Oyj:n kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity osoite on:

Uponor Oyj

PL 37, Robert Huberin tie 3 B

01511 Vantaa

Puh. 020 129 211, telefax 020 129 2841

Jälgennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa internet-osoitteesta www.uponor.com tai konsernin emoyhtiön yllämainitusta osoitteesta.

Uponor Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 9.2.2010 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

Laatimisperusta

Uponor-konsernin konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisen tilinpäätöskäytännön (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti. Tilinpäätöstä laadittaessa on noudatettu 31.12.2009 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä niiden SIC ja IFRIC -tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitoa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n IAS-asetuksessa N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyt standardit ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisölain-sääntövaatimusten mukaiset. Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina ja ne perustuvat liiketapahtumien alkuperäisiin hankintamenoihin, ellei alla esitetyissä laskentaperiaatteissa ole toisin mainittu.

Konserni on soveltanut 1.1.2009 alkaen seuraavia uusia tai muutettuja standardeja sekä tulkintoja. Vertailutiedot on muutettu, jos sitä on edellytetty:

- Uudistettu IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen. Uudistetun standardin käyttöönotto vaikutti lähinnä tilinpäätöksen laajan tuloslaskelman ja oman pääoman muutoksia osoittavan laskelman esitystapaan sekä tilinpäätöksessä käytettävään terminologiaan.

- Muutokset IFRS 7:ään Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot – Rahoitusinstrumentteja koskevien liitetietojen parantaminen. Muutosten myötä otetaan käyttöön kolmitasoinen hierarkia rahoitusinstrumenttien käypien arvojen esittämisessä. Muutokset ovat lisänneet vuosittain esitettävien liitetietojen määrää.
- Uudistettu IAS 23 Vieraan pääoman menot. Uudistettu standardi edellyttää, että ehdot täyttävän omaisuuserän, kuten tuotantolaitoksen, hankintameno sisällytetään välittömästi kyseisen omaisuuserän hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta johtuvat vieraan pääoman menot. Konserni on aiemmin kirjannut, sallitun tavan mukaisesti, vieraan pääoman menot kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet.
- Muutokset IFRS 2:een Osakeperustaiset maksut – Oikeuden syntymisehdot ja peruutukset. Muutoksilla ei ole ollut vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IFRS 8 Toimintasegmentit. IFRS 8:n mukaan esitettävien segmenttitietojen on perustuttava johdolle toimitettuun sisäiseen raportointiin ja siinä noudatettuihin laatimisperiaatteisiin. Segmenttimuutoksesta riippumatta konserni muutti segmenttiraportointiaan 1.1.2009 lähtien vastaamaan uutta, 1.9.2008 julkaistua organisaatorakennetta.
- Improvements to IFRSs -muutokset (Annual Improvements, toukokuu 2008) (voimaan pääsääntöisesti 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilta tilikausilta). Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain, mutta muutokset eivät ole olleet merkittäviä konsernitilinpäätöksen kannalta.
- Muilla muutoksilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Arvioiden käyttö

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta tiettyjen arvioiden tekemistä ja tietoa harkintaan perustuvista ratkaisuista. Nämä vaikuttavat varojen ja velkojen määrään taseessa, ehdollisten varojen ja velkojen esittämiseen tilinpäätöksessä sekä tilikauden tuottoihin ja kuluihin. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimis-periaatteiden soveltamisessa. Arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen parhaaseen näkemykseen, ja siksi on mahdollista, että toteutumat poikkeavat käytetyistä arvoista.

Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiön Uponor Oyj:n lisäksi kaikki ne yhtiöt, joissa emoyhtiöllä on omistuksensa perusteella suoraan tai tytäryhtiöidensä kanssa yli puolet äänivallasta. Tytäryhtiöiksi katsotaan kaikki yhtiöt, joiden osakekannan äänimäärästä Uponor Oyj omistaa joko suoraan tai välillisesti enemmän kuin 50 % tai joissa sillä muuten on oikeus määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista taloudellisen hyödyn saamiseksi sen toiminnasta. Vuoden aikana hankitut tai perustetut tytäryhtiöt on otettu mukaan siitä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan. Myydyt yhtiöt ovat mukana tuloslaskelmassa siihen saakka, kun määräysvalta lakkaa.

Keskinäinen osakeomistus eliminoidaan hankintamenomenetelmällä. Hankintamenomenetelmän mukaan hankitun yhtiön varat ja velat arvostetaan käypiin arvoihin hankintahetkellä, ja se osa hankintamenosta, joka ylittää konsernin osuuden hankitun yrityksen nettovarallisuuden käyvästä arvosta on liikearvoa. IFRS 1 -standardin salliman helpotuksen mukaisesti IFRS-siirtymispäivää (1.1.2004) aikaisempia yrityshankintoja ei ole oikaistu IFRS-periaatteiden mukaisiksi, vaan liikearvo vastaa suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaista kirjanpitoarvoa. Konserniyhtiöiden väliset liiketapahtumat, saamiset, velat, realisoitumattomat sisäiset katteet ja konsernin sisäiset osingot eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida, mikäli ne johtuvat arvonalentumisesta.

Osakkuusyhtiöt ovat yrityksiä, joissa konsernilla on 20–50 % osakekannan äänimäärästä tai joissa konserni käyttää huomattavaa vaikutusvaltaa. Osuudet osakkuusyhtiöissä on yhdistetty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. Osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksesta on laskettu konsernin omistuksen mukaisesti ja esitetään tuloslaskelmassa erikseen. Jos konsernin osuus osakkuusyhtiön tappiosta ylittää sen kirjanpitoarvon, osuutta ei yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyhtiöiden veloitteiden täyttämiseen.

Ulkomaan rahan määräiset erät

Kukin yhtiö muuntaa omassa kirjanpidossaan päivittäiset valuuttamääräiset tapahtumat toimintavaluutan määräisiksi tapahtumapäivän valuuttakurssia käyttäen. Tilinpäätöksissä valuuttamääräiset monetaariset erät muunnetaan käyttäen tilinpäätöspäivän valuuttakursseja. Normaaliin liiketoimintaan liittyvät kurssierot käsitellään myyntien ja ostojen oikaisuina, kun taas rahoitukseen liittyvät kurssierot esitetään rahoituksen kurssieroissa.

Konsernitilinpäätöksessä ulkomaisten tytäryhtiöiden tuloslaskelmat on muunnettu euroiksi raportointikauden keskimääräisen mukaan ja taseet tilinpäätöspäivän kurssia käyttäen. Tästä aiheutunut muuntoero sekä tytäryhtiöiden omien pääomien muuntamisesta aiheutuneet muut muuntoerot esitetään omassa pääomassa erillisenä eränä. Lisäksi emoyhtiön ulkomaisille tytäryhtiöille antamien omaa pääomaa korvaavien lainojen kurssierot on käsitelty muuntoerona konsernitilinpäätöksessä. Tytäryhtiöiden myyntien ja lopettamisten sekä olennaisten pääomapalautusten yhteydessä realisoituneet muuntoerot tuloutetaan tuloslaskelmassa.

Myytäväenä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Myytäväenä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät sekä lopetettuun toimintoon liittyvät omaisuuserät luokitellaan myytävänä olevaksi, kun yritys yksittäisen suunnitelman mukaisesti päättää luopua erillisestä, merkittävästä liiketoimintayksiköstä, jonka varat, velat ja taloudellinen tulos voidaan erottaa toiminnallisesti ja taloudellista raportointia varten. Myytävänä oleva pitkäaikainen omaisuus esitetään erillisenä eränä konsernin taseessa. Lopetettujen toiminnon tulos sekä toiminnon lopettamisesta syntyvä voitto tai tappio esitetään erillisenä eränä konsernin tuloslaskelmassa. Lopetettuun toimintoon liittyvät omaisuuserät arvostetaan kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan käypään arvoon. Poistot näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä. Konsernilla ei ole

myytäväksi luokiteltuja omaisuuseriä tilinpäätöshetkellä eikä vertailukautena. Vuoden 2009 tilinpäätöksessä on lopetettuina toimintoina esitetty kesäkuussa 2008 myydyt yhdyskuntatekniset liiketoiminnot Irlannissa. Edellisellä tilikaudella lopetetut toiminnot kattoivat Irlannin lisäksi myös Ison-Britannian ja Saksan myydyt liiketoiminnot.

Tuloutusperiaate

Tuotteiden myynnistä saadut tuotot kirjataan, kun myytyjen tuotteiden omistukseen liittyvät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle sovitujen toimitusehtojen mukaisesti eikä konsernilla enää ole tuotteiden hallintaoikeutta tai todellista määräysvaltaa. Tuotot palveluista kirjataan, kun palvelut on suoritettu. Liikevaihtoa laskettaessa myyntituottoja oikaistaan välillisillä veroilla, annetuilla alennuksilla sekä valuuttamääräisten myyntien kurssieroilla.

Tutkimus ja tuotekehitys

Tutkimusmenot kirjataan kuluksi toteutumishetkellä ja ne sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin. Tuotekehitysmenot kirjataan myös kuluksi toteutumishetkellä, ellei tuotekehitysmenojen taseeseen aktiivoinnin edellytyksenä olevat kriteerit täyty. Tuotekehitysmenot aktivoidaan aineettomina hyödykkeinä taseeseen ja poistetaan taloudellisen vaikutusajan kuluessa, kun tuotteesta odotetaan saatavan vastaista taloudellista hyötyä ja tietyt muut kriteerit, kuten tuotteen tekninen toteutettavuus ja kaupallinen hyödynnettävyys, ovat varmistuneet. Konsernilla ei ole taseeseen aktivoituja tuotekehitysmenoja.

Eläkejärjestelyt

Konsernin eläkejärjestelyt noudattavat eri maiden paikallisia sääntöjä ja käytäntöjä. Niiden määrät perustuvat vakuutusmatemaattisiin laskelmiin tai vakuutusyhtiöiden suoriin veloituksiin. Konsernilla on maksu- ja etuusperusteisia eläkejärjestelyjä.

Maksupohjaisissa järjestelyissä eläkemaksut suoritetaan vakuutusyhtiöille, jonka jälkeen konsernilla ei ole enää muita maksuveloituksia. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jota veloitus koskee.

Etuusperusteisissa järjestelyistä taseen eläkevastuuna esitetään tulevien eläkemaksujen nykyarvo tilinpäätöspäivänä vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen tilinpäätöspäivän käyvällä arvolla ja oikaistuna vakuutusmatemaattisilla voitoilla ja tappioilla sekä takautuvaan työsuoritukseen perustuvilla menoilla. Eläkevelvoite määritetään käyttäen ennakoitua etuus-oikeusyksikköön perustuvaa menetelmää (Projected Unit Credit Method). Eläkevelvoitteiden nykyarvoa laskettaessa käytetään diskonttaus korkona yritysten liikkeellelaskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoa tai valtion velkasitoumusten korkoa. Eläkemenot etuusperusteisista järjestelyistä kirjataan kuluksi jaksottamalla kustannukset työntekijöiden keskimääräiselle palvelusajalle.

Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan henkilöiden keskimääräiselle jäljellä olevalle palvelusajalle jaksotettuina siltä osin kuin ne ylittävät suuremman seuraavista: 10 % eläkevelvoitteesta tai 10 % varojen käyvästä arvosta.

Liikevoitto

Liikevoitto on tuloslaskelman erä, joka saadaan, kun liikevaihdosta vähennetään varsinaiseen liiketoimintaan kuuluvat menot.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Lainojen hankinnasta välittömästi johtuvat transaktiomenot, jotka liittyvät selkeästi tiettyyn lainaan, sisällytetään lainan alkuperäiseen jaksotettuun hankintamenuun ja jaksotetaan korkokuluksi efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Aineelliseen käyttöomaisuuteen kuuluvien, pitkää rakennusaikaa edellyttävien hankkeiden rakennusaikaiset korot aktivoidaan käyttöomaisuuteen sitä mukaa kuin investointi saatetaan käyttötarkoituksensa mukaiseen käyttökuuntoon ja osaksi käyttöomaisuutta.

Konserniyhtiöt eivät ole IAS 23:n mukaisesti aktivoineet vieraan pääoman menoja tilikaudella 2009.

Tuloverot

Konsernin tuloslaskelman veroihin kirjataan konserniyhtiöiden tilikausien tuloksia vastaavat suoriteperusteiset verot, jotka perustuvat kunkin yhtiön paikallisen verosäännösten mukaisesti laskettuun verotettavaan tuloon. Tuloslaskelman veroihin kirjataan myös aikaisempien tilikausien verojen oikaisu sekä laskennallisten verojen muutokset. Laskennallinen verovelka tai -saaminen lasketaan kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista käyttäen tilinpäätöshetkellä voimassaolevia verokantoja. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti, joka todennäköisesti on käytettävissä tulevien tilikausien verotettavaa tuloa vastaan.

Aineettomat hyödykkeet

Liikearvo

Liikearvo sisältää tulevia taloudellisia hyötyjä omaisuuseristä, joita konserni ei yritystalon yhteydessä voi määrittää ja kirjata erikseen. Liikearvo lasketaan hankintamenon ja hankitun yhtiön nettovarallisuuden käyvän arvon erotuksena hankintahetkellä. Liikearvot on kohdistettu liiketoimintasegmenteille, ja ne testataan vuosittain mahdollisten arvonalentumisten varalta. Liikearvosta ei tehdä poistoja, mutta sille tehdään arvonalentumistesti vuosittain. Konserniyhtiön lopettamisesta tai myymisestä aiheutuvat voitot ja tappiot sisältävät myytyyn yksikköön liittyvän liikearvon määrän.

Muut aineettomat hyödykkeet

Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyvät tavaramerkit, patentit, tekijänoikeudet, aktivoidut kehittämismenot ja ohjelmistojen lisenssit. Aineettomat hyödykkeet on kirjattu taseessa alkuperäiseen hankintamenuunsa vähennettynä kertyneillä poistoilla taloudellisen vaikutusajan kuluessa sekä mahdollisilla arvonalentumisilla.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Konserniyhtiöiden aineellinen käyttöomaisuus on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintamenuunsa vähennettynä kertyneillä poistoilla taloudellisen vaikutusajan kuluessa sekä mahdollisilla

arvonalentumisilla. Aineelliseen käyttöomaisuuteen kuuluvien, pitkää rakennusaikaa edellyttävien hankkeiden rakennusaikaiset korot aktivoidaan käyttöomaisuuteen sitä mukaan kuin investointi saatetaan käyttötarkoituksensa mukaiseen käyttökuuntoon ja osaksi käyttöomaisuutta.

Tavanomaiset korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet. Uudistus- ja perusparannushankkeiden menot lisätään taseen kirjanpitoarvoon silloin, kun on todennäköistä, että yritykselle koituu taloudellista hyötyä yli olemassa olevan hyödykkeen alun perin arvioidun suoritustason.

Käyttöomaisuuden luovutuksista, myynneistä tai käytöstä poistamisista johtuvat voitot ja tappiot lasketaan saatujen nettotuottojen ja tasearvon erotuksena. Myyntivoitot esitetään liiketoiminnan muina tuottoina ja myyntitappiot liiketoiminnan muina kuluina.

Aineettomien hyödykkeiden ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistot

Konserniyhtiöiden aineettomat hyödykkeet ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintamenuun vähennettynä kertyneillä tasapoistoilla taloudellisen vaikutusajan kuluessa sekä mahdollisilla arvonalennuksilla. Maa-alueista ei tehdä poistoja, koska niillä ei katsota olevan taloudellista vaikutusaikaa. Muiden omaisuusryhmien arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

	vuotta
Rakennukset	20–40
Tuotantokoneet ja -laitteet	8–12
Muut koneet ja laitteet	3–15
Konttori- ja myymäläkalusto	5–10
Kuljetusvälineet	5–7
Aineettomat hyödykkeet	3–10

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Julkiset avustukset

Aineellisen ja aineettoman käyttöomaisuuden hankintaan liittyvät yhtiön saamat avustukset vähennetään hyödykkeen hankintamenuun ja kirjataan tuloslaskelmaan pienentämään hyödykkeestä kirjattavia poistoja. Muut yhtiön saamat avustukset kirjataan tuloslaskelmaan tuottoina niille tilikausille, joilla avustuksia vastaavat kulut syntyvät. Tällaiset avustukset esitetään avustuksen kohteeseen liittyvien kulujen vähennyksenä.

Aineettomien hyödykkeiden ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvonalentuminen

Omaisuuksien tasearvoja arvioidaan jatkuvasti mahdollisen arvonalentumisen selvittämiseksi. Jos arvonalentumiseen viittaavia tekijöitä ilmenee, arvioidaan kyseessä olevasta omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuneilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvo määritettäessä kyseessä olevan omaisuuserän kerryttämät arvioidut vastaiset rahavirrat diskontataan nykyarvoonsa. Diskonttaus perustuu sellaiseen korkotasoon, joka kuvastaa kyseisen rahavirtaa tuottavan yksikön keskimääräistä tuottovaatimusta. Arvonalentumista tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksikköjen tasolla. Rahavirtaa tuottava yksikkö on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja sen rahavirrat on erotettavissa muista rahavirroista.

Arvon alentuminen kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvon alentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan. Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja muihin aineettomiin hyödykkeisiin paitsi liikearvoon liittyvä arvonalentumistappio perutaan siinä ja vain siinä tapauksessa, että viimeisimmän arvonalentumistappion kirjaamisen jälkeen on tapahtunut muutos arvioissa, joita on käytetty määrittettäessä omaisuuserästä kerrytettävissä olevaa rahamäärää. Arvon alennusta ei kuitenkaan peruuteta yli sen tasearvon, joka oli voimassa ennen aiempien tilikausien arvonalennuskirjauksia. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta.

Liikearvot testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta.

Vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset, joissa konsernille siirtyy olennainen osa hyödykkeen omistukselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingisopimuksiksi. Ne merkitään taseessa aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Vuokratut hyödykkeet arvostetaan niiden käypään arvoon vuokrasopimuksen alkamisajankohtana tai sitä alempana vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Vastaavat leasingvuokravastuut, joista vähennetään rahoituskustannukset, sisältyvät korollisiin velkoihin. Rahoituksen korko kirjataan tuloslaskelmaan leasingisopimuksen voimassaoloaikana. Rahoitusleasingisopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhemmän vuokra-ajan kuluessa.

Vuokrasopimukset, joissa olennainen osa hyödykkeen omistukselle ominaisista riskeistä ja eduista jää vuokralle antajalle, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Niiden vuokrat merkitään kuluiksi tuloslaskelmaan vuokra-ajan kuluessa.

Konsernin vuokralle antamat hyödykkeet, joiden omistamiselle ominaiset riskit ja hyödyt ovat siirtyneet olennaisilta osilta vuokralle ottajalle, käsitellään rahoitusleasingisopimuksina ja kirjataan taseeseen saamisena. Saaminen kirjataan nykyarvoon. Konsernilla ei ole vuokralle annettuja hyödykkeitä.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu fifo-periaatteen mukaan laskettuun hankintamenoon tai sitä alempana nettorealisointiarvoon. Nettorealisointiarvo on vaihto-omaisuushyödykkeestä tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava hinta vähennettynä sen valmiiksi saattamisella sekä myyntikustannuksilla. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno sisältää muuttuvien kulujen lisäksi niille kohdistetun osuuden valmistuksen välillisistä kustannuksista.

Varaukset

Varaus merkitään taseeseen, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, josta vapautuminen todennäköisesti edellyttää taloudellista suoritusta tai aiheuttaa oikeudellisen menetyksen, ja tämän velvoitteen määrä on luotettavasti arvioitavissa. Varauksina voivat olla mm. takuuvaraukset, uudelleenjärjestelymenot sekä tappioliset sopimukset. Varausten muutokset sisältyvät tuloslaskelmassa ko. kulujen ryhmään.

Rahavarat

Rahavarat sisältävät käteisvarat, lyhytaikaiset pankkitalletukset sekä muut lyhytaikaiset, erittäin likvidit sijoitukset, jotka erääntyvät kolmen kuukauden kuluessa. Rahavarat arvostetaan taseessa hankintamenoon. Käytössä oleva pankkitilien luottolimiitti kirjataan lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin.

Rahoitusvarat

Rahoitusvarat luokitellaan seuraaviin ryhmiin: tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset, lainat ja muut saamiset ja myytävissä olevat rahoitusvarat. Rahoitusvarojen myynnit ja ostot huomioidaan kirjanpidossa kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä rahavaroja, jotka arvostetaan käypään arvoon. Ne on hankittu pääasiassa voittoa saamiseksi lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksista. Tähän ryhmään kuuluvat myös johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Korke- ja valuuttajohdannaiset kirjataan hankittaessa taseeseen alkuperäiseen hankintamenoon, ja ne arvostetaan käypään arvoon jokaisena tilinpäätöspäivänä. Käypä arvo määritetään käyttäen tilinpäätöspäivän markkinahintoja tai tulevien arvioitujen kassavirtojen nykyarvoa. Käyvän arvon muutokset sekä realisoituneet että realisoitumattomat voitot ja tappiot kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät. Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat sisältyvät muihin saamisiin taseessa.

Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat sisältävät kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä rahavaroja, jotka arvostetaan käypään arvoon. Ne on hankittu pääasiassa voittoa saamiseksi lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksista. Tähän ryhmään kuuluvat myös johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Korke- ja valuuttajohdannaiset kirjataan hankittaessa taseeseen alkuperäiseen hankintamenoon, ja ne arvostetaan käypään arvoon jokaisena tilinpäätöspäivänä. Käypä arvo määritetään käyttäen tilinpäätöspäivän markkinahintoja tai tulevien arvioitujen kassavirtojen nykyarvoa. Käyvän arvon muutokset sekä realisoituneet että realisoitumattomat voitot ja tappiot kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät. Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat sisältyvät muihin saamisiin taseessa.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ovat rahoitusvaroja, jotka erääntyvät määrättyinä päivinä, ja konsernilla on aikomus ja kyky pitää ne eräpäivään asti. Ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmällä. Konsernilla ei ole eräpäivään asti pidettäviä sijoituksia tilinpäätöshetkellä.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahavaroja, joita ei noteerata julkisilla markkinoilla ja joilla on kiinteä tai määritettävissä oleva maksupäivä, eikä konserni pidä niitä kaupankäyntitarkoituksessa. Ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon. Myyntisaamiset arvostetaan niiden odotettuun käypään arvoon, joka on alkuperäinen laskutusarvo vähennettynä myyntisaamisten arvonalennuksilla. Myyntisaamisista tehdään arvonalennus, kun on olemassa perusteltu näyttö siitä, että konserni ei tule saamaan kaikkia saamiaan takaisin alkuperäisin ehdoin. Velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, velallisen todennäköinen konkurssi tai maksujen laiminlyönti ovat viitteitä myyntisaamisten todennäköisestä arvonalentumisesta.

Myytävissä olevat rahoitusvarat koostuvat noteeratuista ja noteeraamattomista osakkeista ja sijoituksista. Ne arvostetaan käypään arvoon käyttämällä tilinpäätöspäivän markkinahintoja, kassavirtojen nykyarvomenetelmää tai muita soveltuvia arvostusmalleja. Osakkeet ja sijoitukset, joiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää, arvostetaan hankintamenoon. Myytävissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutokset kirjataan oman pääoman arvonnmuutosrahastoon verovaikutus huomioiden. Käyvän arvon muutokset kirjataan omasta pääomasta tuloslaskelmaan silloin, kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on pysyvästi alentunut niin, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio.

Rahoitusvelat

Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvelat kirjataan käypään arvoon. Tähän ryhmään luokitellaan johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa ja joiden käypä arvo on negatiivinen.

Muut rahoitusvelat kirjataan alun perin käypään arvoon ja myöhemmin ne arvostetaan efektiivisen koron menetelmää käyttäen jaksotettuun hankintamenoon. Transaktiomenot on sisällytetty rahoitusvelkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Muut rahoitusvelat sisältävät pitkä- ja lyhytaikaiset korolliset velat ja ostovelat.

Johdannaisopimukset ja suojauslaskenta

Konserni käyttää johdannaisopimuksia vähentääkseen valuutta-, korko- ja hintariskiä.

Rahoitusjohdannaisia käytetään suojaustarkoitukseen, ja rahoitusjohdannaiset luokitellaan käypään arvoon tulosvaikuttavasti arvostettaviin rahoitusvaroihin. Vuoden 2009 loppuun saakka rahoitusjohdannaisiin, kuten valuutta- ja korkojohdannaisiin, ei ole sovelluttu suojauslaskentaa. Konserni on päättänyt aloittaa suojauslaskennan käytön vuonna 2010 rahoituskomitean erikseen päättämien valuuttamäärien konsernin sisäisten lainojen osalta.

Hyödykejohdannaiset kirjataan hankittaessa taseeseen alkuperäiseen hankintamenuun ja ne arvostetaan käypään arvoon jokaisena tilinpäätöspäivänä. Hyödykejohdannaisien käyvät arvot määritetään käyttämällä julkisesti noteerattuja markkinahintoja. Käyvän arvon muutoksista johtuvat sekä realisoituneet että realisoitumattomat voitot ja tappiot esitetään hankinnan ja valmistuksen kuluissa.

Niihin hyödykejohdannaisiin, jotka täyttävät IAS 39 -standardin mukaiset vaatimukset, sovelletaan suojauslaskentaa. Suojausohjelma dokumentoidaan IAS 39:n vaatimusten mukaisesti, ja hyödykejohdannaisien tehokkuus testataan sekä suojaussuhteen alkaessa että suojaussuhteen olemassaoloaikana. Tulevien rahavirtojen suojaukseen kohdistettujen hyödykejohdannaisien käypien arvojen muutokset kirjataan oman pääomaan siltä osin, kun suojaus on tehokas. Näin kertyneet oman pääoman muutokset kirjataan omasta pääomasta tulokseen samoille kausille, joilloin suojattavat rahavirrat vaikuttavat tulokseen. Suojauksen tehoton osuus kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan hankinnan ja valmistuksen kuluihin.

Konserni on soveltanut suojauslaskentaa sähköjohdannaisille syyskuusta 2007 alkaen.

Osakeperustaiset maksut – johdon kannustinjärjestelmä

Syyskuussa 2007 Uponor Oyj:n hallitus päätti konsernin johtoryhmää koskevan uuden pitkäaikaisen kannustinohjelman käynnistämisestä. Osallistua ohjelmaan johtoryhmän jäsenen oli hankittava elokuun 2008 loppuun mennessä ohjelmassa määritellyn rahamäärän arvosta yhtiön osakkeita. Yhtiön kumulatiivisesta liikevoitosta vuosina 2007–2011 ja ohjelman puitteissa itsehankittujen osakkeiden määrästä riippuen heillä on mahdollisuus saada palkkiona Uponorin osakkeita keväällä 2012. Johtoryhmän jäsenet ovat hankkineet osallistumisen edellytyksenä olleet osakkeet määräaikaan mennessä.

Uponor Oyj:n hallitus hyväksyi marraskuussa 2008 kolmevuotisen kannustinohjelman, joka on suunnattu osalle konsernin kansainvälisessä johdossa työskenteleviä henkilöitä. Osallistua ohjelmaan henkilön tuli elokuun 2009 loppuun mennessä hankkia ohjelmassa määritellyn rahamäärän arvosta yhtiön osakkeita. Heillä on mahdollisuus saada palkkiona Uponorin osakkeita, joiden määrä riippuu yhtiön kumulatiivisesta liikevoitosta vuosina 2009–2011 ja ohjelman puitteissa hankitusta osakemäärästä. Henkilöt, jotka kuuluvat tähän ryhmään, ovat hankkineet osallistumisen edellytyksenä olleet osakkeet määräaikaan mennessä.

Molemmissa ohjelmissa on kumulatiivisesta liikevoitosta riippuvainen palkkiomäärän kerroin. Lisäksi kansainvälisen johdon kannustinjärjestelmässä on yksittäisiä sen palkkioarvoon vaikuttavia rajaavia ehtoja.

Uponor tulee käyttämään osan hankkimistaan omista osakkeista kannustusohjelman palkkioina keväällä 2012.

Omat osakkeet

Emoyhtiöllä on ollut tilikauden ja vertailutilikauden aikana hallussaan omia osakkeita. Omat osakkeet on esitetty tilinpäätöksessä oman pääoman vähennyksenä. Tunnuksilukulaskennassa omien osakkeiden vaikutus on eliminoitu. Omat osakkeet vaikuttavat avaintunnuksilukujen laskentaan IFRS 33:n mukaisesti.

Maksettavat osingot

Konsernin maksamat osingot kirjataan sille tilikaudelle, jonka aikana yhtiökokous on hyväksynyt osingon maksettavaksi.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden toteutumien voivat poiketa tehdyistä arvioista ja käytetyistä oletuksista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Konsernin johto joutuu tekemään päätöksiä laatimisperiaatteiden valintaan ja soveltamiseen liittyen. Tämä koskee erityisesti niitä tapauksia, joissa voimassaolevissa IFRS -säännöksissä on mahdollisuus valita eri kirjaamis-, arvostamis-, tai esittämistapojen väliltä.

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arviot perustuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä. Aikaisemmat kokemukset ja tulevaisuutta koskevat oletukset, joiden uskotaan tilinpäätöshetkellä olevan perusteltuja, vaikuttavat tehtyihin arvioihin. Konsernissa seurataan arvioiden ja oletusten toteutumista säännöllisesti käyttämällä sekä sisäisiä että ulkoisia tietolähteitä. Muutokset arvioissa ja oletuksissa ovat mahdollisia, ja niiden vaikutus merkitään tilinpäätökseen sillä tilikaudella, jonka aikana arviota tai olettamusta korjataan, ja kaikilla tämän jälkeisillä tilikausilla.

Arvioita on käytetty määrittäessä tilinpäätöksessä raportoitujen erien suuruutta, muun muassa tiettyjen omaisuuserien realisoitavuutta, kuten laskennallisia verosaatavia ja muita saatavia, aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja aineettomien hyödykkeiden taloudellisia pitoaikoja, varauksia, eläkevastuita ja liikearvojen arvonalentumisia.

Konsernin kannalta merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät liikearvon arvonalentumistestauksiin ja etuus pohjaisiin eläkevelvoitteisiin. Näihin liittyvien laatimisperiaatteiden soveltaminen edellyttää merkittävien arvioiden ja oletusten tekemistä. Epävarmuutta sisältyy liikearvon arvonalentumistestausten yhteydessä tehtäviin oletuksiin tulevasta kassavirroista ja diskonttokoron määrittämiseen. Arvonalentumistesteissä diskonttokorkona käytetään konsernin keskimääräistä pääoman kustannusta (WACC:ia), joka määritetään valuutta-alueittain. Etuuspohjaisten eläkevelvoitteiden kirjanpitoarvo perustuu vakuutusmatemaattisiin laskelmiin, jotka perustuvat olettamuksiin ja arvioihin muun muassa varojen ja velkojen arvostamiseen käytetystä diskonttokorosta, varojen odotetusta tuotosta, inflaation ja palkkatason kehityksestä.

Uusien IFRS-standardien soveltaminen

Vuonna 2010 konserni ottaa käyttöön seuraavat julkaistut uudet ja muutetut standardit sekä tulkinnot:

- IFRS 3 Liiketoimintojen yhdistäminen (uudistettu 2008), voimassa 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Tämä vaikuttaa mahdollisten yrityshankintojen käsittelyyn.
- IAS 27 (uudistettu 2008) Konsernitiilinpäätös ja erillistilinpäätös, voimassa 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla.
- IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen – standardin muutos (Eligible Hedged Items) (voimaan 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilta tilikausilta). Konserni arvioi, ettei standardimuutoksella ole merkittävää vaikutusta tulevaan tilinpäätökseen.
- Improvements to IFRS (Annual Improvements, toukokuu 2008), voimassa pääosin 1.1.2010 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Konserni arvioi, ettei näillä ole merkittävää vaikutusta tulevaan tilinpäätökseen.
- Konserni arvioi, ettei muilla uusilla ja muutetuilla standardeilla sekä tulkinnoilla ole merkittävää vaikutusta tulevaan tilinpäätökseen.

2. TOIMINTASEGMENTIT

Uponorin segmenttirakenne muodostuu 1.1.2009 alkaen liiketoimintojen ja maantieteellisten alueiden pohjalta määritellyistä kolmesta segmentistä 1.9.2008 julkaistun uuden organisaatorakenteen mukaisesti. Raportoitavat segmentit ovat Talotekniikka – Eurooppa, Talotekniikka – Pohjois-Amerikka sekä Yhdyskuntatekniikka – Pohjoismaat. Segmenttien riskit ja tuotot eroavat markkina- ja liiketoimintaympäristön, tuotetarjonnan, palveluiden sekä asiakasrakenteen osalta. Liiketoiminnan johto, valvonta ja raportointirakenteet on ryhmitelty liiketoimintasegmenttien mukaisesti.

Talotekniikka – Eurooppa vastaa talotekniikan liiketoiminnoista Euroopassa sekä vientitoiminnoista niihin Euroopan ulkopuolisiin maihin, joissa Uponorilla ei ole omaa toimintaa. Talotekniikka – Pohjois-Amerikka vastaa talotekniikan liiketoiminnasta Yhdysvalloissa ja Kanadassa.

Talotekniikka Uponorissa tarkoittaa lähinnä asuin-, liike- ja julkisten rakennusten lämmitys-, viilennys- ja käyttövesiputkijärjestelmiä. Talotekniikan asiakaskunta koostuu pääosin LVI-asennusliikkeistä ja rakennusyhtiöistä.

Yhdyskuntatekniikka – Pohjoismaat vastaa yhdyskuntateknisistä liiketoiminnoista Pohjoismaissa. Sen tuotteita ja palveluja, kuten kunnallisteknisistä painevesiputkistoja sekä viemäröinti- ja jätevesijärjestelmiä, myydään kunnallistekniikan uudis- tai korjausrakentamista harjoittaville laitos- ja yritysasiakkaille.

Muut -segmentti sisältää konsernitoiminnot sekä sellaiset yhtiöt, joissa ei ole liiketoimintaa.

Taloudellisten tavoitteiden asettaminen ja seuranta kohdistuvat lähinnä liiketoimintayksiköiden liikevaihto- ja liikevoittolukuihin sekä liikevoittoon kohdistuvien kustannustekijöiden seurantaan ja operatiivisen nettokäyttöpääoman määrään. Konsernin resursseja johdetaan muun muassa kohdentamalla investointeja liiketoimintatarpeiden pohjalta sekä mitoittamalla henkilöstön määrä ja osaaminen vastaamaan liiketoimintaprosessien tarpeita.

Segmenttien yhdistely perustuu konsernin laadintaperiaatteisiin. Segmenttien välinen liiketoiminta on markkinaperusteista ja kaikki segmenttien väliset myynnit sekä sisäiset katteet eliminoidaan konsolidoinnin yhteydessä.

Vuoden 2008 vertailutiedot on muutettu vastaamaan uutta segmenttirakennetta. Tuloslaskelmaerät sisältävät segmentin jatkuvat toiminnot ja tase-erät muodostuvat kunkin tilinpäätöshetken konsernirakenteen mukaisesti. Vuonna 2008 jatkuviin toimintoihin ei sisällynyt yhdyskuntatekninen liiketoiminta Saksassa, joka myytiin huhtikuussa eikä yhdyskuntatekninen liiketoiminta Iso-Britanniassa ja Irlannissa, jonka myynti saatettiin päätökseen kesäkuussa 2008. Vuoden 2009 osalta lopetetut toiminnot kohdistuvat ainoastaan Irlantiin.

Segmenttien varat sisältävät tase-erät, jotka ovat joko suoraan tai perustellusti kohdistettavissa liiketoimintasegmenteille. Varat koostuvat pääasiassa korottomista varoista kuten aineellista ja aineettomista käyttöomaisuushyödykkeistä, vaihto-omaisuudesta, toimintaan liittyvistä siirtyvistä eristä sekä myyntisaamisista ja muista saamisista. Konsernin ulkoiset pitkäaikaiset saatavat, rahavarat sekä korolliset velat sisältyvät pääasiassa segmenttiin Muut.

Osakkuusyhtiöiden tulos 0,2 (0,2) miljoonaa euroa kohdistuu segmenttiin Talotekniikka – Eurooppa.

MEUR	2009		
Segmentin tuotot, jatkuvat toiminnot	Ulkoinen	Sisäinen	Yhteensä
Talotekniikka – Eurooppa	485,4	1,5	486,9
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	109,0	-	109,0
Yhdyskuntatekniikka – Pohjoismaat	139,7	3,7	143,4
Eliminoinnit	-	-5,2	-5,2
Uponor-konserni	734,1	-	734,1

MEUR	2008		
Segmentin tuotot, jatkuvat toiminnot	Ulkoinen	Sisäinen	Yhteensä
Talotekniikka – Eurooppa	632,7	2,6	635,3
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	130,8	-	130,8
Yhdyskuntatekniikka – Pohjoismaat	185,7	6,4	192,1
Eliminoinnit	-	-9,0	-9,0
Uponor-konserni	949,2	-	949,2

MEUR	2009	2008
Segmentin tulos, jatkuvat toiminnot		
Talotekniikka – Eurooppa	32,4	65,6
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	3,9	-16,0
Yhdyskuntatekniikka – Pohjoismaat	14,4	10,0
Muut	-9,3	-9,5
Eliminoinnit	-0,2	1,1
Uponor-konserni	41,2	51,2

MEUR	2009	2008
Segmentin poistot ja arvonalentumiset, jatkuvat toiminnot		
Talotekniikka – Eurooppa	16,2	15,3
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	6,1	5,6
Yhdyskuntatekniikka – Pohjoismaat	5,5	5,9
Muut	4,1	4,1
Eliminoinnit	0,6	0,5
Uponor-konserni	32,5	31,4

MEUR	2009	2008
Segmentin investoinnit, jatkuvat toiminnot		
Talotekniikka – Eurooppa	10,5	16,0
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	5,1	14,4
Yhdyskuntatekniikka – Pohjoismaat	10,1	4,7
Muut	1,7	3,9
Uponor-konserni	27,4	39,0

MEUR	2009	2008
Segmentin varat		
Talotekniikka – Eurooppa	398,2	417,0
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	118,1	121,8
Yhdyskuntatekniikka – Pohjoismaat	75,2	67,5
Muut	509,9	611,9
Eliminoinnit	-602,8	-623,3
Uponor-konserni	498,6	594,9

MEUR	2009	2008
Segmentin velat		
Talotekniikka – Eurooppa	281,6	290,3
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	69,7	90,3
Yhdyskuntatekniikka – Pohjoismaat	59,7	59,1
Muut	451,2	490,9
Eliminoinnit	-621,6	-641,4
Uponor-konserni	240,6	289,2

	2009	2008
Segmentin henkilöstö, jatkuvat toiminnot keskimäärin		
Talotekniikka – Eurooppa	2 433	2 803
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	422	532
Yhdyskuntatekniikka – Pohjoismaat	510	605
Muut	61	66
Uponor-konserni	3 426	4 006

Täsmäytyslaskelmat

MEUR	2009	2008
Segmentin tuotot, jatkuvat toiminnot		
Raportoitavien segmenttien tuotot	739,3	958,2
Eliminoinnit	-5,2	-9,0
Uponor-konserni	734,1	949,2

MEUR	2009	2008
Segmentin tulos, jatkuvat toiminnot		
Raportoitavien segmenttien tulos yhteensä	50,7	59,6
Muut	-9,3	-9,5
Eliminoinnit	-0,2	1,1
Uponor-konserni	41,2	51,2
Segmenteille kohdistamattomat erät	-12,7	-10,2
Tulos ennen veroja	28,5	41,0

MEUR	2009	2008
Segmentin varat		
Raportoitavien segmenttien varat	591,5	606,3
Muut	509,9	611,9
Eliminoinnit	-602,8	-623,3
Uponor-konserni	498,6	594,9

MEUR	2009	2008
Segmentin velat		
Raportoitavien segmenttien velat	411,0	439,7
Muut	451,2	490,9
Eliminoinnit	-621,6	-641,4
Segmentin velat	240,6	289,2
Segmenteille kohdistamattomat erät	258,0	305,7
Uponor-konserni	498,6	594,9

Koko yhteisöä koskevat tiedot

Tuotteita ja palveluita koskevat tiedot

MEUR	2009	2008
Tuotot konsernin ulkopuolelta, jatkuvat toiminnot		
Talotekniset ratkaisut	587,1	751,1
Yhdyskuntatekniset ratkaisut	147,0	198,1
Uponor-konserni	734,1	949,2

Maantieteellisiä alueita koskevat tiedot

MEUR	2009	2008
Tuotot konsernin ulkopuolelta, jatkuvat toiminnot		
Suomi	88,8	111,7
Saksa	128,6	142,6
Yhdysvallat	83,9	105,2
Ruotsi	71,2	86,2
Espanja	44,3	78,5
Italia	39,0	52,2
Tanska	39,3	57,7
Muut	239,0	315,1
Uponor-konserni	734,1	949,2

MEUR	2009	2008
Varat		
Suomi	90,9	145,0
Saksa	139,6	154,1
Yhdysvallat	75,1	88,7
Ruotsi	64,3	57,3
Tanska	29,7	34,7
Espanja	23,9	36,2
Muut	75,1	78,9
Uponor-konserni	498,6	594,9

3. LOPETETUT TOIMINNOT

Vuonna 2008 tapahtuneet yhdyskuntateknisen liiketoiminnan myynnit Brittein saarilla ja Saksassa on käsitelty IFRS 5 -standardin mukaisesti lopetettuina toimintoina. Brittein saarten yhdyskuntateknisen liiketoiminnan myyntiin sisältyivät Isonsa-Britanniassa toimiva Uponor Ltd. ja sen tytäryhtiö Radius Plastics Ltd. sekä Irlannissa toimivan Uponor Ltd:n liiketoiminta. Saksassa tilikauden 2008 aikana myytiin Uponor Klärtechnik GmbH. Konserni ei myynyt tytäryhtiöitä tilikauden 2009 aikana.

Vuonna 2009 konsernin lopetetuissa toiminnoissa esitetään 5,7 miljoonan euron kulu Irlannissa myydyin liiketoiminnan jälkikustannuksiin liittyen. Kulut liittyvät kesällä 2008 myydyin kunnallisteknisen liiketoiminnan käytössä olleen kiinteistön ympäristön puhdistuskustannuksiin, jotka aloitettiin vuonna 2008.

MEUR	2009	2008
Liikevaihto	-	8,9
Kulut	5,7	10,0
Tulos ennen veroja	-5,7	-1,1
Tuloverot	0,0	0,0
Tulos verojen jälkeen	-5,7	-1,1
Tulos lopetettujen toimintojen myynnistä	-	43,5
Tuloverot	-	-
Myyntivoitto lopetetuista toiminnoista	-	43,5
Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista	-5,7	42,4
Rahavirta lopetetuista toiminnoista		
Liiketoiminnan rahavirta	-5,2	-3,4
Investointien rahavirta	-	76,4

MEUR	2009	2008
Myytyjen varojen kirjanpitoarvo		
Aineelliset hyödykkeet	-	33,7
Laskennalliset verosaamiset	-	1,9
Vaihto-omaisuus	-	17,8
Myyntisaamiset ja muut saamiset	-	25,1
Rahavarat	-	1,1
Varat yhteensä	-	79,6
Laskennallinen verovelka	-	3,1
Eläkevelvoitteet ja muut velat	-	4,3
Ostovelat ja muut velat	-	33,2
Velat yhteensä	-	40,6
Nettovarot	-	39,0
Käteisenä saatu kauppahinta	-	77,5
Myytyjen liiketoimintojen rahavarat	-	1,1
Rahavirtavaikutus	-	76,4

Brittein saarilla myydyin yhdyskuntateknisen liiketoiminnan yhteydessä kirjattiin käteisenä saadun kauppahinnan lisäksi 4,0 miljoonan punnan lainasaaminen, jonka euromääräinen arvo kaupan toteutuessa oli 5,0 miljoonaa euroa. Lainasaaminen oli osa 82,5 miljoonan euron kokonaiskauppahintaa.

4. OSTETUT YHTIÖT

Konserni osti 30.11.2009 koko osakekannan The Underfloor Heating Company Limited -nimisestä yhtiöstä, joka sijaitsee Skelmansthorpessa Yorkshiren maakunnassa Isonsa-Britanniassa. Yhtiön ostohinnaksi sovittiin korkeintaan GBP 3,3 miljoonaa, josta ostohetkellä maksettavaksi 50 prosenttia. Loput 50 prosenttia edustaa ehdollista lisäkaupsummaa, jonka suuruus määryytyy liikevoiton perusteella vuosittain 2009–2011 välisenä aikana. Vuoden 2009 liikevoiton perusteella ei muodostunut ehdollista lisäkaupsummaa ja tämän seurauksena korkein mahdollinen ostohinta laski GBP 0,4 miljoonalla. Koko hankintameno on kirjattu taseeseen liikearvoksi, sillä yhtiön nettovarallisuus oli hankintahetkellä negatiivinen, eikä omaisuuserien käypä arvo miltään osin ylittänyt kirjanpitoarvoja.

MEUR	Arvostus kaupassa 30.11.2009	Kirjanpitoarvo 30.11.2009
Pitkäaikaiset varat	0,1	0,1
Vaihto-omaisuus	0,4	0,4
Myyntisaamiset ja muut saamiset	2,5	2,5
Rahavarat	0,0	0,0
Varat yhteensä	3,0	3,0
Ostovelat	3,1	3,1
Muut lyhytaikaiset velat	0,0	0,0
Velat yhteensä	3,1	3,1
Nettovarat	-0,1	-0,1
Alkuperäinen hankintameno	3,2	
Liikearvo	3,3	
Yritysostojen rahavirtavaikutus		
Alkuperäinen hankintameno yhteensä	3,2	
josta ehdollinen lisäkaupahinta	-1,4	
Rahana maksettu kauppahinta	1,8	
Rahavarat	0,0	
Nettorahavirtavaikutus hankinnasta	1,8	

Tilikaudella 2008 konserni ei ostanut yhtiöitä.

5. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT JA KULUT

MEUR	2009	2008
Liiketoiminnan muut tuotot		
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	3,3	0,5
Lisenssimaksut	0,1	0,7
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	0,2	0,2
Muut erät	0,6	0,0
Yhteensä	4,2	1,4
Liiketoiminnan muut kulut		
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntitappiot	0,6	2,9
Tutkimus- ja kehittämiskulut	15,5	18,6
Arvon alentumiset	0,5	-
Muut kuluerät	-	14,5
Yhteensä	16,6	36,0

Tilikauden 2009 muut tuotot muodostuvat pääosin käyttöomaisuuden myynneistä kertyneistä tuotoista. Liiketoiminnan muihin kuluihin kirjattiin vuoden 2009 lopussa 0,5 miljoonan euron liikearvon alaskirjaus Saksan paneeliliiketoiminnan 1.1.2010 ajoittuneeseen myyntiin liittyen. Vuonna 2008 liiketoiminnan muut kulut sisälsivät 14,5 miljoonan euron varauksen, joka liittyi Yhdysvalloissa toteutettaviin asuinrakennusten käyttövesiputkiliitosten korjauksiin. Suurin osa tästä varauksesta, yhteensä 12,1 miljoonaa euroa, on käytetty tilikauden 2009 aikana.

6. TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUNEET KULUT

MEUR	2009	2008
Lyhytaikaiset työsuhte-etuudet:		
- Palkat ja palkkiot	145,9	164,9
- Muut henkilösivukulut	24,6	28,4
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet:		
- Eläkekulut – maksupohjaiset järjestelyt	6,8	7,9
- Eläkekulut – etuus pohjaiset järjestelyt	1,3	0,7
Muut pitkäaikaiset työsuhte-etuudet	0,0	0,0
Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet	3,9	1,4
Osakeperusteiset maksut		
- Myönnetty osakkeina toteutettavat osuudet	0,1	-
Yhteensä	182,6	203,3

Tiedot johdon työsuhte-etuuksista esitetään lähipiiritiedoissa (liite 32).

7. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

MEUR	2009	2008
Poistot ja arvonalentumiset omaisuusryhmittäin		
Aineettomat oikeudet	4,6	4,7
Muut aineettomat hyödykkeet	0,1	0,0
Maa- ja vesialueet	0,1	0,1
Rakennukset ja rakennelmat	3,9	4,1
Koneet ja kalusto	19,4	19,4
Muut aineelliset hyödykkeet	3,9	3,1
Yhteensä	32,0	31,4
Poistot ja arvonalentumiset toiminnoittain		
Hankinta ja valmistus	21,5	20,7
Varastointimenot	1,8	1,5
Myynti ja markkinointi	2,2	2,8
Hallinto	5,8	5,5
Muut	0,7	0,9
Yhteensä	32,0	31,4

Poistojen lisäksi vuonna 2009 tehtiin 0,5 miljoonan liikearvon alakirjaus vuoden 2009 lopussa Saksan paneeliliiketoiminnan 1.1.2010 ajoittuneeseen myyntiin liittyen. Kulu on esitetty liiketoiminnan muissa kuluissa.

8. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

MEUR	2009	2008
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot myytävissä olevista rahoitusvaroista	0,0	0,0
Korkotuotot lainoista ja muista saamisista	1,2	1,7
Käyvän arvon muutos tulosvaikuttaisesti kirjattavista rahoitusvaroista		
- valuuttajohdannaiset, ei suojauslaskennan alla	3,4	9,1
Kurssierot	7,0	4,1
Muut rahoitustuotot	0,1	0,1
Yhteensä	11,7	15,0
Rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintameno- arvostetuista rahoitusveloista	5,5	9,2
Käyvän arvon muutos tulosvaikuttaisesti kirjattavista rahoitusveloista		
- valuuttajohdannaiset, ei suojauslaskennan alla	11,1	1,4
Kurssierot	5,4	13,5
Muut rahoituskulut	2,4	1,1
Yhteensä	24,4	25,2

Rahoitustuottojen ja -kulujen lisäksi myynnin oikaisueriin sisältyy valuuttakurssivoittoa 0,1 miljoonaa euroa (valuuttakurssitappioita 0,0 miljoonaa euroa) ja vastaavasti varsinaisen liiketoiminnan kuluihin sisältyy valuuttakurssitappioita 0,3 miljoonaa euroa (valuuttakurssitappioita 1,1 miljoonaa euroa). Korkokuluihin sisältyy tavanomaisten korkokulujen lisäksi rahoitusleasing-sopimusten korko-osuuksia 1,1 miljoonaa euroa (1,2 miljoonaa euroa).

9. TULOVEROT

MEUR	2009	2008
Tilikauden ja edellisten tilikausien tuloverot		
Tilikaudelta	5,5	15,2
Edellisiltä kausilta	-0,7	0,9
Laskennallisen verovelan muutos	6,5	-5,2
Yhteensä	11,3	10,9
Tuloverojen täsmäytys		
Tulos ennen veroja	28,5	41,0
Verot laskettuna Suomen verokannan mukaan	7,4	10,7
Ulkomaisten verokantojen vaikutus	3,3	-1,3
Vähennyskeltottomat menot	1,3	1,3
Verovapaat tulot	-0,1	-0,5
Aikaisemmin kirjaamattomien verotappioiden käyttö	0,0	-0,2
Verokannan muutoksen vaikutus	-0,2	-0,2
Verot aikaisemmilta tilikausilta	-0,7	0,9
Muut erät	0,3	0,2
Yhteensä	11,3	10,9
Efektiiivinen verokanta, %	39,6	26,6

Vuoden 2009 aikana konserniyhtiön verotuksiin vaikuttavassa lainsäädännössä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia, kun taas vuoden 2008 merkittävin muutos oli Ruotsin verokannan lasku 28 prosentista 26,3 prosenttiin. Ruotsin laskennallisten verosaamisten ja -velkojen arvostus 31.12.2008 uuden verokannan mukaisesti ei ollut merkittävä. Konsernin efektiiivinen verokanta vuonna 2009 nousi 26,6 prosentista 39,6 prosenttiin. Efektiiivisen verokannan muutokseen edellisvuoteen verrattuna on vaikuttanut vertailuvuotta paremmat tulokset korkean verokannan maissa, verotettavan tappion kertyminen matalan verokannan maissa, verovapaiden tuottojen vähentyminen ja verovähennyskeltottomien erien suhteellisen osuuden nouseminen verrattuna tulokseen ennen veroja.

Osassa konsernin suomalaisia yhtiöitä on kesken verotarkastus vuosia 2004–2007 koskien. Siihen liittyen yhtiöt ovat vastaanottaneet alustavat verotarkastuskertomukset ja niillä on erilainen tulkinta konsernin palveluveloitusten siirtohinnoittelusta kuin veroviranomaisilla. Koska verotarkastuksen lopputulos on epäselvä, konserni ei ole tehnyt materiaalisia varauksia 2009 tilinpäätökseen.

10. OSAKEKOHTAINEN TULOS

	2009	2008
Tulos jatkuvista toiminnoista	17,2	30,1
Lopetettujen toimintojen tulos	-5,7	42,4
Tilikauden tulos	11,5	72,5
Osakkeet, 1 000 kpl		
Keskimääräinen painotettu osakemäärä ^{*)}	73 049	73 187
Laimennettu keskimääräinen painotettu osakemäärä	73 049	73 187
Laimentamaton osakekohtainen tulos, EUR	0,16	0,99
- Jatkuvat toiminnot	0,24	0,41
- Lopetetut toiminnot	-0,08	0,58
Laimennettu osakekohtainen tulos, EUR	0,16	0,99
- Jatkuvat toiminnot	0,24	0,41
- Lopetetut toiminnot	-0,08	0,58

^{*)} Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä ei sisällä omia osakkeita.

11. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

2009 MEUR	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineettomat hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	56,7	70,0	0,3	0,7	127,7
Muuntoero	0,3	0,2	-	-	0,5
Lisäykset	1,4	3,3	0,0	0,7	5,4
Vähennykset	1,2	-	0,0	-	1,2
Siirrot erien välillä	2,0	-	-	-1,4	0,6
Hankintameno 31.12.	59,2	73,5	0,3	-	133,0
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	26,3	-	0,1	-	26,4
Muuntoero	0,4	-	-	-	0,4
Vähennysten ja siirtojen kertyneetpoistot	-1,1	-	0,0	-	-1,1
Tilikauden poisto	4,6	-	0,1	-	4,7
Siirrot erien välillä	0,6	-	-	-	0,6
Arvonalentumiset	-	0,5	-	-	0,5
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	30,8	0,5	0,2	-	31,5
Kirjanpitoarvo 31.12.	28,4	73,0	0,1	-	101,5

2008 MEUR	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineettomat hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	54,2	70,2	0,8	-	125,2
Rakennemuutokset	-1,0	-	-	-	-1,0
Muuntoero	-0,9	-0,2	-	-	-1,1
Lisäykset	3,6	-	0,0	0,7	4,3
Vähennykset	0,0	-	0,0	-	0,0
Siirrot erien välillä	0,8	-	-0,5	-	0,3
Hankintameno 31.12.	56,7	70,0	0,3	0,7	127,7
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	22,8	-	0,8	-	23,6
Rakennemuutokset	-1,0	-	-	-	-1,0
Muuntoero	-1,0	-	0,0	-	-1,0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	-	-	-	0,0
Tilikauden poisto	4,7	-	0,0	-	4,7
Siirrot erien välillä	0,8	-	-0,7	-	0,1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	26,3	-	0,1	-	26,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	30,4	70,0	0,2	0,7	101,3

IFRS 3 -standardin mukaan liikearvosta ei tehdä poistoja, vaan liikearvot testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta.

Vuosina 2009 ja 2008 aineettomiin hyödykkeisiin tehdyt investoinnit kohdistuivat lähes kokonaan ERP toiminnanohjausjärjestelmän hankintaan ja The Underfloor Heating Company Limited:in hankintaan, jonka liikearvo kohdistuu Talotekniikka – Eurooppa -segmenttiin.

Suurin osa liikearvosta koostuu Asko Oyj:n hankkimasta Uponorin vähemmistöosuudesta (23,4 miljoonaa euroa), joka siirtyi nykyiselle Uponor Oyj:lle (ent. Asko Oyj) Oy Uponor Ab:n sulautumisen seurauksena, sekä Unicor -liiketoimintojen (43,2 miljoonaa euroa) hankinnasta. Liikearvot on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille. Liikearvo kohdistuu konsernin raportoitaville segmenteille seuraavasti: Talotekniikka – Eurooppa 63,5 (60,5) miljoonaa euroa ja Yhdyskuntatekniikka – Pohjoismaat 9,5 (9,5) miljoonaa euroa.

Arvonalentumistestit laaditaan jokaisessa rahavirtaa tuottavassa yksikössä erikseen. Liikearvojen rahavirtaennusteet kattavat kymmenen vuoden ajanjakson sisältäen rahavirtaennusteet

seuraavalle viidelle vuodelle ja jäännösarvon, joka vastaa viiden vuoden rahavirtaennusteiden yhteismäärää. Liikearvoa sisältävien rahavirtaa tuottavien yksiköiden taloudellinen vaikutusaika on oletettu rajoittamattomaksi, koska yksiköiden on arvioitu vaikuttavan rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan. Diskonttokorkona on käytetty sellaista korkotasoa, joka kuvastaa kyseisen rahavirtaa tuottavan yksikön keskimääräistä tuottovaatimusta ennen veroja. Testauslaskelmissa käytetyt korot vaihtelivat 10,9–12,0 prosentin välillä. Konserni teki vuoden 2009 lopussa 0,5 miljoonan euron alaskirjauksen Saksan paneeliliiketoiminnan 1.1.2010 ajoituneeseen myyntiin liittyen. Edellisellä tilikaudella ei arvonalentumistappioita kirjattu. Herkkyysanalyysillä on testattu, että myynnin pienentyminen kolmella prosentilla pitkän aikavälin ennusteisiin verrattuna ei altistaisi konsernia liikearvon alaskirjauksille. Myöskään diskonttokoron viiden prosenttiyksikön nousu ei johtaisi alaskirjauksiin silloin kun liiketoimintaennusteet pysyvät muilta osin muuttumattomina.

Konsernilla ei ole aktivoituja tuotekehitysmenoja.

12. AINEELLISET HYÖDYKKEET

2009 MEUR	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	12,7	127,6	302,3	27,2	17,1	486,9
Rakennemuutokset	-	0,0	0,2	-	-	0,2
Muuntoero	-0,1	0,6	2,2	-0,2	0,1	2,6
Lisäykset	0,1	0,9	12,5	2,1	6,4	22,0
Vähennykset	0,9	4,4	22,3	1,3	0,0	28,9
Siirrot erien välillä	-	1,6	-1,1	6,6	-7,7	-0,6
Hankintameno 31.12.	11,8	126,3	293,8	34,4	15,9	482,2
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	2,6	69,8	209,9	20,2	-	302,5
Rakennemuutokset	-	0,0	0,1	-	-	0,1
Muuntoero	-	0,4	1,9	-0,1	-	2,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-0,7	-2,1	-20,4	-1,2	-	-24,4
Tilikauden poisto	0,1	3,9	19,4	3,9	-	27,3
Siirrot erien välillä	-	-	-4,5	3,9	-	-0,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	2,0	72,0	206,4	26,7	-	307,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	9,8	54,3	87,4	7,7	15,9	175,1
Tuotannon koneiden ja laitteiden tasearvo			78,7			
2008 MEUR	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	14,3	137,4	406,1	27,4	26,0	611,2
Rakennemuutokset	-2,6	-17,4	-92,8	-2,8	-3,0	-118,6
Muuntoero	0,0	-2,3	-8,7	0,3	-0,7	-11,4
Lisäykset	1,2	8,7	22,7	2,3	-0,2	34,7
Vähennykset	0,0	1,1	27,1	0,4	0,1	28,7
Siirrot erien välillä	-0,2	2,3	2,1	0,4	-4,9	-0,3
Hankintameno 31.12.	12,7	127,6	302,3	27,2	17,1	486,9
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	2,6	76,6	293,2	19,9	-	392,3
Rakennemuutokset	-0,1	-8,4	-73,7	-2,8	-	-85,0
Muuntoero	-0,1	-1,8	-6,8	0,3	-	-8,4
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	-0,8	-22,2	-0,5	-	-23,5
Tilikauden poisto	0,1	4,2	19,7	3,1	-	27,1
Siirrot erien välillä	-	-	-0,3	0,2	-	-0,1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	2,5	69,8	209,9	20,2	-	302,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	10,2	57,8	92,4	7,0	17,1	184,5
Tuotannon koneiden ja laitteiden tasearvo			83,2			

Vuonna 2009 saatiin päätökseen uuden jakelukeskuksen rakentaminen Yhdysvalloissa, mikä näkyy rakennusten ja rakennelmien lisäyksenä. Rakennusten vähennyksiin sisältyy St John tuotantolaitoksen myynti Kanadassa. Edellisellä tilikaudella suurin investointihanke oli Pohjois-Amerikan tuotantotilojen laajennus ja merkittävimmät vähennykset puolestaan liittyivät yhdyskuntateknisen liiketoiminnan myyntiin Isonsa-Britanniassa ja Irlannissa.

Vuoden 2009 käyttöomaisuuden lisäykset koneisiin ja laitteisiin olivat pääosin korvausinvestointeja Euroopan liiketoiminnoissa. Vähennykset koneissa ja laitteissa liittyivät pääosin Pohjoismaiden ja Saksan tuotanto- ja jakelutoimintojen uudelleenjärjestelyihin.

Myös vuotta aiemmin lisäykset koneisiin ja laitteisiin olivat pääosin korvausinvestointeja, joilla vanhaa konekantaä uusittiin. Vähennykset konekannassa puolestaan liittyivät yhdyskuntateknisen liiketoiminnan myyntiin Isonsa-Britanniassa, Irlannissa ja Saksassa. Lisäksi tehtaiden sulkeminen Kanadassa ja Ruotsissa lisäsi vähennyksiä.

Vuoden 2009 aikana vuodelta 2008 siirtyneet keskeneräiset investoinnit saatiin valmiiksi.

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasing sopimuksilla hankittua omaisuutta oheisen taulukon mukaisesti.

Rahoitusleasingjärjestelyt

2009 MEUR	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Muut	Rahoitusleasing- järjestelyt yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,9	15,9	0,2	17,0
Muuntoero	-	0,1	0,0	0,1
Lisäykset	-	-	0,0	0,0
Vähennykset	-	-	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.	0,9	16,0	0,2	17,1
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-	7,4	0,1	7,5
Muuntoero	-	0,0	0,0	0,0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	-	0,0	0,0
Tilikauden poisto	-	0,6	0,0	0,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-	8,0	0,1	8,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,9	8,0	0,1	9,0

2008 MEUR	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Muut	Rahoitusleasing- järjestelyt yhteensä
Hankintameno 1.1.	1,1	16,8	0,2	18,1
Muuntoero	-	-0,2	0,0	-0,2
Lisäykset	-	-	0,0	0,0
Siirrot erien välillä	-0,2	-0,7	-	-0,9
Hankintameno 31.12.	0,9	15,9	0,2	17,0
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-	7,2	0,0	7,2
Muuntoero	-	-0,2	0,0	-0,2
Tilikauden poisto	-	0,6	0,1	0,7
Siirrot erien välillä	-	-0,2	-	-0,2
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-	7,4	0,1	7,5
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,9	8,5	0,1	9,5

13. RAHOITUSVARAT JA -VELAT ARVOSTUSRYHMITÄIN

2009 MEUR	Suojauslaskennassa olevat johdannaiset	Käypään arvoon tulos- vaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävässä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintameno- kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpitoarvot	IFRS 7 Käyvän arvon hierarkiataso	Liite
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Muut osakkeet ja osuudet				0,4		0,4		15
Pitkäaikaiset saamiset			6,9			6,9		16
Johdannaissopimukset	0,1					0,1	2	16
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
Korolliset saamiset			0,0			0,0		18
Myyntisaamiset ja muut saamiset			91,2			91,2		19
Johdannaissopimukset	0,1	0,6				0,7	2	19
Rahavarat			13,2			13,2		
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,2	0,6	111,3	0,4		112,5		
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					60,2	60,2		24
Johdannaissopimukset	0,2					0,2	2	
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					17,6	17,6		24
Johdannaissopimukset	0,6	1,2				1,8	2	25
Ostovelat ja muut velat					48,0	48,0		25
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,8	1,2			125,8	127,8		
2008								
MEUR	Suojauslaskennassa olevat johdannaiset	Käypään arvoon tulos- vaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävässä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintameno- kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpitoarvot	IFRS 7 Käyvän arvon hierarkiataso	Liite
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Muut osakkeet ja osuudet				0,2		0,2		15
Pitkäaikaiset saamiset			6,1			6,1		16
Johdannaissopimukset	0,0					0,0		16
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
Korolliset saamiset			0,0			0,0		18
Myyntisaamiset ja muut saamiset			93,3			93,3		19
Johdannaissopimukset	0,0	8,3				8,3	2	19
Rahavarat			53,2			53,2		
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,0	8,3	152,6	0,2		161,1		

2008 MEUR	Suojauslaskennassa olevat johdannaiset	Käypään arvoon tulos- vaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävikissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintameno- kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpitoarvot	IFRS 7 Käyvän arvon hierarkiataso	Liite
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					77,0	77,0		24
Johdannaissopimukset		1,0	0,1			1,1	2	
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					36,8	36,8		24
Johdannaissopimukset		0,4	0,6			1,0	2	25
Ostovelat ja muut velat					54,1	54,1		25
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin		1,4	0,7		167,9	170,0		

Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvon katsotaan vastaavan niiden käypää arvoa. IFRS 7 -standardin käyvän arvon hierarkiassa kaikki konsernin käypään arvoon arvostettavat rahoitusinstrumentit kuuluvat tasoon 2.

14. OSUUDET OSAKKUUSYHTIÖISSÄ

MEUR	2009	2008
Hankintameno 1.1.	-	0,0
Vähennykset	-	0,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	-	-

Konserni omistaa osakkuusyhtiö Punitec:in osakkeita, joilla ei ole tasearvoa. Vuonna 2008 luovuttiin osakkuusyhtiö Nrg2:sta yhdyskuntateknisen liiketoiminnan myynnin yhteydessä.

15. MUUT OSAKKEET JA OSUUDET

MEUR	2009	2008
Muut pitkäaikaiset varat	0,4	0,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,4	0,2

Muut pitkäaikaiset varat sisältävät muita noteeraamattomia osakkeita ja osuuksia, jotka on arvostettu hankintamenoon, koska niiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää.

16. PITKÄAIKAISET SAAMISET

MEUR	2009	2008
Muut lainasaamiset	5,4	4,7
Johdannaissopimukset	0,2	0,0
Muut saamiset	1,5	1,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	7,1	6,1

Konsernin pitkäaikaisiin saamisiin sisältyy alunperin 4,0 miljoonan punnan suuruinen lainasaaminen, joka kirjattiin käteisenä saadun kauppahinnan lisäksi vuonna 2008 yhdyskuntateknisestä liiketoiminnasta Brittein saarilla irtautumiseen liittyen. Lainasaaminen on kiinteäkorkoinen, erääntyminen vuonna 2015 ja sen tasearvo pääomitetut 0,3 miljoonan Englannin punnan suuruiset korot mukaanlukien on tilinpäätöshetkellä 4,9 miljoonaa euroa.

17. VAIHTO-OMAISUUS

MEUR	2009	2008
Aineet ja tarvikkeet	11,8	16,7
Valmiit tuotteet / tavarat	61,4	86,1
Ennakkomaksut	1,1	1,7
Kirjanpitoarvo 31.12.	74,3	104,5

Vaihto-omaisuus on arvostettu FIFO -periaatteen mukaan laskettuun hankintamenoon tai sitä alempana todennäköiseen luovutushintaan. Tilikaudella kuluksi kirjattiin romutuksia ja alaskirjauksia 8,7 miljoonaa euroa (4,7 miljoonaa euroa). Vuoden aikana arvonalentumisia peruutettiin 0,0 miljoonaa euroa (0,1 miljoonaa euroa).

18. LYHYTAIKAISET KOROLLISET SAAMISET

MEUR	2009	2008
Muut lainasaamiset	0,0	0,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,0	0,0

19. MYYNTISAAMISET JA MUUT SAAMISET

MEUR	2009	2008
Myyntisaamiset	88,8	92,9
Epävarmat saatavat	-0,6	-1,5
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset	8,5	11,2
Ennakkomaksut ja siirtosaamiset	14,7	15,3
Johdannaissopimukset	0,6	8,3
Muut saamiset	3,0	1,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	115,0	128,1

Konsernin arvion mukaan muiden kuin johdannaissopimuksiin perustuvien saamisten alkuperäinen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa.

Konserni on kirjannut tilikauden aikana kuluksi epävarmoja saatavia 0,6 (1,5) miljoonaa euroa. Konserni ei ole tietoinen muista sellaisista tekijöistä, jotka saattaisivat aiheuttaa lisää mahdollisia luottotappioita.

Myyntisaamisten ikäjakauma on esitetty liitetiedossa 28 Rahoitusriskien hallinta.

MEUR	2009	2008
Siirtosaamiset		
Verot	8,9	6,3
Saadut alennukset	0,1	0,2
Korot	0,2	0,4
Muut	5,5	8,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	14,7	15,3

20. OMA PÄÄOMA

Uponor Oyj:n osakepääoma oli 146 446 888 euroa ja osakkeiden lukumäärä 73 206 944 koko vuoden 2009 ajan. Kullakin osakkeella on yhtiökokouksessa yksi ääni. Osakkeella ei ole nimellisarvoa, eikä vähittäis- tai enimmäisosakepääomaa. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Vuoden 2009 aikana yhtiön hallussa oli 160 000 omaa osaketta yhteisarvoltaan 1,2 miljoonaa euroa. Ne on hankittu 17.11–5.12.2008 välisenä aikana. Takaisinoston peruste oli osakkeiden käyttö vastikkeena yhtiön osakesidonnaisissa kannustinohjelmissa. Omat osakkeet esitetään edellisten tilikausien voittovarojen vähennyksenä. Tilinpäätöksessä omilla osakkeilla ei ole tasearvoa.

Vuonna 2007 omaan pääomaan lisättiin uuden osakeyhtiölain mukainen sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto (SVOP), joka sisältää oman pääoman luonteiset sijoitukset, ja suojausrahasto, johon kirjataan suojauslaskennassa olevien johdannaisten käyvän arvon muutokset.

Muut rahastot sisältävät paikallisten lakien vaatimat rahastot.

21. LASKENNALLISET VEROT

MEUR	2009	2008
Laskennalliset verosaamiset		
Varaston sisäinen kate	0,7	1,0
Varaukset	3,2	8,7
Käyttämättömät verotappiot	1,4	1,4
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,7	0,4
Työsuhde-etuudet	1,2	1,5
Myytävässä olevien sijoitusten ja johdannaissopimusten arvostaminen	0,2	0,4
Muut väliaikaiset erot	4,6	3,6
Yhteensä	12,0	17,0

MEUR	2009	2008
Laskennalliset verovelat		
Poistoero ja verottamattomat varaukset	5,1	4,9
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	4,1	2,6
Muut väliaikaiset erot	0,5	0,6
Yhteensä	9,7	8,1

Konserni on kirjannut laskennallisen verosaamisen vahvistetuista tappioistaan. Laskennallinen verosaaminen on laskettu niistä vahvistetuista tappioista, jotka voidaan todennäköisesti hyödyntää tulevina vuosina saman valtion alueella syntyvää verotettavaa tuloa vastaan. Konsernilla oli 31.12.2009 verotuksellisia nettotappioita 5,1 miljoonaa euroa (5,6 miljoonaa euroa), joista yhtiö on kirjannut laskennallista verosaamista. Vahvistetuista tappioista 3,9 miljoonaa euroa (3,9 miljoonaa euroa) ei vanhene, ja 1,2 miljoonaa euroa vanhenee vuoden 2010 aikana. Vuonna 2009 on taseeseen jätetty kirjaamatta pieni määrä verotuksessa vahvistettuja tappioita, joiden käyttöön liittyy epävarmuutta ja joista ei siksi ole kirjattu laskennallista verosaamista. Vuonna 2008 ei ollut tällaisia verotuksessa vahvistettuja tappioita.

Laskennallista verovelkaa ei ole kirjattu suomalaisten yritysten jakamattomista voittovaroista, koska useimmiten ne voidaan siirtää emoyhtiölle ilman veroseuraamuksia. Konserni laskee Suomen ulkopuolisten yritysten jakamattomista voittovaroista laskennallisen verovelan ainoastaan siltä osin, kun niitä ei ole tarkoitus pysyvästi sijoittaa uudelleen kyseiseen liiketoimintaan ja niiden kotiuttamisesta seuraisi verokuluja.

22. TYÖSUHDE-ETUUKSIIN LIITTYVÄT VELVOITTEET

Konsernilla on useita eläkejärjestelyjä työntekijöiden eläketurvan kattamiseksi. Eläketurva perustuu kunkin maan paikalliseen lainsäädäntöön ja vakiintuneeseen käytäntöön. Konsernilla on sekä maksu- että etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä, jotka perustuvat vakuutusyhtiöiden suoriin veloituksiin tai vakuutusmatemaattisiin laskelmiin. Vakuutusmatemaattiset laskelmat on tehty konsernin ulkopuolisten auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen toimesta. Vakuutusmatemaattisten eläkevastuulaskelmien diskonttokorkokanta määräytyy yritysten liikkeelle laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinakorkojen ja valtion pitkäaikaisten velkasitoumusten korkojen perusteella. Eläke-edut määräytyvät yleensä perustuen työvuosien määrään sekä loppupalkkaan. Suurin osa konsernin etuus pohjaisista järjestelyistä on Saksassa ja

Ruotsissa. Niiden osuus on noin 90 % etuuspohjaisten järjestelyjen konsernitaseeseen kirjatusta eläkelveloitteesta. Suomessa eläketurva hoidetaan suurimmalta osin TyEL -järjestelmän kautta, joka on katsottu maksupohjaiseksi eläkejärjestelyksi.

MEUR	2009	2008
Työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuksiin liittyvät velvoitteet:		
- Eläkkeet – etuuspohjaiset järjestelyt	19,8	19,5
Muut pitkäaikaiset työsuhte-etuudet	0,7	0,7
Yhteensä	20,5	20,2

Konsernin etuuspohjaiset eläkejärjestelyt vähenivät vuoden 2008 aikana, kun yhdyskuntateknisen liiketoiminnan myynnin yhteydessä täytettiin Iso-Britannian ja Irlannin eläkevastuut.

Eläkelveloitteet ja muut velat

MEUR	2009	2008
Työsuhte-etuuksiin liittyvien saatavien ja veloitteiden täsmäytys		
Rahastoitujen veloitteiden nykyarvo	1,1	3,1
Rahastoimattomien veloitteiden nykyarvo	19,7	18,6
Varojen käypä arvo	-0,6	-2,1
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot (+) ja tappiot (-)	-0,4	-0,1
Nettovelka taseessa	19,8	19,5
Tuloslaskelman kulut		
Tilikauden työsuoritukseen liittyvät menot	0,2	1,0
Korkomenot	0,8	1,4
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	0,0	-0,6
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) ja tappiot (+)	0,0	-0,2
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot	0,1	-
Voitot järjestelyn supistamisesta	0,2	-0,9
Yhteensä	1,3	0,7
Järjestelyyn kuuluvien varojen toteutunut tuotto	0,2	-0,4
Tuloslaskelmaan kirjatut kulut toiminnoittain		
Hankinta ja valmistus	-0,1	0,1
Varastointimenot	0,1	0,1
Myynti ja markkinointi	0,7	0,6
Hallinto	0,5	-0,2
Muut	0,1	0,1
Yhteensä	1,3	0,7

MEUR	2009	2008
Velvoitteen nykyarvon muutos		
Velvoite 1.1.	21,7	87,9
Liiketoiminnan myynnit	0,0	-43,2
Työsuorituksesta johtuvat menot	0,3	0,9
Korkomenot	0,9	1,4
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) ja tappiot (+)	0,7	-1,5
Voitot (-) ja tappiot (+) järjestelyn supistamisesta	0,0	-0,3
Järjestelyyn osallistuvien suorittamat maksut	0,0	0,0
Maksetut etuudet	-0,6	-4,6
Suoritukset	-2,9	-4,5
Kurssierot	0,7	-14,4
Velvoite 31.12.	20,8	21,7

Järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen muutos

Varojen käypä arvo 1.1.	2,1	57,6
Liiketoiminnan myynnit	0,0	-36,4
Varojen odotettu tuotto	0,1	0,6
Vakuutusmatemaattiset voitot (+) ja tappiot (-)	0,1	-1,0
Työnantajan suorittamat maksut järjestelyyn	0,6	1,4
Järjestelyyn osallistuvien suorittamat maksut	0,0	0,0
Liiketoimintojen yhdistämiset	-1,9	-5,3
Kurssierot	0,2	-10,3
Maksetut etuudet	-0,5	-4,5
Varojen käypä arvo 31.12.	0,7	2,1

Järjestelyyn kuuluvien varojen jakautuminen omaisuusryhmittäin, osuus järjestelyyn kuuluvista varoista

	%	%
Osakkeet	-	4,1
Joukkovelkakirjat	-	40,7
Muut	100,0	55,2
Yhteensä	100,0	100,0

Käytetyt vakuutusmatemaattiset oletukset

	Pohjoismaat		Saksa		Muut maat	
	2009	2008	2009	2008	2009	2008
Diskonttokorko, %	4,00–5,50	4,00–6,25	5,25–5,50	6,25	5,25–5,50	6,25
Varojen odotettu tuotto, %	5,50	5,50	n/a	n/a	n/a	n/a
Palkankorotus-oletus, %	3,00–3,75	3,00–3,75	3,00	3,00	n/a	3,25
Eläkkeiden korotusoletus, %	2,00	2,00–2,25	2,00	2,25	2,00	2,25

Eläkejärjestelyihin kuuluvien varojen odotettu tuotto on 5,50 prosenttia. Määritettäessä eläkejärjestelyihin kuuluvien varojen pitkän aikavälin odotettua tuottoa konserni on tarkastellut pitkän aikavälin toteutuneita tuottoja ja odotettavissa olevia tuottoja omaisuusryhmittäin. Odotetusta tuotosta on vähennetty transaktiokustannukset ja tuotoista maksettavat verot.

MEUR	2009	2008
Määrät tilikaudelta ja edelliseltä tilikaudelta		
Velvoitteen nykyarvo	20,8	21,7
Varojen käypä arvo	-0,7	-2,1
Ylikate (+)/Alikate (-)	20,1	19,6
Kokemusperäiset tarkistukset järjestelyyn kuuluviin varoihin	-0,1	0,6
Kokemusperäiset tarkistukset järjestelyyn kuuluviin velkoihin	0,0	-1,3

Konserni ennakoii maksavansa etuusperäisiin järjestelyihin 0,8 milj. euroa vuonna 2010.

23. VARAUKSET

MEUR	Takuu- varaukset	Ympäristö- kulu- varaukset	Uudelleen- järjestely- varaukset	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 1.1.2009	22,0	5,2	1,0	1,8	30,0
Muuntoero	-0,6	-	0,0	0,0	-0,6
Varausten lisäykset	2,3	1,5	2,6	0,7	7,1
Käytetyt varaukset	-14,5	-2,0	-1,0	-0,3	-17,8
Käyttämättömien varausten peruutukset	-0,1	-	-	-0,2	-0,3
Varaukset 31.12.2009	9,1	4,7	2,6	2,0	18,4
Lyhytaikaiset varaukset	7,6	1,8	2,6	0,7	12,7
Pitkäaikaiset varaukset	1,5	2,9	0,0	1,3	5,7

Takuuvaraukset olivat tilikauden lopulla 9,1 miljoonaa euroa (22,0 miljoonaa euroa).

Takuuvarauksiin kirjattiin tilikauden 2008 lopussa 14,5 miljoonan euron varaus kattamaan Yhdysvalloissa toteutettavia asuinrakennusten käyttövesiputkiliitosten korjauksia. Suurin osa, 12,1 miljoonaa euroa, kyseisestä varauksesta käytettiin tilikauden 2009 aikana. Takuuvaraukset perustuvat aikaisempien vuosien kokemuksiin viallisista tuotteista tarkoituksena varautua takuu-korjauksista tulevaisuudessa syntyviin kuluihin. Takuuajat poikkeavat eri maissa lainsäädännöstä ja kauppatavoista riippuen.

Ympäristövaraus oli tilikauden lopulla 3,8 miljoonaa euroa (5,2 miljoonaa euroa) ja se liittyy konsernin myytyyn kotimaiseen kiinteistöliiketoimintaan sekä 0,9 miljoonan euron osuudelta Irlannin lopetettuihin toimintoihin. Ympäristövarauksesta 1,9 miljoonaa euroa odotetaan reaalisoituvan vuoden 2010 aikana.

24. KOROLLISET VELAT

MEUR	2009	2008
Pitkäaikaiset korolliset velat		
Lainat rahoituslaitoksilta	48,0	64,0
Rahoitusleasingvelka	12,2	13,0
Yhteensä	60,2	77,0

Lyhytaikaiset korolliset velat

Lainat rahoituslaitoksilta	16,9	36,2
Rahoitusleasingvelka	0,7	0,6
Yhteensä	17,6	36,8

MEUR	2011	2012	2013	2014	2015–
Pitkäaikaisten korollisten velkojen eräntymisajat					
Lainat rahoituslaitoksilta	16,0	16,0	16,0	-	-
Rahoitusleasingvelkat	0,8	1,1	0,8	1,8	7,7
Yhteensä	16,8	17,1	16,8	1,8	7,7

	2009	2008
Korollisten velkojen korkokannan vaihteluväli, % p.a.		
Lainat rahoituslaitoksilta	3,45	3,45

Vuonna 2008 konserni nosti suuruudeltaan 80 miljoonan euron takaisinlainan eläkevakuutusyhtiöltä. Laina on kiinteäkorkoinen ja maksetaan takaisin viiden vuoden aikana. Lainan pääoman lyhentämätön osuus on tilinpäätöshetkellä 64 miljoonaa euroa, josta lyhytaikainen osuus muodostaa 16 miljoonaa euroa.

Korollisten rahoitusvelkojen nimellisarvon katsotaan vastaavaan niiden käypää arvoa.

MEUR	2009	2008
Rahoitusleasingvelat		
Vähimmäisleasingmaksut		
Alle 1 vuosi	1,8	1,8
1–5 vuotta	8,0	7,0
Yli 5 vuotta	11,6	13,4
Yhteensä	21,4	22,2
Tulevat rahoituskulut	8,5	8,6
Rahoitusleasingvastuut – vähimmäisleasingmaksujen nykyarvo	12,9	13,6
Vähimmäisleasingmaksujen nykyarvo		
Alle 1 vuosi	0,7	0,6
1–5 vuotta	4,5	3,2
Yli 5 vuotta	7,7	9,8
Yhteensä	12,9	13,6

Konsernin rahoitusleasingsopimukset kohdistuvat pääasiassa toimisto-, tehdas- ja varastorakennuksiin. Konsernin rahoitusleasingsopimusten aktivoitujen kustannukset 31.12.2009 olivat 9,0 miljoonaa euroa (9,5 miljoonaa euroa), jotka sisältyvät taseen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Näiden aktivoitujen poistot olivat vuonna 2009 yhteensä 0,6 miljoonaa euroa (0,6 miljoonaa euroa). Yhteenlasketut leasingmaksut vuonna 2009 olivat 1,8 miljoonaa euroa (1,8 miljoonaa euroa), johon sisältyi korkokustannusta 1,1 miljoonaa euroa (1,1 miljoonaa euroa).

Merkittävien leasingvastuu on muodostunut rahoitusleasingsopimuksesta, joka solmittiin vuonna 1999 hankitun Unicor-yrityskaupan yhteydessä. Tilikaudella 2009 ei tehty uusia merkittäviä rahoitusleasingsopimuksia.

25. OSTO- JA MUUT VELAT

MEUR	2009	2008
Ostovelat	45,0	50,1
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	3,6	0,7
Siirtovelat	59,0	59,9
Saadut ennakot	0,2	0,4
Johdannaissopimukset	1,8	1,0
Muut lyhytaikaiset velat	3,0	4,0
Yhteensä	112,6	116,1
Siirtovelat		
Henkilökulut	18,3	18,2
Bonukset	8,7	7,4
Verot	2,1	3,3
Korot	0,0	0,0
Muut	29,9	31,0
Yhteensä	59,0	59,9

26. VASTUUSITOUMUKSET

MEUR	2009	2008
Omien velkojen puolesta annetut vakuudet		
Annetut pantit	0,0	0,0
Kiinnitykset	0,0	0,0
Takaukset	0,1	0,0
Muiden puolesta annetut vakuudet		
Takaukset	7,4	7,8

Lisäksi emoyhtiö on antanut tytäryhtiöidensä puolesta letter of comfort -tyyppisiä sitoumuksia, jotka eivät sisälly edellämainittuihin lukuihin.

MEUR	2009	2008
Annetut pantit	0,0	0,0
Kiinnitykset	0,0	0,0
Takaukset	7,5	7,8
Yhteensä	7,5	7,8

Vastuusitoumukset on esitetty parhaan arvion mukaan vastuun määrästä. Yhtiö on tehnyt sopimuksia kolmansien osapuolten (entisiä konserni- tai osakkuusyhtiöitä) kanssa tarjotakseen niille rahoitus- tai suoritustakuuta. Konsernilla ei ole näihin takuusiin liittyviä vakuuksia tai muita korvauksia. Niiden maksujen enimmäismäärät, joista Uponor Oyj on vastuussa on merkitty kohtaan Muiden puolesta annetut vakuudet: Takaukset.

27. MUUT VUOKRASOPIMUKSET

MEUR	2009	2008
Vastaiset vähimmäisvuokrat		
Alle 1 vuosi	9,4	9,2
1–5 vuotta	13,9	14,7
Yli 5 vuotta	6,8	8,0
Yhteensä	30,1	31,9

Konserni on vuokrannut käyttöönsä toimisto- ja varastorakennuksia erityyppisin vuokrasopimuksin. Lisäksi muut käyttöomaisuuden vuokrasopimukset, jotka eivät ole rahoitusleasingsopimuksia, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Niiden vuokrat merkitään kuluksi vuokra-ajan kuluessa.

28. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on minimoida rahoitusmarkkinoiden epävarmuustekijöistä aiheutuvat haitalliset vaikutukset konsernin tuloskehitykseen sekä varmistaa riittävä maksuvalmius kustannustehokkaasti. Rahoitusriskien hallinnan yleiset toimintaperiaatteet on määritelty konsernin hallituksen hyväksymässä rahoituspolitiikassa.

Rahoituskomitea ohjaa ja valvoo rahoitusriskien käytännön hallintaa. Sen puheenjohtajana toimii konsernin toimitusjohtaja. Riskien hallinnassa käytetään vain rahoitusinstrumentteja, joiden markkina-arvoa ja riskiprofiilia voidaan seurata luotettavasti ja keskeytyksittä. Suojaustransaktiot toteutetaan konsernin johdon hyväksymien kirjallisten riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti muun muassa valuutta-, korko-, likviditeetti- ja vastapuoliriskien osalta.

Rahoitusriskien hallinta on keskitetty konsernin sisäisen pankkina toimivaan emoyhtiön rahoitustoimintoon, jonka tehtävänä on tunnistaa, arvioida ja suojata konsernin rahoitusriskit. Sisäinen pankki huolehtii myös konsernin varain- ja riskienhallintaan liittyvien transaktioiden suorittamisesta ulkoisilla markkinoilla sekä palvelee liiketoimintayksiköitä rahoituksen eri osa-alueilla.

Valuuttariski

Toiminnan kansainvälisyys altistaa konsernin eri valuuttojen välisille valuuttariskeille, joita syntyy mm. valuuttamääräisten myyntisaatavien ja ostovelkojen, konsernin sisäisen kaupankäynnin sekä valuuttamääräisten lainojen, talletusten ja pankkitilialdojen seurauksena. Konsernin suojauspolitiikan mukaan tytäryhtiöt suojaavat merkittävät transaktioriskit konsernin sisäisillä valuuttatermiiniosuimuksilla. Rahoitustoiminto vastaa nettovaluuttaposition arvioinnista ja position suojauksesta ulkoisilla valuuttamarkkinoilla. Suojausinstrumentteina käytetään pääasiassa valuuttatermiineitä mutta myös valuuttaoptioita voidaan käyttää. Valuuttajohdannaisosimukset ovat kestoltaan alle vuoden pituisia.

Konsernin tytäryhtiöt arvioivat valuttamääräisiä kassavirtoja seuraavien 12 kuukauden jaksoissa ja konsernin suojauspolitiikan mukaan suojaavat kuukausitasolla 50–100% seuraavan 6 kuukauden valuuttamääräisestä nettokassavirrasta. Tämä poistaa tai lieventää valuuttakurssi-muutosten vaikutusta marginaaleihin ja antaa aikaa mukautua muutoksiin. Euron lisäksi keskeiset laskutusvaluutat olivat Yhdysvaltain dollari (USD), Ruotsin kruunu (SEK) ja Norjan kruunu (NOK). Nämä valuutat muodostavat noin 33 % konsernin ulkoisista myyntisaamista 31.12.2009. Konsernin oma tuotanto ja siitä syntyvät kustannukset Yhdysvalloissa ja Ruotsissa tasapainoitavat merkittävästi valuuttamääräistä transaktioriskiä.

Konsernin valuuttatransaktioriskipositio 31.12.2009

Valuutta	SEK	GBP	USD	NOK
Nettopositio	56,8	5,6	9,7	19,3
Ulkoiset suojaukset	-56,8	-5,3	-8,8	-17,6
Avoin positio	0,0	0,3	0,9	1,7
Suojausaste, %	100 %	95 %	91 %	91 %

Konsernin valuuttatransaktioriskipositio 31.12.2008

Valuutta	SEK	GBP	USD	NOK
Valuutta	54,3	4,3	28,7	22,6
Nettopositio	-54,2	-3,9	-28,7	-19,1
Ulkoiset suojaukset	0,1	0,4	0,0	3,5
Suojausaste, %	100 %	90 %	100 %	85 %

Koska Kanadan tehdas suljettiin syksyllä 2008 ja Kanada siirtyi ostamaan tuotteet Uponorin USAn tehtaalta, konsernissa syntyy nyt myös merkittäviä valuuttariskejä USD/CAD kassavirroista, joita suojataan. Koska avoin valuuttapositio jätetään pieneksi, herkkyys valuuttakurssiriskille ei muodostu merkittäväksi.

Konserni altistuu valuuttakurssivaihteluista aiheutuvalle translaatoriskille, kun euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden valuuttamääräiset varat ja velat muunnetaan konsernin raportointivaluutan määräksi. Merkittävimmät nettoinvestoinnit kohdistuvat Yhdysvaltain dollariin (USD) ja Ruotsin kruunuun (SEK). Translaatoriski vaikuttaa taseen muutosten kautta kirjanpidolliseen tulokseen ja tunnuslukuihin, mutta ei kassavirtoihin. Konsernin suojauspolitiikan mukaan euroalueen ulkopuolisia tase-eriä ei suojata. Valuuttamääräisten sisäisten lainojen kassavirrat on kuitenkin suojattu viiteen vuoteen asti. Konserni on päättänyt muuttaa suojauspolitiikkaa vuoden 2010 alusta siten, että valuuttamääräisten sisäisten lainojen pääomat suojataan kokonaisuudessaan. Lisäksi konsernin rahoituskomitean erikseen määrittelemät lainat on päätetty ottaa suojauslaskennan piiriin vuoden 2010 alusta, joten jatkossa lainojen ja lainojen valuuttasuojien käyvän arvon muutoksia ei kirjata tulokseen, vaan ne vaikuttavat omaan pääomaan siltä osin kuin suojaus on tehokas.

Korkoriski

Konserni altistuu korkoriskille toisaalta tase-erien arvonmuutosten eli hintariskien ja toisaalta markkinakorkojen muutosten aiheuttamien korkotulojen ja -menojen uudelleenjärjestelyihin liittyvän riskin muodossa. Rahoitustoiminto vastaa korkoriskien hallinnasta rahoituspolitiikan määrittämässä puitteissa tavoitteenaan korkoposition tasapainottaminen ja korkokulujen minimoiminen.

Korkoriskien hallitsemiseksi lainanotto hajautetaan kiinteä- ja vaihtuvakorkoisin luottoihin. Korkoposition korkosidonnaisuusajaa säädellään lainojen korkojakson valinnoilla. Johdannaisinstrumentteja kuten koronvaihtosopimuksia, korkotermiinejä ja korko-optioita voidaan myös käyttää. Rahoitustoiminnon tehtäviin kuuluu myös huolehtia muun muassa ulkoisten rahoituserien sekä niillä rahoitettujen tase-erien duraatioiden vastaavuudesta. Konsernin lyhyet rahamarkkinasijoitukset altistavat sen rahavirran korkoriskille, mutta ko. sijoitusten vaikutus ei ole merkittävä kokonaisuudessaan. Kauden lopussa konsernilla on ollut pääasiassa pitkäaikaista kiinteäkorkoista lainaa.

Konsernilla ei tilinpäätöshetkellä ollut avoimia koronvaihtosopimuksia tai muita korkojohdannaisosimuksia.

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva IFRS 7 -standardin tarkoittama riski markkinakorkojen muutokselle on havainnollistettu seuraavassa herkkyysanalyysissä. Markkinakorkojen yhden prosenttiyksikön muutoksen vaikutus tuloslaskelmaan verojen jälkeen on +/- 0,1 milj. euroa (+/- 0,2 milj. euroa). Korkopositio sisältää vaihtuvakorkoiset rahoitusvelat ja rahoitussuoritteet. Koska konsernin ainoa laina tilinpäätöshetkellä on kiinteäkorkoinen korkomuutos vaikuttaa vain rahoitussuoritteisiin.

Likviditeetti- ja jälleerahoitusriski

Konsernin maksuvalmiutta hallitaan tehokkaiden kassanhallintaratkaisuiden avulla sekä sijoittamalla vain matalan riskin kohteisiin, jotka ovat nopeasti ja selkeään markkinahintaan muunnettavissa käteisvaroiksi.

Rahoituksen saatavuus ja joustavuus pyritään takaamaan lainojen tasapainoisen maturiteettijakauman sekä riittävien luottolimiittireservien avulla sekä käyttämällä rahoituksen hankinnassa useita pankkeja ja erilaisia rahoitusmuotoja.

Rahoitustoiminto koordinoi konsernin vieraan pääoman hankinnan emoyhtiön kautta. Poikkeustapauksissa eli lähinnä käytännöllisyys- ja lainsäädännöllisistä syistä rahoitustoiminto

voi toteuttaa yksittäisen tytäryhtiön nimissä paikallisia käyttöpääomalmiittejä, joiden takaajana toimii konsernin emoyhtiö.

Konsernin luottolimiittireservejä järjestettiin uudelleen vuonna 2009. Vuonna 2010 erään-
tyvä 120 miljoonan euron syndikoitu luottolimiittisopimus purettiin ja korvattiin kahdenvälisillä
sopimuksilla pääpankkien kanssa.

Merkittävimmät voimassa olevat rahoitusjärjestelyt 31.12.2009 olivat:

- Eläkevakuutusyhtiön takaisinlaina, 64 milj. euroa, eräännyy vuosina 2010–2013
- Useita komittoituja luottolimiittejä, yhteensä 190 milj. euroa, eräännyvät vuonna 2012.

Tilinpäätöspäivänä konsernilla ei ollut käytössä luottolimiittejä.

Näiden lisäksi konsernilla on myös kotimainen yritystodistusohjelma, 150 milj. euroa.

Rahoitusvelkojen lyhennysten ja rahoituskulujen rahavirrat sopimuksiin perustuen 31.12.2009

MEUR	2010	2011	2012	2013	2014–
Lainat rahoituslaitoksilta	18,1	17,5	17,0	16,4	-
Rahoitusleasingvelka	1,8	1,8	2,0	1,7	14,1
Ostovelat	45,0				
Johdannaisopimukset					
Valuuttajohdannaiset					
- suoritettavat rahavirrat	1,2				
- saatavat rahavirrat	0,6				
Hyödykejohdannaiset	0,6	0,1	-0,1	0,0	
Muiden puolesta annetut takaukset	0,5		6,9		

Rahoitusvelkojen lyhennysten ja rahoituskulujen rahavirrat sopimuksiin perustuen 31.12.2008

MEUR	2009	2010	2011	2012	2013–
Yritystodistukset	19,0				
Lainat rahoituslaitoksilta	20,0	18,1	17,5	17,0	16,4
Rahoitusleasingvelka	1,8	1,8	1,9	1,7	15,0
Ostovelat	50,1				
Johdannaisopimukset					
Valuuttajohdannaiset					
- suoritettavat rahavirrat	0,6				
- saatavat rahavirrat	8,3				
Hyödykejohdannaiset	0,4	0,8	0,3	0,0	
Muiden puolesta annetut takaukset	7,8				

Vastapuoli- ja luottoriski

Rahoitusinstrumentteihin liittyvä vastapuoliriski on määritelty riskiksi siitä, että vastapuoli ei kykene täyttämään tehdyn sopimuksen mukaisia velvoitteitaan.

Vastapuoliriskin minimoimiseksi konsernin kassavaroja sijoitetaan ja johdannaisopimuksia tehdään ainoastaan konsernin luottokelpoisuusehdot täyttävien vastapuolien kanssa. Toimin-
nassa ei tilikauden aikana aiheutunut luottotappioita. Konsernin vastapuoliriskin enimmäismäärä on rahoitusvarojen kirjanpitoarvo 31.12.2009.

Konsernin myyntisaatavien luottoriskikeskittymää pienentää laaja ja maantieteellisesti jakautunut asiakaskunta. Suurin yksittäinen Euroopassa liiketoimintasegmenttien asiakas tuottaa 11 prosenttia (alle 10 prosenttia) Uponorin liikevaihdosta ja sen luottovakuutettu myyntisaaminen muodosti 22 (20) prosenttia konsernin avoimesta saldosta tilinpäätöshetkel-
lä. Asiakaskohtaisia luottolimiittejä sekä heidän taloudellista tilaansa seurataan säännöllisesti. Myyntisaatavat luottovakuutetaan soveltuvin osin. Tilikauden aikana tulosvaikutteisesti kirjattujen luottotappioiden määrä oli kaikkiaan 0,6 milj. euroa (1,5 milj. euroa).

MEUR	2009	2008
Myyntisaamisten ikäjakaus		
Erääntymättömät	71,0	69,4
Erääntyneet 1–30 päivää	8,1	15,0
Erääntyneet 31–60 päivää	5,7	3,5
Erääntyneet 61–90 päivää	1,2	1,9
Erääntyneet yli 90 päivää	2,2	1,6
Yhteensä	88,2	91,4

Hintariski

Konserni altistuu raaka-aineiden, kuten muovin, alumiinin, kuparin ja sinkin, sekä sähkön hintariskille liiketoiminnassaan. Raaka-aineiden hintariskiä suojataan pitkällä kiinteähintaisilla toi-
mitussopimuksilla. Rahoitustoiminto vastaa suojaustoimenpiteistä sähkön hintariskin hallinnoi-
miseksi konsernin sähkösuojauspolitiikassa määriteltyjen puiteiden mukaisesti pohjoismaisella tasolla. Konsernin sähkösuojauspolitiikan mukainen suojausaste seuraavalle 12 kuukaudelle on 70–100 prosenttia ja sitä seuraaville 12 kuukaudelle 25–80 prosenttia.

Alla olevassa taulukossa esitetään avoinna olevien sähköjohdannaisien herkkyys sähkön hinnanmuutoksille, jos sähkön markkinahinta vahvistuisi tai heikentyisi 10 %. Luvuissa on huomioitu verojen vaikutus, ja muiden tekijöiden oletetaan pysyvän muuttumattomina. Käypään arvoon kirjattavat sähköjohdannaiset vaikuttavat verojen jälkeiseen tulokseen. Niiden sähkö-
johdannaisien, jotka täyttävät IAS 39:n suojauslaskennan ehdot, arvonmuutokset vaikuttavat omaan pääomaan.

MEUR	2009	2008
Muutos tuloslaskelmassa	+/- 0,1	+/- 0,0
Muutos omassa pääomassa	+/- 0,6	+/- 0,4

29. JOHDANNAISSOPIMUKSET JA SUOJAUSLASKENTA

MEUR	2009	2008
Nimellisarvot		
Valuuttajohdannaiset:		
Terminisopimukset	115,1	128,9
Hyödykejohdannaiset:		
Terminisopimukset		
- ei suojauslaskennassa	0,7	0,7
- suojauslaskennassa	6,5	6,7

Käyvät arvot	2009			2008		
	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo	Netto käypä arvo	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo	Netto käypä arvo
Valuuttajohdannaiset:						
Terminisopimukset	0,6	-1,2	-0,6	8,3	-0,6	7,7
Hyödykejohdannaiset						
- ei suojauslaskennassa	0,0	-0,1	-0,1	0,0	-0,1	-0,1
- suojauslaskennassa	0,2	-0,8	-0,6	0,0	-1,4	-1,4

Konserni ryhtyi soveltamaan suojauslaskentaa sähköjohdannaisten osalta syyskuussa 2007. Konserni käyttää sähköjohdannaista suojautuakseen sähkön markkinahinnan vaihtelusta syntyvästä sähkön hintariskiltä. Ne sähköjohdannaiset, jotka täyttävät suojauslaskennan edellytykset, on määritelty tulevan rahavirran suojausiksi.

Tulevan rahavirran suojauksiin kohdistettujen sähköjohdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan omaan pääomaan siltä osin kuin suojaus on tehokas, ja tehoton osuus kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Suoraan omaan pääomaan on kirjattu voittoa 1,0 miljoonaa euroa (tappiota 1,7 miljoonaa euroa) tilikauden aikana. Tehottoman osuuden vaikutus tilikauden tulokseen on ollut tuottoa 0,1 miljoonaa euroa (kuluu 0,1 miljoonaa euroa). Suojausrahastosta on tilikaudella kirjattu tappioita 0,5 miljoonaa euroa (voittoa 0,3 miljoonaa euroa) tuloslaskelmaan ja se sisältyy hankinnan ja valmistuksen kuluihin.

Konserni on päättänyt aloittaa suojauslaskennan käytön vuonna 2010 rahoituskomitean erikseen päättämien valuuttamäärien konsernin sisäisten lainojen osalta.

30. PÄÄOMAN HALLINTA

Konsernin pääoman hallinnan tavoitteena on luoda tehokas pääomarakenne, jonka avulla varmistetaan konsernin normaalit toimintaedellytykset ja kasvumahdollisuudet, ja sitä kautta lisätä osakkeenomistajien pitkän aikavälin tuottoa.

Investointipäätösten lisäksi osingonjako on merkittävin keino vaikuttaa pääomarakenteeseen. Konsernin pitkän aikavälin tavoitteena on maksaa vuosittain kasvava perusosinko, joka on vähintään 50 prosenttia osakekohtaisesta tuloksesta.

Konsernin pääomarakenteen kehitystä seurataan nettovelkaantumisasasteella (gearing).

Nettovelkaantumisasastetta laskettaessa korollinen nettovelka jaetaan oman pääoman määrällä. Korolliseen nettovelkaan sisältyvät korolliset velat vähennettynä rahavaroilla. Konsernin tavoitteena on pitää nettovelkaantuneisuusaste 30–70 prosentin vaihteluvälillä vuoden aikana keskimäärin.

MEUR	2009	2008
Korolliset velat	77,8	113,8
Rahavarat	13,2	53,2
Korollinen nettovelka	64,6	60,6
Oma pääoma	258,0	305,6
Nettovelkaantumisaste, %	25,0	19,8
Gearing across quarters, %	45,2	46,4

Konsernin rahoitus sopimuksissa on sovittu tyypillisistä kovenanttiehdoista koskien nettovelkaantuneisuusastetta ja käyttökateen suhdetta nettorahoituskuluihin. Näiden tunnuslukujen toteutuneet tasot ovat täyttäneet lainakovenanttien vaatimukset selkeästi.

31. JOHDON KANNUSTINJÄRJESTELMÄ JA OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Tilikauden aikana konsernilla on ollut kaksi osakeperusteista kannustinjärjestelyä, jotka on suunnattu konsernin johtoryhmälle ja kansainväliselle johdolle. Kannustinjärjestelmien ehtojen mukaisesti emoyhtiö antaa osakkeet ilman rahavastiketta. Konsernin kaikki kannustinjärjestelyt ovat mahdollisia. Ehdot perustuvat yhtiön kumulatiiviseen liikevoittoon ja osakeohjelman puitteis- sa itse hankittuun määrään.

Kannustinjärjestelmän puitteissa on hankittu yhteensä 34 952 osaketta. Vuoden 2009 liike- tulostoteuman ja 2010–2011 -ennusteiden perusteella laskettu osakepalkkiomäärä on 20 170 osaketta. Kannustinohjelmien arvostusvaikutus konsernin liikevoittoon oli 0,2 (0,0) miljoonaa euroa, taseen omaan pääomaan 0,1 (0,0) miljoonaa euroa ja verojen maksamista varten kirjattiin velkaosuuksia 0,1 (0,0) miljoonaa euroa. Kannustinjärjestelmien tulos- ja tasevaikutukset on ja- sotettu ohjelmien vaikutusajalle.

32. LÄHIPIIRITIEDOT

Konsernin lähipiiriin luetaan kuuluviksi tytär- ja osakkuusyhtymät. Lähipiiriin luetaan myös hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä konsernin johtoryhmä.

MEUR	2009	2008
Liiketoimet osakkuusyhtiöiden kanssa		
Jatkuvat toiminnot		
Ostot	1,7	2,0
Saamiset ja velat kauden lopussa		
Ostovelat ja muut velat	0,0	0,0

TEUR	2009	2008
Johdon palkat ja palkkiot		
Palkat ja palkkiot	2 115,0	2 341,3
Työsuhteen päättymisen yhteydessä suoritettavat etuudet	-	470,0
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	40,0	69,0
Yhteensä	2 155,0	2 880,3
Johdon palkat ja palkkiot: toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa		
Luomakoski Jyri, toimitusjohtaja (vuonna 2008 varatoimitus- ja talousjohtaja 27.10.2008 saakka/ toimitusjohtaja 27.10.2008 alkaen)	446,4	255,8
Lång Jan, toimitusjohtaja 27.10.2008 saakka	-	411,4
Toimitusjohtajan eläkeikä on 63 vuotta.		
Hallituksen palkkiot		
Paasikivi Jari, puheenjohtaja (valittiin 13.3.2008)	74,6	71,0
Rajahalme Aimo, varapuheenjohtaja	53,2	49,0
Eloranta Jorma	47,0	44,0
Silfverstolpe Nordin Anne-Christine	44,0	44,0
Simon Rainer S.	44,0	44,0
Yhteensä	262,8	252,0

Rahalainat yhtiön johdolle

Yhtiön toimitusjohtajalla ja hallituksen jäsenillä ei ollut 31.12.2009 eikä 31.12.2008 rahalainaa yhtiöltä tai sen tytäryhtiöltä.

Yhtiön johdon osakkeenomistukset on esitetty vuosikertomuksen Hallinto- ja ohjausjärjestelmän esittelyn yhteydessä.

Konserniyhtiöt

Nimi	Kotipaikka ja valtio	
Uponor Beteiligungs GmbH	Hassfurt	DE
Uponor Hispania, S.A.	Móstoles	ES
Uponor (Deutschland) GmbH	Hassfurt	DE
Hewing GmbH	Ochtrup	DE
Uponor GmbH	Hassfurt	DE
Uponor S.A.R.L.	St. Etienne de St. Geoirs	FR
Karhu Deutschland GmbH i.L.	Saksa	DE
Trak GmbH i.L.	Kiefersfelden	DE
Uponor A/S	Hadsund	DK
Uponor Eesti Oü	Tallinna	EE
Jita Oy	Virrat	FI
Nereus Oy	Uusikaupunki	FI

Nimi	Kotipaikka ja valtio	
Uponor Business Solutions Oy	Vantaa	FI
Uponor Suomi Oy	Nastola	FI
Uponor Texnikes Lyseis gia Ktiria AE	Ateena	GR
Uponor Kft.	Budapest	HU
Uponor Limited	Bishopstown	IE
Cork Pipe Plant Limited	Bishopstown	IE
Uponor (Ireland) Ltd	Bishopstown	IE
Uponor S.r.l.	Badia Polesine	IT
SIA Uponor Latvia	Riika	LV
UAB Uponor	Vilna	LT
Uponor B.V.	Amsterdam	NL
Uponor s.r.o.	Praha	CS
Uponor AS	Vestby	NO
Uponor Sp. z o.o.	Plonie	PL
Uponor Portugal – Sistemas para Fluidos, Lda.	V.N. Gaia	PT
Uponor Construção e Ambiente – Sistemas de Tubagens, S.A.	V.N. Gaia	PT
Uponor AG	Pfunggen	CH
AO Asko-Upo (Spb)	Pietari	RU
ZAO Uponor Rus	Pietari	RU
Uponor Innovation AB	Borås	SE
Uponor AB	Virso	SE
Uponor Vertriebs GmbH	Guntramsdorf	AT
Uponor Limited	Englanti ja Wales	UK
The Underfloor Heating Co Ltd	Skelmanthorpe	UK
Uponor NA Holding, Inc.	Delaware	US
Uponor NA Asset Leasing, Inc.	Delaware	US
Uponor North America, Inc.	Delaware	US
Hot Water Systems North America, Inc.	Delaware	US
Uponor, Inc.	Illinois	US
Uponor Ltd	Saskatchewan	CA
Radiant Technology, Inc.	Delaware	US
Tulsa Pipe Plant, Inc. (former Uponor Aldyl Company, Inc.)	Delaware	US

Osakkuusyhtiöt

Nimi	Omistusosuus %	Kotipaikka ja valtio
Punitec GmbH & Co. KG	36	Gochsheim DE
Punitec Verwaltungs GmbH	36	Gochsheim DE

33. TILIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Tilikauden jälkeen ei ole ollut merkittäviä tapahtumia.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Uponorin osakevaihto NASDAQ OMX Helsinki -arvopaperipörssissä vuonna 2009 oli 45 815 310 kappaletta, yhteensä 455,8 milj. euroa. Osakkeen kurssi vuoden 2009 lopussa oli 15,00 euroa ja liikkeellä olevan osakekannan markkina-arvo 1 098,1 milj. euroa. Vuoden päättyessä yhtiöllä oli 20 214 osakkeenomistajaa. Ulkomainen omistus yhtiössä oli katsauskauden päättyessä 23,7 % (22,6 %).

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2009

Osakkeenomistaja	Osakemäärä, kpl	%-osuus osakkeista	%-osuus äänistä
Oras Invest Oy	16 571 780	22,6	22,7
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	5 162 072	7,1	7,1
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö	1 580 336	2,2	2,2
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola	1 356 500	1,9	1,9
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	1 349 773	1,8	1,8
Valtion eläkerahasto	925 000	1,3	1,3
Sigrid Juselius Stiftelse	773 200	1,1	1,1
Sijoitusrahasto Nordea Nordic Small Cap	748 499	1,0	1,0
Paasikivi Jari	539 207	0,7	0,7
Paasikivi Jukka	538 173	0,7	0,7
Suomen Kulttuurirahasto	500 670	0,7	0,7
Paasikivi Pekka	443 096	0,6	0,6
Muut	42 558 638	58,1	58,2
Yhteensä	73 046 944	99,8	100,0
Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet	160 000	0,2	-
Kaikki yhteensä	73 206 944	100,0	100,0

Hallintarekisteröidyt arvo-osuudet 31.12.2009

Nordea Pankki Suomi Oyj	7 582 497	10,4	10,4
Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ)	7 197 118	9,8	9,9
Svenska Handelsbanken AB (publ.)	2 037 433	2,8	2,8
Muut	114 436	0,1	0,1
Yhteensä	16 931 484	23,1	23,2

Yhtiökokouksessa käytettävissä oleva äänten enimmäismäärä on 31.12.2009 tilanteen mukaan 73 046 944 ääntä.

Tilikauden päättyessä yhtiön hallussa oli 160 000 omaa osaketta, jotka vastaavat yhtä montaa ääntä.

Omilla osakkeilla ei ole äänivaltaa yhtiökokouksessa.

Osakepääoman kehitys 2005–2009

	Pvm	Muutoksen syy	Muutos, euroa	Osakepääoma, euroa	Osakkeiden lukumäärä, kpl
2009	31.12.				73 206 944
2008	31.12.			146 446 888	73 206 944
2007	31.12.			146 446 888	73 206 944
	7.5.	Alennus (omien osakkeiden mitätöinti)	-	146 446 888	73 206 944
2006	31.12.			146 446 888	73 223 444
	16.3.	Alennus (omien osakkeiden mitätöinti)	2 320 000	146 446 888	73 223 444
2005	31.12.			148 766 888	74 383 444
	23.3.	Alennus (omien osakkeiden mitätöinti)	874 000	148 766 888	74 383 444
2004	31.12.			149 640 888	74 820 444

Osakkeenomistus sektoreittain 31.12.2009

Sektori	Osakemäärä, kpl	Osuus %
Yksityiset yritykset	20 059 167	27,4
Julkiset yritykset	263 570	0,4
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	4 199 618	5,7
Julkisyhteisöt	10 275 841	14,0
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	4 470 299	6,1
Kotitaloudet	16 592 719	22,7
Ulkomaat (myös hallintarekisteröidyt)	17 344 876	23,7
Muut (yhteistili)	854	0,0
Yhteensä	73 206 944	100,0

Osakkeenomistus suuruusluokittain 31.12.2009

Osakemäärä kpl/osakas	Osakemäärä yhteensä, kpl	Osuus osakkeista, %	Osakasmäärä	Osuus osakkaista, %
1–100	315 587	0,4	4 555	22,6
101–1 000	5 230 378	7,1	12 081	59,8
1 001–10 000	8 770 288	12,0	3 271	16,2
10 001–100 000	7 412 260	10,1	271	1,3
100 001–1 000 000	8 640 922	11,8	28	0,1
1 000 001–	42 837 509	58,6	8	0,0
Yhteensä	73 206 944	100,0	20 214	100,0

Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA

MEUR	Liite	2009	2008
Liikevaihto		15,4	12,6
Liiketoiminnan muut tuotot	3	0,1	64,0
Henkilöstökulut	4	5,2	4,6
Poistot ja arvonalennukset	5	0,3	0,2
Liiketoiminnan muut kulut	3	17,6	13,7
Liikevoitto		-7,7	58,1
Rahoitustuotot ja -kulut	6	35,1	87,0
Voitto ennen satunnaiseriä		27,4	145,1
Satunnaiset tuotot ja kulut	7	6,1	3,7
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		33,5	148,8
Tilinpäätössiirrot		-0,1	0,1
Tuloverot	8	0,8	1,1
Tilikauden tulos		32,6	147,7

EMOYHTIÖN TASE

MEUR	Liite	31.12.2009	31.12.2008
Vastaavaa			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet			
Muut pitkävaikutteiset menot		1,4	0,3
Keskeneräiset hankinnat		-	0,7
Aineettomat hyödykkeet	9	1,4	1,1
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja kalusto	9	0,2	0,2
Aineelliset hyödykkeet	9	0,2	0,2
Sijoitukset			
Konserniyhtiöosakkeet		207,1	183,7
Muut osakkeet ja osuudet		0,1	0,1
Lainasaamiset		209,6	160,4
Sijoitukset	10	416,8	344,2
Pysyvät vastaavat yhteensä		418,4	345,4
Vaihtuvat vastaavat			
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset		4,4	5,0
Lainasaamiset		66,1	111,4
Siirtosaamiset		0,7	1,8
Laskennalliset verosaamiset		0,3	0,3
Muut saamiset		19,9	39,3
Lyhytaikaiset saamiset	11	91,4	157,9
Rahat ja pankkisaamiset		11,0	49,8
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		102,4	207,6
Vastaavaa yhteensä		520,8	553,0

MEUR	Liite	31.12.2009	31.12.2008
Vastattavaa			
Oma pääoma			
Osakepääoma		146,4	146,4
Ylikurssirahasto		50,2	50,2
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		0,1	0,1
Voittovarot		103,5	17,8
Tilikauden tulos		32,6	147,7
Oma pääoma yhteensä	12	332,8	362,2
Tilinpäätössiirtojen kertymä	13	0,1	0,1
Pakolliset varaukset	14	1,1	1,2
Vieras pääoma			
Pitkäaikaiset velat			
Lainat rahoituslaitoksilta		48,0	64,0
Pitkäaikaiset velat		48,0	64,0
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Lainat rahoituslaitoksilta		16,0	16,0
Ostovelat		2,1	1,3
Siirtovelat		2,9	3,8
Muut lyhytaikaiset velat		117,8	104,4
Lyhytaikainen vieras pääoma	15	138,8	125,5
Vieras pääoma yhteensä		186,8	189,5
Vastattavaa yhteensä		520,8	553,0

EMOYHTIÖN RAHOITUSLASKELMA

MEUR	1.1.–31.12.2009	1.1.–31.12.2008
Liiketoiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
Voitto ennen satunnaiseriä	27,4	145,1
Rahoitustuotot ja -kulut	-7,1	-11,5
Suunnitelmanmukaiset poistot	0,3	0,2
Käyttöomaisuuden myyntivoitot/-tappiot	0,0	-64,0
Tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	2,3	5,8
Tuloverot	0,8	1,7
Konserniavustukset	3,7	9,6
Tulorahoitus	27,4	86,8
Käyttöpääoman muutos		
Saamiset	12,9	6,4
Korottomat velat	12,5	-59,4
Käyttöpääoman muutos	25,4	-52,9
Liiketoiminnan rahavirta	52,8	33,8
Investointien rahavirta		
Osakehankinnat	-23,5	-35,9
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-0,7	-0,8
Käyttöomaisuuden myyntituotot	-	69,4
Myönnetyt lainat	-123,9	-58,3
Lainasaamisten takaisinmaksut	128,1	53,9
Saadut korot	9,1	16,1
Saadut osingot	0,0	0,0
Maksetut verot	-	-4,2
Investointien rahavirta	-10,9	40,1
Rahavirta ennen rahoitusta	42,0	74,0
Rahoituksen rahavirta		
Lainojen nostot	-	80,0
Lainojen takaisinmaksut	-16,0	-
Maksetut korot	-2,7	-3,1
Maksetut verot	-	0,8
Osingonjako	-62,1	-102,5
Omien osakkeiden osto	-	-1,2
Rahoituksen rahavirta	-80,8	-26,0
Rahavarojen muutos	-38,8	48,0
Rahavarat 1.1.	49,8	1,7
Rahavarat 31.12.	11,0	49,8
Muutos taseen mukaan	-38,8	48,0

Emoyhtiön tilinpäätöksen (FAS) liitetiedot

1. EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Emoyhtiön tilinpäätös on laadittu noudattaen Suomen kirjanpitolainsäädäntöä. Uponor -konsernin tilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandien (IFRS) mukaisesti, ja emoyhtiö noudattaa konsernin laatimisperiaatteita aina kun se on ollut mahdollista. Alla on esitetty lähinnä ne laatimisperiaatteet, joissa käytäntö poikkeaa konsernin periaatteista. Muilta osin noudatetaan konsernin laatimisperiaatteita.

Eläkejärjestelyt

Yhtiön eläkevastuut on hoidettu eläkevakuutusyhtiöissä. Eläke-eduista aiheutuneet kustannukset kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jolla vastaava työsuoritus on tapahtunut.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaiset tuotot ja kulut koostuvat saaduista ja annetuista konserniavustuksista, jotka eliminoidaan konsernitasolla.

Tuloverot

Tuloveroihin ja laskennallisiin verosaamisiin ja -velkoihin sovelletaan konsernin laatimisperiaatteita, silloin kuin se on ollut mahdollista Suomen tilinpäätöskäytännön mukaan.

Rahoitusvarat, rahoitusvelat ja johdannaispimukset

Rahoitusvarat ja -velat on kirjattu hankinta-arvoonsa tai arvonalentumisella vähennettyyn arvoon. Johdannaisinstrumentit on arvostettu käypään arvoon. Arvonmuutokset on kirjattu tulosvaikutteisesti rahoituseriin. Johdannaispimusten arvostusmenetelmistä on kerrottu konsernin laatimisperiaateissa.

Vuokrasopimukset

Kaikki leasingmaksut on käsitelty vuokratuloina.

2. EMOYHTIÖN TOIMINTA

Emoyhtiön liiketoiminta koostuu konsernitoiminnoista. Emoyhtiön liikevaihto koostuu palvelu-veloituksista konserniyhtiöiltä.

3. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT JA KULUT

MEUR	2009	2008
Liiketoiminnan muut tuotot		
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	0,1	64,0
Yhteensä	0,1	64,0

Liiketoiminnan muut tuotot koostuvat pääasiassa konsernin sisäisistä yritysjärjestelyistä, ja niistä syntyneistä sisäisistä kauppavoitoista.

MEUR	2009	2008
Liiketoiminnan muut kulut		
Ympäristökustannukset	1,5	0,9
Matkakulut	1,3	0,7
Ostetut palvelut	6,1	0,0
Muut	8,8	12,1
Yhteensä	17,6	13,7

Liiketoiminnan muut kulut sisältävät vuonna 2004 myytyyn kotimaiseen kiinteistöliiketoimintaan kohdistuvia maaperän puhdistukseen ja kunnostamiseen liittyviä kustannuksia sekä normaaleja liiketoiminnan muita kuluja.

4. HENKILÖSTÖKULUT

MEUR	2009	2008
Palkat ja palkkiot	4,0	3,6
Eläkekulut	0,4	0,5
Henkilösivukulut	0,8	0,6
Yhteensä	5,2	4,6
Yhtiön palveluksessa oli tilikauden aikana keskimäärin		
Toimihenkilöitä	41	40
Johdon palkat ja palkkiot, TEUR ¹⁾		
Toimitusjohtaja ja hänen varamiehensä	446,4	667,2
Hallitus	262,8	252,0
Yhteensä	709,2	919,2

¹⁾ erittelyt henkilöittäin on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa

Rahalainat yhtiön johdolle

Yhtiön toimitusjohtajalla ja hallituksen jäsenillä ei ollut 31.12.2009 rahalainaa yhtiöltä tai sen tytäryhtiöiltä.

Emoyhtiön toimitusjohtaja jää eläkkeelle 63-vuotiaana.

5. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

MEUR	2009	2008
Muut pitkävaikutteiset menot	0,3	0,1
Koneet ja kalusto	0,1	0,1
Yhteensä	0,3	0,2

6. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

MEUR	2009	2008
Korkotuotot	0,6	0,6
Korkotuotot tytäryhtiöiltä	10,2	18,4
Osinkotuotot	0,0	0,0
Osinkotuotot tytäryhtiöiltä	30,4	81,5
Yhteensä	41,2	100,5
Korkokulut	5,3	6,5
Korkokulut tytäryhtiöille	1,3	3,6
Muut rahoituskulut	0,1	0,3
Kurssierot		
- Toteutuneet	-1,7	-2,9
- Toteutumattomat	1,2	6,1
Yhteensä	6,1	13,5
Rahoitustuotot ja -kulut	35,1	87,0

7. SATUNNAISET TUOTOT

MEUR	2009	2008
Konserniavustukset	6,1	3,7

8. VEROT

MEUR	2009	2008
Tilikaudelta	0,9	0,8
Edellisiltä kausilta	-0,1	0,2
Laskennallisen verovelan muutos	0,0	0,1
Yhteensä	0,8	1,1

9. AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET

2009 MEUR	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Kesken- eräiset aineettomat hankinnat	Koneet ja kalusto	Aineet- tomat ja aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	1,3	0,7	0,6	2,6
Lisäykset	0,0	0,6	0,1	0,7
Vähennykset	0,6	-	0,1	0,7
Siirrot erien välillä	1,3	-1,3	-	-
Hankintameno 31.12.	2,0	-	0,6	2,7
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	1,0	-	0,4	1,4
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-0,6	-	-0,1	-0,7
Tilikauden poisto	0,3	-	0,1	0,3
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	0,6	-	0,4	1,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,4	-	0,2	1,6

2008 MEUR	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Kesken- eräiset aineettomat hankinnat	Koneet ja kalusto	Aineet- tomat ja aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	1,3	0,2	0,4	1,9
Lisäykset	0,0	0,7	0,0	0,8
Vähennykset	0,0	-	0,0	0,0
Siirrot erien välillä	0,0	-0,2	0,2	-
Hankintameno 31.12.	1,3	0,7	0,6	2,6
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	0,9	-	0,3	1,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-0,0	-	0,0	-
Tilikauden poisto	0,1	-	0,1	0,2
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	1,0	-	0,4	1,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,3	0,7	0,2	1,3

10. SIJOITUKSET

MEUR	2009	2008
Konserniyhtiöosakkeet 1.1.	183,7	158,2
Lisäykset	46,8	35,9
Vähennykset	23,3	10,4
Konserniyhtiöosakkeet 31.12.	207,1	183,7
Muut osakkeet ja osuudet 1.1.	0,1	0,1
Muut osakkeet ja osuudet 31.12.	0,1	0,1
Lainasaamiset		
- Konserniyhtiöt	204,7	156,2
- Muut	4,9	4,2
Yhteensä	416,8	344,2

11. LYHYTAIKAISET SAAMISET

MEUR	2009	2008
Myyntisaamiset		
- konserniyhtiöiltä	4,4	5,0
Lainasaamiset		
- konserniyhtiöiltä	66,1	111,4
Siirtosaamiset		
- konserniyhtiöiltä	0,1	0,0
- muilta	0,6	1,8
Laskennalliset verosaamiset	0,3	0,3
Muut saamiset		
- konserniyhtiöiltä	19,3	31,0
- muilta	0,6	8,3
Yhteensä	91,4	157,9

Laskennallinen verosaaminen on kirjattu taseen pakollisista varauksista.

MEUR	2009	2008
Siirtosaamiset		
Korkotuotot	0,3	0,4
Verot	0,2	1,2
Muut	0,2	0,2
Yhteensä	0,7	1,8

12. OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET

MEUR	2009	2008
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.	146,4	146,4
Osakepääoma 31.12.	146,4	146,4
Ylikurssirahasto 1.1.	50,2	50,2
Ylikurssirahasto 31.12.	50,2	50,2
Sidottu oma pääoma yhteensä	196,6	196,6
Vapaa oma pääoma		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	0,1	0,1
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	0,1	0,1
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	165,6	121,5
Osingonjako	-62,1	-102,5
Omat osakkeet	-	-1,2
Tilikauden tulos	32,6	147,7
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	136,2	165,6
Vapaa oma pääoma yhteensä	136,2	165,7
Oma pääoma 31.12.	332,8	362,3
Jakokelpoiset varat		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	66 613,56	66 613,56
Omat osakkeet	1 164 062,80	1 164 062,80
Edellisten tilikausien voitto	102 305 664,81	16 636 902,14
Tilikauden voitto	32 631 373,44	147 743 548,24
Jakokelpoiset varat, 31.12.	136 167 714,61	165 611 126,74

13. POISTOERO

MEUR	2009	2008
- Muut pitkävaikutteiset menot	0,1	0,1
- Koneet ja kalusto	-0,0	-0,0
Yhteensä	0,1	0,1

Poistoerosta aiheutuu laskennallista verovelkaa, jota emoyhtiön erillistilinpäätöksessä ei ole kirjattu.

14. PAKOLLISET VARAUKSET

MEUR	2009	2008
Eläkevastuu	0,1	0,1
Ympäristövaraus	1,0	1,1
Yhteensä	1,1	1,2

15. PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

MEUR	2009	2008
Lainat rahoituslaitoksilta		
- Muut lainat	48,0	64,0
Yhteensä	48,0	64,0

Pitkäaikaisten korollisten velkojen erääntymisajat

MEUR	2011	2012	2013	2014	2015 -
Lainat rahoituslaitoksilta					
- Muut lainat	16,0	16,0	16,0	-	-
Yhteensä	16,0	16,0	16,0	-	-

16. LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

MEUR	2009	2008
Lainat rahoituslaitoksilta	16,0	16,0
Ostovelat		
- konserniyhtiöiltä	0,9	0,3
- muilta	1,2	1,0
Siirtovelat		
- konserniyhtiöiltä	-0,0	0,1
- muilta	2,9	3,7
Muut lyhytaikaiset velat		
- konserniyhtiöiltä	116,6	85,2
- muilta	1,2	19,2
Yhteensä	138,8	125,5

Siirtovelat

Henkilökulut	0,7	0,6
Verot	0,9	0,2
Bonukset	0,8	0,2
Korot	0,3	1,1
Muut	0,2	1,7
Yhteensä	2,9	3,8

17. VASTUUSITOUMUKSET

MEUR	2009	2008
Konserniyritysten puolesta annetut vakuudet		
Takaukset	10,0	9,0
Muiden puolesta annetut vakuudet		
Takaukset	6,9	7,0
Käyttöleasingvakuudet		
Käyttöleasingvastuut, erääntyminen seuraavien 12 kuukauden aikana	0,6	0,5
Käyttöleasingvastuut, erääntyminen yli 12 kuukauden kuluttua	0,7	0,9
Takaukset	16,9	16,1
Leasingvastuut	1,2	1,5
Yhteensä	18,1	17,5

Lisäksi emoyhtiö on antanut tytäryhtiöidensä puolesta letter of comfort -tyyppisiä sitoumuksia, jotka eivät sisälly edellämainittuihin lukuihin.

18. VALUUTTA- JA KORKORISKIEN HALLINTA

MEUR	2009	2008
Valuuttajohdannaiset:		Nimellisarvot
Termiinisopimukset	115,1	128,9
Konsernin sisäiset termiinisopimukset	22,9	39,7
Valuuttajohdannaiset:		Käyvät arvot
Termiinisopimukset	-0,6	7,7
Konsernin sisäiset termiinisopimukset	0,1	1,0
Valuuttajohdannaiset:		Tuloslaskelmaan merkityt käyvän arvonmuutokset
Termiinisopimukset	-1,2	-0,6
Konsernin sisäiset termiinisopimukset	-0,1	-1,3

Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle

Emoyhtiön, Uponor Oyj:n, voitonjakokelpoiset varat ovat 136 167 714,61 euroa, josta tilikauden voitto on 32 631 373,44 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

- osinkona jaetaan 0,50 euroa/osake eli yhteensä	36 523 472,00 euroa
- omaan pääomaan jäävä määrä	99 644 242,61 euroa
	<hr/>
	136 167 714,61 euroa

Vantaa, 10. helmikuuta 2010

Jari Paasikivi
puheenjohtaja

Aimo Rajahalme

Jorma Eloranta

Anne-Christine Silfverstolpe Nordin

Rainer S. Simon

Jyri Luomakoski
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

UPONOR OYJ:N YHTIÖKOKOUKSELLE

Olemme tarkastaneet Uponor Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2009. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja että varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Tilintarkastajan tulee suorittaa tilintarkastus Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti ja sen perusteella antaa lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää ammattieettisten periaatteiden noudattamista ja tilintarkastuksen suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa ei ole olennaisia virheellisyyksiä ja että emoyhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja ovat toimineet osakeyhtiölain mukaisesti.

Tilintarkastustoimenpiteillä tulisi varmistua tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen lukujen ja muiden tietojen oikeellisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa on väärinkäytöksestä tai virheestä johtuva olennainen virheellisyys. Tarvittavia tarkastustoimenpiteitä suun-

niteltaessa arvioidaan myös tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa. Lisäksi arvioidaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleistä esittämistapaa, tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sekä johdon tilinpäätöksen laadinnassa soveltamia arvioita.

Tilintarkastus on toteutettu Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Käsitksemme mukaan olemme suorittaneet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvia tarkastustoimenpiteitä lausuntoamme varten.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Vantaalla 10. helmikuuta 2010
KPMG OY AB

Lasse Holopainen
KHT

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

JOHDANTO

Uponor Oyj (”yhtiö”) noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n antamaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. Yhtiö poikkeaa koodista ainoastaan nimitysvaliokunnan jäsenten nimittämisjärjestyksen osalta. Perusteluna poikkeamiselle on, että hallitus katsoo, että osakeomistuksen rakenne huomioiden osakkeenomistajien etua ja läpinäkyvyyden tavoitetta palvelee parhaiten malli, jossa suurimmat osakkeenomistajat nimittävät nimitysvaliokunnan jäsenet. Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodi löytyy osoitteesta www.cgfinland.fi.

Tämä selvitys hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä on laadittu Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n antaman Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksen 51 mukaisesti. Selvitys annetaan hallituksen toimintakertomuksen yhteydessä erillisenä kertomuksena. Yhtiön tarkastusvaliokunta on käsitellyt selvityksen 5.2.2010 pitämässään kokouksessa.

HALLITUS

Kokoonpano

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään seitsemän jäsentä. Hallituksen jäsenet valitaan yhden vuoden toimikaudeksi, joka alkaa sen varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä, jossa heidät valitaan, ja päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallituksen jäsenet voidaan valita tai erottaa ainoastaan

osakkeenomistajien yhtiökokouksessa tekemällä päätöksellä. Hallituksen jäsenten toimikausien lukumäärää ei ole rajoitettu, eikä hallituksen jäsenillä ole erikseen määriteltyä eläkeikää. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vuodeksi kerrallaan.

Maaliskuun 2009 varsinainen yhtiökokous valitsi hallitukseen seuraavat viisi jäsentä:

- Jorma Eloranta, s. 1951, DI, toimitusjohtaja, Metso Oyj
- Jari Paasikivi, s. 1954, KTM, toimitusjohtaja, Oras Invest Oy
- Aimo Rajahalme, s. 1949, KTM, talousjohtaja ja johtokunnan jäsen huhtikuuhun 2009 asti, neuvonantaja (Executive Advisor) joulukuuhun 2009 asti, KONE Oyj
- Anne-Christine Silfverstolpe Nordin, s. 1950, sosionomi (Socionomexamen), partneri ja konsultti, Neuhauser & Falck AB
- Rainer S. Simon, s. 1950, kauppatieteen tri (Dr. oec. HSG), toimitusjohtaja, Birch-Court GmbH.

Kaikki yhtiön hallituksen nykyiset jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä. Kaikki hallituksen jäsenet Jari Paasikiveä lukuun ottamatta ovat riippumattomia merkittävistä osakkeenomistajista. Suomen lainsäädännön mukaan kaikilta hallituksen jäseniltä edellytetään, että he toimivat yhtiön, sen tytäryhtiöiden (”konsernin”) ja yhtiön kaikkien osakkeenomistajien parhaan edun mukaisesti, ja

heidän edellytetään ilmoittavan mahdollisista eturistiriidoista.

Yhtiön ja osakkaiden etujen mukaisesti on, että valituilla hallituksen jäsenillä on asiantuntemusta eri aloilta, kuten konsernin toimialasta ja siihen liittyvistä teknologioista, rahoituksesta, henkilöstöhallinnosta, riskienhallinnasta sekä kansainvälisestä myynnistä ja markkinoinnista.

Tehtävät

Osakeyhtiölain mukaan yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä vastaa hallitus. Hallituksen tärkein tehtävä on ohjata konsernin toimintoja tavalla, joka pitkällä aikavälillä varmistaa voiton tuottamisen osakkeenomistajille ottaen samalla huomioon eri sidosryhmien odotukset. Lakisääteisten tehtäviensä lisäksi hallitus päättää kaikista muista merkittävistä asioista.

- Hallituksen työjärjestyksen mukaan hallitukselle kuuluvat muun muassa:
- a) hallituksen ja johtoryhmän menettelyohjeiden käsittely ja vahvistaminen vuosittain
 - b) konsernin arvojen hyväksyminen ja niiden toteuttamisen valvonta
 - c) konsernin strategian hyväksyminen ja sen toteuttamisen ja päivittämisen valvonta
 - d) yhtiön osingonjakopolitiikasta päättäminen
 - e) osingonjakoa sekä osingon määrää ja maksupäivää koskevan ehdotuksen esittäminen yhtiökokoukselle

- f) konsernin strategiaan perustuvan vuosittaisen toimintasuunnitelman ja budjetin hyväksyminen sekä niiden toteuttamisen valvonta
- g) investointien vuosittaisen enimmäismäärän sekä tämän enimmäismäärän ylittävien investointien hyväksyminen
- h) investointien ja leasing-järjestelyjen hyväksyminen, kun niiden nykyarvo ylittää yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainitun rajan
- i) yritysostojen, yhteisyritysten, yhteistyö- ja lisenssijärjestelyjen sekä omaisuuden myynnin hyväksyminen, kun liiketapah-tuman arvo ylittää yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainitun rajan
- j) konsernin yleisen organisaatiorakenteen hyväksyminen
- k) yhtiön toimitusjohtajan nimittäminen ja erottaminen sekä toimitusjohtajasopimuksen ehdoista päättäminen
- l) yhtiön toimitusjohtajan vuosipalkkion valmiste-lu ja hyväksyminen
- m) johtoryhmän jäsenten nimittämisen ja erottamisen hyväksyminen
- n) johtoryhmän jäsenten vuosipalkkioiden hyväksyminen
- o) yhtiön toimitusjohtajaa koskevan seuraaja-suunnitelman valmistelu ja hyväksyminen
- p) johtoryhmän jäseniä koskevien seuraaja-suunnitelmien hyväksyminen
- q) osavuositarkastusten, vuosikertomusten ja tilinpäätösten hyväksyminen

- r) ulkoisen tilintarkastajan tapaaminen vähintään kahdesti vuodessa
- s) sisäisen valvontajärjestelmän, taloudellisten riskien hallinnan ja raportoinnin sekä tilintarkastusprosessin säännöllinen seuranta
- t) ehdotusten valmisteleminen yhtiökokoukselle
- u) yhtiön toimitusjohtajan, hallituksen jäsenen ja hallituksen puheenjohtajan toiminnan vuosittainen arviointi
- v) konsernin toimintaperiaatteiden, kuten palkitsemisjärjestelmien, hyväksyminen
- w) muut hallituksen puheenjohtajan tai yhtiön toimitusjohtajan esittämät asiat.

Kokoukset ja päätöksenteko

Hallitus kokoontuu keskimäärin kymmenen kertaa vuodessa. Jotkin kokouksista voivat olla puhelinkokouksia. Kokouksista kaksi tulisi pitää liiketoimintayksikössä, kulloinkin eri yksikössä. Hallitus voi myös milloin tahansa kokoontua ilman yhtiön johtoa ja tehdä päätöksiä pitämättä kokousta. Kokouksista pidetään englanninkielistä pöytäkirjaa.

Vuonna 2009 hallitus piti 12 kokousta, joista yksi pidettiin liiketoimintayksikössä. Poissaoloja kirjattiin yhteensä kolme, joista osittaisia poissaoloja oli kaksi.

HALLITUKSEN VALIOKUNNAT

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunnan perustamisesta pää-

tettiin joulukuussa 2008. Hallitus päätti 29.4.2009 jatkaa sen toimintaa. Tarkastusvaliokunnan työjärjestys ja jäsenet (Jari Paasikivi, Aimo Rajahalme ja Jorma Eloranta) pysyivät ennallaan. Tarkastusvaliokunnan jäsenet valitsivat puheenjohtajaksi Aimo Rajahalmeen.

Tarkastusvaliokunnan työjärjestyksen mukaan tarkastusvaliokunnan tehtävänä on

- seurata tilinpäätösraportoinnin prosessia
- valvoa taloudellista raportointiprosessia
- seurata konsernin sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallintajärjestelmien tehokkuutta
- käsitellä taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteiden kuvausta, joka on osa yhtiön hallinto- ja ohjauksjärjestelmästä antamaa selvitystä
- seurata tilinpäätöksen ja konsernitiilinpäätöksen lakisäätöistä tilintarkastusta
- arvioida lakisäätöisen tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön riippumattomuutta ja erityisesti oheispalvelujen tarjoamista tarkastettavalle yhtiölle sekä
- valmistella tilintarkastajan valintaa koskeva päätösehdotus.

Valiokunta kokoontui vuoden 2009 aikana kuusi kertaa. Poissaoloja kirjattiin yhteensä yksi.

Nimitysvaliokunta

Nimitysvaliokunnan perustamisesta päätettiin joulukuussa 2008. Hallitus päätti 29.4.2009 jatkaa sen toimintaa. Poiketen Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodista hallitus pyysi kolmea suurinta osakkeenomistajaa kutakin nimittämään yhden jäsenen nimitysvaliokuntaan. Valiokuntaan nimitettiin vuorineuvos Pekka Paasikivi Oras Invest Oy:n edustajana ja johtaja Risto Murto Keskinäisen Työeläkevakuutusyhtiö Varman edustajana. Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö ei nimittänyt edustajaa. Lisäksi hallitus nimitti nimitysvaliokunnan asiantuntijajäseneksi hallituksen puheenjohtajan Jari Paasikiven. Valiokunnan jäsenet valitsivat puheenjohtajaksi Pekka Paasikiven.

Nimitysvaliokunnan työjärjestyksen mukaan nimitysvaliokunnan tehtävänä on

- valmistella yhtiökokoukselle tehtävää ehdotusta hallituksen jäseniksi
- esitellä yhtiökokoukselle ehdotus hallituksen jäseniksi
- valmistella yhtiökokoukselle tehtävää ehdotusta hallituksen jäsenten palkitsemisasioista.

Valiokunta kokoontui vuoden 2009 aikana kaksi kertaa. Poissaoloja ei kirjattu yhtään.

Muut

Varmistaakseen mahdollisimman laajan asiantuntemuksen toimitusjohtajan ja yhtiön

muuhun johtoon kuuluvien henkilöiden palkitsemisasioissa sekä muun henkilöstön palkitsemisjärjestelmien suhteen, yhtiön hallitus on päättänyt, ettei erillistä palkitsemisvaliokuntaa perusteta, vaan koko hallitus suorittaa nämä tehtävät.

TOIMITUSJOHTAJA

Yhtiön toimitusjohtajana vuonna 2009 toimi Jyri Luomakoski (MBA, s. 1967).

Toimitusjohtaja vastaa johtoryhmän avustamana konsernin juoksevan hallinnon hoitamisesta. Hän toimii hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan velvollisuus on huolehtia konsernin kirjanpidon lainmukaisuudesta ja varainhoidon luotettavasta järjestämisestä. Toimitusjohtaja on myös johtoryhmän puheenjohtaja.

TALOUDELLISEEN RAPORTOINTIPROSESSIIN LIITTYVÄT SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTELMÄT

Konsernin sisäistä valvontaa koskevista periaatteista vastaa hallitus. Konsernin sisäinen valvonta on määritelty prosessiksi, johon vaikuttavat yhtiön hallitus ja johto sekä kaikki konsernin työntekijät. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että

- konsernin johto voi kohtuudella luottaa siihen, että konserni toimii tehokkaasti, taloudellisesti ja konsernin strategian mukaisesti

- konsernin taloudellinen raportointi ja johdolle tuotettu tieto on luotettavaa, kattavaa ja oikea-aikaista
- konserni noudattaa voimassa olevia lakeja ja säännöksiä.

Konsernin sisäisen valvontajärjestelmän tavoitteena on liiketoimintatarpeiden ja valvonnan välinen tasapaino. Sisäisen valvontajärjestelmän tavoitteena on

- keskittyä liiketoiminnan kannalta keskeisiin riskeihin ja asioihin konsernin strategian ja toiminnan tehokkuuden näkökulmasta
- edistää hyvää liiketoimintaetiikkaa ja hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää sekä luotettavaa riskienhallintaa
- varmistaa, että kaikessa toiminnassa noudatetaan lakeja, säännöksiä ja konsernin sisäisiä periaatteita
- varmistaa, että konsernin taloudellinen raportointi on luotettavaa, tukee sisäistä päätöksentekoa ja palvelee ulkoisten sidosryhmien tarpeita.

Taloudellisen raportointiprosessin sisäinen valvonta on osa konsernin sisäisen valvonnan kokonaisjärjestelmää. Tavoitteena on varmistaa, että taloudellisen raportoinnin tuottama tieto on luotettavaa, kattavaa ja oikea-aikaista ja että tilinpäätös laaditaan voimassa olevien lakien ja säännösten, yleisesti hyväksytyjen laatimisperiaatteiden ja listayhtiöitä

koskevien muiden vaatimusten mukaisesti.

Yhtiön konsernitalinpäätös laaditaan Euroopan yhteisön hyväksymän kansainvälisen IFRS-tilinpäätöskäytännön mukaisesti. Tilinpäätös sisältää myös suomalaisen kirjanpitolain ja osakeyhtiölain vaatimat lisätiedot. Yhtiön tilinpäätös laaditaan noudattaen Suomen kirjanpitolainsäädäntöä.

Valvontaympäristö

Konsernin valvontaympäristön perusta ovat konsernin toimintaperiaatteet (Code of Conduct) ja arvot. Yhdessä ne luovat järjestyksen ja rakenteen, johon kaikki muut sisäisen valvonnan elementit perustuvat.

Operatiivisia yksiköitä sitovina ohjeina toimivat konsernitason periaatteet sisältävät myös ohjeita, joissa määritellään kirjanpito- ja raportointisäännöt sekä taloudellista raportointia koskevat riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan periaatteet.

Konsernin raportointitoiminto koordinoi yhteistyössä liiketoimintayksiköiden kontrollereiden kanssa liiketoimintayksiköiden ja toimintojen työtä, kun ne kehittävät riittäviä valvontatoimia. Lisäksi konsernin raportointitoiminto laatii johdon ja viranomaisten tarvitsemia erityisraportteja ja koordinoi prosessitasolla konsernin raportointiprosessiin liittyvän sisäisen valvonnan toteutusta ja seurantaa. Konsernin raportointitoiminto vastaa myös tilinpäätösstandardien tulkinnaista ja soveltamisesta konsernissa.

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on seurata ja valvoa taloudellista raportointiprosessia sekä konsernin sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallintajärjestelmien tehokkuutta. Lisäksi tarkastusvaliokunta seuraa tilinpäätöksen ja konsernitalinpäätöksen lakisääteistä tilintarkastusta, arvioi lakisääteisen tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön riippumattomuutta ja valmistelee tilintarkastajan valintaa koskevan päätösehdotuksen.

Toimitusjohtajan velvollisuus on huolehtia konsernin kirjanpidon lainmukaisuudesta ja varainhoidon luotettavasta järjestämisestä.

Talousjohtaja vastaa prosessitasolla taloudellisiin prosesseihin liittyvän sisäisen valvonnan toteutuksen ja seurannan valvonnasta.

Sisäinen tarkastus on osa konsernin sisäistä valvontajärjestelmää. Sen tarkoituksena on tukea hallitusta ja johtoa konsernin sisäisen valvonnan sekä hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän seurannassa. Sisäinen tarkastus tekee riippumattomia prosessiarviointoja ja erityistarkastuksia varmistukseksi, että kaikessa toiminnassa noudatetaan konsernin sisäisiä periaatteita ja ohjeita sekä voimassa olevia lakeja ja

Riskien arviointi

Taloudelliseen raportointiin liittyvien riskien arviointi on osa konsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kokonaisjärjestelmää. Taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvä riskien arviointi käsittää seuraavat vaiheet:

- a) taloudellisen raportoinnin tavoitteiden asettaminen
- b) riskien kartoittaminen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tavoitteet asetetaan sekä liiketoimintayksiköille että konsernitason toiminnolle. Riskit analysoidaan, jotta voidaan määritellä, miten niitä olisi hallittava. Riskien arviointiprosessissa tarkastellaan myös väärinkäytöksestä johtuvien olennaisten virheellisyyksien mahdollisuutta.

Valvontatoimet

Konsernin tavoitteena on sisällyttää valvonta kaikkeen päivittäiseen toimintaan. Tehokas sisäinen valvonta edellyttää, että työtehtävät on jaettu asianmukaisesti eri työntekijöille ja että mahdolliset eturistiriidat tunnistetaan ja eliminoidaan. Valvontaan liittyviä välineitä ovat esimerkiksi konsernitason ohjeet, taloudellisen raportoinnin määritellyt tarkastuspisteet, kirjanpito- ja raportointiohjeet sekä johdon tapaamiset.

Tiedottaminen

Konsernin kirjanpidon käsikirjassa asetetaan taloudellisen raportoinnin vaatimukset ja kuvaillaan konsernissa sovellettavat tilinpäätöksen laatimisperiaatteet. Käsikirjan tarkoituksena on varmistaa jokaisen yksikön tilinpäätöksen asianmukaisuus ja luotettavuus sekä eri aikoina ja eri yksiköissä laadittujen

tilinpäätösten vertailukelpoisuus.

Konsernin raportointitoiminto ylläpitää yhteistä tilikarttaa, jota käytetään kaikissa yksiköissä. Meneillään oleva yhteisen toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto tukee prosessien ja valvonnan yhtenäistämistä koko konsernissa. Taloudelliset raportit käsitellään ja analysoidaan paikallisilla laskentaosastoilla ennen kuin ne toimitetaan konsernin yhteiseen kirjanpitojärjestelmään konsolidointia varten.

Sisäiseen valvontaan liittyvistä asioista raportoidaan säännöllisesti tarkastusvaliokunnalle. Tarkastusvaliokunta raportoi jatkuvasti havainnoistaan, suosituksistaan ja päätelmistään hallitukselle.

Valvonta

Paikallistasolla taloudellisen raportointiprosessin jatkuvaa valvontaa toteutetaan organisaation kaikissa yksiköissä osana päivittäistä toimintaa. Konsernitasolla valvonnasta vastaa konsernin raportointitoiminto.

Konsernin kontrolleri ja talousjohtaja käsittelevät ja analysoivat konsernitason taloudelliset raportit.

Kun tarvitaan erillisarviointeja, niiden laajuus ja tiheys määritellään ensi sijassa riskien arvioinnin sekä valvonnan tehokkuuden perusteella. Sisäisessä valvonnassa havaitut puutteet raportoidaan ylemmälle organisaatiotasolle siten, että vakavista puutteista raportoidaan johtoryhmälle ja hallitukselle.

Mahdollisen erillisarvioinnin tekee sisäinen tarkastus, ja sen voi käynnistää myös yhtiön hallitus.

Taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmät vuonna 2009

Yhtiö vahvisti vuonna 2009 uusia konserninlaajuisia sisäistä valvontaa, riskienhallintaa, väärinkäytösten ehkäisemistä sekä allekirjoitus- ja hyväksymisoikeuksia koskevia periaatteita kehittääkseen konsernin sisäistä valvontajärjestelmää.

Yhtiö kehitti myös yhteisen konserninlaajuisen valvontajärjestelmän ulkoista taloudellista raportointia, johdon raportointia ja rahoitusprosesseja varten. Näillä keskeisillä valvontajärjestelmän elementeillä pyritään pienentämään taloudellisen raportoinnin tavoitteiden saavuttamiseen liittyviä riskejä. Toimien tarkoituksena on varmistaa, että konsernissa voidaan kohtuudella luottaa siihen, että taloudellisen raportoinnin tuottama tieto on tarkkaa, oikea-aikaista ja kattavaa. Toimia toteutetaan organisaation kaikilla tasoilla. Valvontajärjestelmän keskeiset elementit käsittävät erilaisia toimia, kuten hyväksyntöjä, valtuutuksia, varmuuksia, täsmäytyksiä ja toiminnan arviointeja sekä varojen turvaamiseen ja tehtävien eriyttämiseen liittyviä toimia. Kaikkien tytäryhtiöiden liittäminen konsernin yhteiseen valvontajärjestelmään aloitettiin vuonna 2009.

Ajankohtaista tietoa
 Uponorin sijoittajasivuilta,
www.uponor.com > Sijoittajat.

uponor www.uponor.com | [In English](#) | [Suomeksi](#) | [Pöytäkirjat](#)

[Etuside](#) [Osakkaat](#) [Taloustieto](#) [Hallinto](#) [Tavoitteet ja ohjelma](#) [IR-aiheista ja uutiset](#) [IR-politiikka](#) [Analytiikat](#) [IR-kalenteri](#)

Tervetuloa Uponorin sijoittajasivuille

Uponor Oyj on listattu NASDAQ OMX Helsinki -arvopaperipörsissä. Näiltä sivuilta löydät ajankohtaisia sijoittajainfoa Uponorista ja sen taloudellisesta kehityksestä. Uponor tuottaa nämä sivut suomeksi ja englanniksi kotimaisille ja kansainvälisille kohderyhmille, jotka saattavat olla kiinnostuneita Uponorista sijoituskohteena.

Jos haluat tietoa Uponorin tuotte- ja palvelutarjonnasta, käy tutustumassa Uponor Suomen sivuun tai muihin maasivuihimme osoitteessa www.uponor.com. Linkki löytyy myös tämän sivun yläosasta.

13.2.2009 - 11.2.2009

UPON OY 13,36 13,16 -0,12%
 OMX Helsinki 8 439,63 -0,74%

2008 (13:00 GMT+2) | Viimeisin: 13,16 | Avaus: 13,38 | Vaihto: 60 353 | Muutos: -0,07 @ | Yliä: 13,39 | All

Viimeisimmät uutiset

- 10.2.2010 Selvitys hallinto- ja ohjauksijärjestelmästä
- 11.2.2010 Uponorin tilinpäätös 2009 julkaistuna
- 10.2.2010 Uponor Oyj:n hallituksen ehdotukset varsinaiselle yhtiökokoukselle 2010
- 11.2.2010 FY 2009: Uponor Oyj:n tilinpäätösetiedote 1-12/2009
- 02.2010 Uponorilla laajutus Aalto-yhteistyöllä

[Lisää uutisia](#)

Uutta sivustolla

- Selvitys hallinto- ja ohjauksijärjestelmä
- Tilintarkastettu tilinpäätös
- FY 2009 esitys (englanniksi)
- FY 2009 taulukot
- FY 2009 webcast (englanniksi)

IR-kalenteri

- Roadshow Lontoossa 16.2.2010
- Roadshow Tukholmassa 18.2.2010
- Roadshow Bostonissa 24.2.2010

[Lisää](#)

Uponorin kansainväliset roadshow-tapahtumat

Uponorin tuoteselitys 2009 webcast-tallenne

Uponorin sijoittajasuhteet

SULJETTU IKKUNA

Uponor soveltaa ”suljetun ikkunan” periaatetta sijoittajasuhteissaan. Sinä aikana yhtiö ei kommentoi markkinanäkymiä, liiketoimintaan vaikuttavia seikkoja eikä keskustele kuluvan tai raportoitamattoman tilikauden tapahtumista. Yhtiö ei myöskään tapaa sijoittajia tai lehdistön edustajia tilaisuuksissa, joissa keskustellaan näistä asioista.

Suljettu ikkuna alkaa kunkin raportointikauden lopusta, kuitenkin vähintään kolme viikkoa ennen tilinpäätöksen ja osavuositarkastusten julkistamista, ja päättyy tilinpäätöksen tai osavuositarkastuksen julkaisemiseen.

KYSYMYKSET JA TIEDUSTELUT

Sähköposti: ir@uponor.com

TAPAAMISPYNNÖT

Päivi Dahlqvist, johdon assistentti
Puh. 020 129 2823
paivi.dahlqvist@uponor.com

MUUT YHTEYDENOTOT

Riitta Palomäki, talousjohtaja
Puh. 020 129 211
riitta.palomaki@uponor.com

Tarmo Anttila, viestintäjohtaja
Puh. 020 129 2852
tarmo.anttila@uponor.com

Anni Kettunen, viestintäassistentti
Puh. 020 129 2854
anni.kettunen@uponor.com

MUUT TIEDUSTELUT

Sähköposti: legal@uponor.com

Reetta Härkki, päälakimies
Puh. 020 129 2835
reetta.harkki@uponor.com

Marjo Kuukka, lakiasian assistentti
Puh. 020 129 2837
marjo.kuukka@uponor.com

SISÄPIIRIREKISTERI

Uponor Oyj:n julkinen sisäpiirirekisteri on nähtävissä yhtiön pääkonttorin lakiasianosastolla oheisessa osoitteessa, puh. 020 129 2837. Yhtiön sisäpiiriläisten omistukset näkyvät myös Uponorin kotisivuilla osoitteessa www.uponor.com > *Sijoittajat* > *Osakkaat*.

OSOITTEENMUUTOKSET

Osakkeenomistajan pitää ilmoittaa muuttuneet osoitetietonsa siihen pankkiin, jossa osakkeenomistajalla on arvo-osuustili, tai muussa tapauksessa Suomen Arvopaperikeskuksen ylläpitämään yhtiön osakasluetteloon. Pitämällä osoitetiedot ajan tasalla varmistatte yhtiön lähettämän osakasinformaation perilletulon.

JULKAISUT

Vuosikertomus painetaan suomen- ja englanninkielisenä ja on myös saatavilla yhtiön kotisivuilla osoitteessa www.uponor.com > *Sijoittajat* > *IR-aineisto ja uutiset* > *Vuosikertomukset*. Vuodesta 2010 eteenpäin vuosikertomus lähetetään postitse vain niille osakkeenomistajille, jotka ovat sen tilanneet.

Osavuositarkastukset ja yhtiötiedotteet julkaistaan yhtiön kotisivuilla suomen- ja englanninkielisinä.

Julkaisujen tilaus

Voit tilata Uponorin sijoittajajulkaisut suoraan verkosta, osoitteesta <http://www.uponor.com> > *Sijoittajat* > *IR-aineisto ja uutiset* > *Tilauspalvelu*. Samassa paikassa voit myös muuttaa yhteystietojasi tai peruuttaa tilauksesi.

Postitse tai puhelimitse tilauksen voi tehdä olemalla yhteydessä viestintäosastoon:

Uponor Oyj, Viestintä,
PL 37, Robert Huberin tie 3 B
01511 Vantaa, Finland
Puh. 020 129 2854
Faksi 020 129 2841
tiedotus@uponor.com

Uponorin analyttikot

Bank of America-Merrill Lynch

Lontoo
Yhteysenkilö: **Mark Hake**
Puh. +44 207 996 1194
mark_hake@baml.com
www.baml.com

Carnegie Investment Bank AB, Finland Branch

Helsinki
Puh. (09) 6187 1235
Faksi (09) 6187 1239
www.carnegie.fi

Danske Market Equities

Helsinki
Yhteysenkilö: **Sampsa Karhunen**
Puh. 010 236 4760
Faksi (09) 651 086
sampska.karhunen@danskebank.com
www.danskebank.com

Deutsche Bank AG

Helsinki
Yhteysenkilö: **Manu Rimpelä**
Puh. (09) 252 52550
Faksi (09) 2525 2585
manu.rimpela@db.com
www.db.com

Evli Pankki Oyj

Helsinki
Yhteysenkilö: **Mika Karppinen**
Puh. (09) 4766 9643
Faksi (09) 4766 9350
mika.karppinen@evli.com
www.evlinet.com

FIM Bank

Helsinki
Yhteysenkilö: **Jonas Spohr**
Puh. (09) 6134 6508
Faksi (09) 6134 6219
jonas.spohr@fim.com
www.fim.com

Goldman Sachs International

Lontoo
Yhteysenkilö: **Karen Hooi**
Puh. +44 20 7 552 9351
Faksi +44 20 7 552 7281
karen.hooi@gs.com
www.gs.com

Handelsbanken Capital Markets

Helsinki
Yhteysenkilö: **Jan Brännback**
Puh. 010 444 2406
Faksi 010 444 2578
jabr11@handelsbanken.fi
www.handelsbanken.se

ICECAPITAL Securities Ltd

Helsinki
Yhteysenkilö: **Artem Beletski**
Puh. (09) 6220 5091
Faksi (09) 6220 5047
artem.beletski@icecapital.fi
www.icecapital.fi

Nordea Bank Finland Plc

Helsinki
Yhteysenkilö: **Hanna-Maria Heikkinen**
Puh. +358 9 165 59926
Faksi +358 9 165 59710
hanna-maria.heikkinen@nordea.com
www.nordea.com

Pohjola Pankki Oyj

Helsinki
Yhteysenkilö: **Matias Rautionmaa**
Puh. 010 252 4408
Faksi 010 252 2703
matias.rautionmaa@pohjola.fi
www.pohjola.fi

SEB Enskilda

Helsinki
Yhteysenkilö: **Antti Karessuo**
Puh. (09) 6162 8729
Faksi (09) 6162 8769
antti.karessuo@enskilda.fi
www.seb.se/mb

Sofia Pankki Oyj

Helsinki
Yhteysenkilö: **Petri Aho**
Puh. 010 241 5175
petri.aho@sofia.fi
www.sofia.fi

S&P Equity Research

Lontoo
Yhteysenkilö: **Jawahar Hingorani**
Puh. +44 (0)20 7176 7847
jawahar_hingorani@sandp.com
www.standardandpoors.com

Swedbank

Helsinki
Yhteysenkilö: **Tomi Tiilola**
Puh. 040 721 2245
tomi.tiilola@swedbank.fi
www.swedbank.fi

Uponor ei vastaa esitettyistä arvioista.

Sanasto

ERP, Enterprise Resource Planning Yrityksen toiminnanohjaukseen käytetty tietojärjestelmä, jonka avulla hoidetaan mm. tuotantoon, jakeluun ja myyntiin liittyvää tiedonkäsittelyä.

Jätevedenkäsittely, kiinteistökohtainen Kunnallistekniikan ulkopuolella oleville kiinteistöille tarkoitettu tapa käsitellä jätevesiä.

Komposiittiputki Putki, jossa muovin sisällä on metallikerros. Ratkaisulla pyritään käyttämään hyödyksi kummankin materiaalin parhaat ominaisuudet. Jäykkyytensä ansiosta erinomainen tuote pinta-asennuksiin esim. korjausrakentamisessa.

Korjausrakentaminen Käytettyjen rakennusten tai esim. putkistojen korjaus tai uusiminen.

Käyttöalue Tekninen sovellus, esimerkiksi lattialämmitys tai vesi- ja viemäriverkostot.

Lattialämmitys Lämmitysmuoto, jossa lattian varaavaa massaa käytetään rakennuksen tai tilan lämmittämiseen. Se voidaan toteuttaa esim. vesikiertoisena (ks. vesikiertoinen lämmitys) tai sähkökaapelein.

Liikerakentaminen Yritystoimintaan liittyvä rakentaminen, esim. kaupat, toimistot jne.

Liiketoimintaryhmä Joukko sovelluksia, jotka liittyvät loogisesti yhteen toistensa kanssa käytön kannalta. Uponorin liiketoimintaryhmät ovat sisäilmasto, käyttövesiratkaisut ja yhdyskuntatekniikka.

LVI tai LVI-S Lyhenne sanoista lämpö, vesi, ilma ja sähkö. Esim. rakennusten LVI-asennukset suorittaa usein sama asentaja, joka on pätevytynyt koko LVI-alalle, joskus myös sähköasennuksiin (S).

Monikerrosputki Muoviputken seinämä koostuu kerroksista. Jokaisella kerroksella on oma tehtävänsä: yksi kerros voi suojata putkea kulutukselta, toinen estää hapen läpimenoa, jne. Useimmiten kerrokset ovat muovia tai sideainetta, mutta esim. komposiittiputkessa on myös yksi alumiinikerros.

Monikerrostalo Uponorissa monikerrostaloliiketoiminnalla viitattiin aiemmin liike- ja julkisen rakentamisen segmenttiin. Vertaa pientaloliiketoimintaa.

Muoviputki Yleisnimi erilaisista muoveista valmistetuille putkille. Muoviputken etuna kilpailijoihin nähden on helppo asennettavuus, kestävyys ja edulliset kokonaiskustannukset.

PEX-putki PE-X on polyeteenistä ristisilloittamalla saatu erittäin vahva muovi, joka kestää korkeita lämpötiloja ja painetta. Ristisilloitus muodostaa sidoksia, jolloin rakenteesta tulee verkkomainen.

Pientalo (pientaloliiketoiminta) Uponorissa pientaloliiketoiminta tarkoittaa pääasiassa omakotirakentamista ja -markkinoita, joissa asiakkaat ovat pääasiassa pientaloasukkaita ja LVI-asentajia ja hankkeet yleensä pieniä.

Pinta-asennus Asennustapa, jossa esimerkiksi korjausrakentamisessa uudet putket asennetaan seinän pinnalle eikä sisäpuolelle niinkuin yleensä on tapana uudisrakentamisessa. Sen ansiosta hankkeen nopeutuu ja tulee usein edullisemmaksi.

Polyeteeniputki Polyeteeniputkia käytetään yleisesti kunnallistekniikassa ja rakennusten kylmävesiputkina. Etuina mm. monipuolisuus ja hitsattavuus.

Polypropeeniputki Polypropeenista valmistetaan putkia sekä kunnallistekniikkaan että rakennuksiin. Materiaalin etuna kunnallistekniikassa mm. hitsattavuus, rakennusputkistoissa edullisuus.

Sisäilmasto Uponorissa tähän liiketoimintaryhmään kuuluvat lämmitys- ja viilennysratkaisut sekä ilmanvaihto- ja energianjakeluverkostot.

Sprinklerijärjestelmä Uponorin käyttövesijärjestelmään saatava lisävaruste, jolla voidaan turvata ihmisiä ja omaisuutta tulipalon vaaroilta. Kuumuudesta aktivoituvaa sprinklerijärjestelmää suihkuttaa sammutusvettä palavaan kohteeseen.

Talotekniikka (segmentti) Uponorissa tähän segmenttiin kuuluvat seuraavat käyttöalueet: lattialämmitys ja -viilennys, käyttövesi- ja patteriputkistot sekä eristetyt taloliittymät lämmitys- ja käyttövedelle.

Toimiala Uponorin toimialat ovat talotekniikka ja yhdyskuntatekniikka.

Vesikiertoinen viilennys Toimii samalla periaatteella kuin vesikiertoinen lämmitys. Mahdollistaa kiinteistöjen ja asuntojen viilennyksen miellyttävästi ja energiatehokkaasti.

Vesikiertoinen lämmitys Lämmitystapa, jossa lämmön tuotto ja jako on eriytetty toisistaan. Lämpö voidaan tuottaa vapaasti millä tahansa energialla, ja se jaetaan esimerkiksi lattiansa kiertävällä putkistolla rakennukseen.

Yhdyskuntatekniikka, myös kunnallistekniikka (-segmentti) Uponorissa tähän segmenttiin kuuluvat seuraavat käyttöalueet: kunnallistekniset vesi- ja viemäriputkijärjestelmät, kaapelinsuojaukset, hajautettu jätevedenkäsittely, kiinteistöviemärinto jne.

Yhteystiedot

KONSERNIN PÄÄKONTTORI

Uponor Oyj
PL 37 (Robert Huberin tie 3 B)
01511 Vantaa
Puh. 020 129 211
Faksi 020 129 2841

www.uponor.com
etunimi.sukunimi@uponor.com

EUROOPPA

Myynti ja markkinointi –
Pohjois-, Etelä- ja Länsi-Eurooppa
Uponor Hispania S.A.
Calle C, 24
Pol Industrial N° 1
ES-28938 Móstoles, Spain
Puh. +34 91 685 3600
Faksi +34 91 647 3245

Myynti ja markkinointi –
Keski- ja Itä-Eurooppa
Uponor GmbH
P.O.Box 1641 (Industriestrasse 56)
D-97433 Hassfurt, Germany
Puh. +49 9521 6900
Faksi +49 9521 690 150

Tuotanto ja jakelutie
Uponor Oyj
PL 37 (Robert Huberin tie 3 B)
01511 Vantaa
Puh. 020 129 211
Faksi 020 129 2841

Tuote- ja palvelutarjonta
Uponor Oyj
PL 37 (Robert Huberin tie 3 B)
01511 Vantaa
Puh. 020 129 211
Faksi 020 129 2841

Yhdyskuntatekniikka
Uponor Oyj
PL 37 (Robert Huberin tie 3 B)
01511 Vantaa
Puh. 020 129 211
Faksi 020 129 2841

POHJOIS-AMERIikka

Uponor Inc.
5925 148th St. West
Apple Valley, Minnesota 55124, USA
Puh. +1 952 891 2000
Faksi +1 952 891 2008

MUUT MAAT

Uponor GmbH
International sales
P.O.Box 1641 (Industriestrasse 56)
D-97433 Hassfurt, Germany
Puh. +49 9521 6900
Faksi +49 9521 690 150

Uponor Oyj
Robert Huberin tie 3 B
PL 37
01511 Vantaa
P 020 129 211
F 020 129 2841
W www.uponor.com

uponor
simply more